

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 16–17 березня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

Перекладацькі інновації : матеріали VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 16–17 березня 2017 р. / редкол.: С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. О. Жулавська та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 144 с.

У матеріалах подані тези VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Перекладацькі інновації». До збірника увійшли наукові дослідження, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, мовознавства, лінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних літературознавчих досліджень.

Для мовознавців, перекладачів, викладачів і студентів філологічних та перекладацьких факультетів.

Подані на конференцію матеріали видаються в авторській редакції.

ЗМІСТ

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕРЕКЛАДАЧІВ. <i>Дорда В. О.</i>	С. 7
---	---------

С Е К Ц І Я

"Актуальні проблеми сучасного мовознавства"

ИНТЕРПРЕТАЦИИ СЛОВ В ЛЕКСИКОГРАФИЧЕСКИХ ИСТОЧНИКАХ. <i>Бапсанова С. Ж.</i>	9
КОНЦЕПТ <i>HORROR</i> В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ БРЕМА СТОКЕРА "DRACULA"). <i>Бричка Н.</i>	11
ТИПОЛОГІЯ СИНТАКСИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ В НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ. <i>Воронін Д.</i>	13
ON THE QUESTION OF THE LANGUAGE FOR SPECIAL PURPOSES IN MODERN UKRAINIAN SOCIETY. <i>Herus O.</i>	15
ФРАЗЕОЛОГІЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ (НА МАТЕРІАЛІ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ДЕБАТІВ 2016 Р.). <i>Діба А. А.</i>	17
ЛІНГВОКОГНІТИВНІ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ НОМІНАЦІЇ ШТАТІВ ЯК СКЛАДОВОЇ ОНОМАСТИКОНУ США. <i>Смельянова А.</i>	19
СИТУАТИВНА ДЕТЕРМІНОВАНІСТЬ АНГЛОМОВНИХ ПРИСЛІВ'ІВ. <i>Захарченко Ю. В.</i>	21
ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ НОМІНАЦІЇ ГЕНДЕРУ. <i>Іванов І. А.</i>	23
АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ КАЗКИ. <i>Коваленко І. Ю.</i>	25
ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ВИМІР НОМІНАЦІЙ ПРИЗВИСК БАРАКА ОБАМИ. <i>Коваль Т.</i>	27
ОНТОЛОГІЯ НОМІНАТИВНИХ ТА КОМУНІКАТИВНИХ ОДИНИЦЬ. <i>Ковтун В., Анохіна Т. О.</i>	29
ОСОБЛИВОСТІ ВЛАСНИХ ІМЕН У ГЕРМАНСЬКИХ МОВАХ. <i>Лисенко С. В.</i>	33
ФУТБОЛЬНИЙ СЛЕНГ В ТЕКСТАХ АНГЛОМОВНИХ ЗМІ. <i>Лубенець Є. М.</i>	35
КРИЛАТІ ВИРАЗИ В НІМЕЦЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ. <i>Мазун М. О., Кобяков О. М.</i>	38
ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З МАРКЕРАМИ МІРИ ТА КІЛЬКОСТІ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ. <i>Малишевська А. О.</i>	40
АНГЛІЙСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ (АНГЛІЗМИ) В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. <i>Мащенко Г.</i>	43
АНГЛІЙСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ-ЕКЗОТИЗМИ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ. <i>Осекретов М. В.</i>	45

ІНФІНІТИВ, ІНФІНІТИВНІ ГРУПИ ТА ЇХ ТЕКСТОТВОРЧІ ФУНКЦІЇ. <i>Осікова А. С., Кобяков О. М.</i>	47
СТАТУС МОДАЛЬНИХ ЧАСТОК В СИСТЕМІ ГЕРМАНСЬКИХ МОВ. <i>Острих А.</i>	49
ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІТАТИВНИХ ЗМІН ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ СЛОВА. <i>Півень Д. А.</i>	50
ПЛЕОНАЗМ І ТАВТОЛОГІЯ ЯК ПРОЯВИ НАДЛИШКОВОСТІ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ. <i>Подолька І. О.</i>	52
ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОЇ ЧАТ-КОМУНІКАЦІЇ. <i>Рудич В. О.</i>	54
ЕКСПЛІЦИТНИЙ ТА ІМПЛІЦИТНИЙ АНАЛІЗ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ ЗМІ. <i>Таран Л. О.</i>	56
НАИМЕНОВАНИЯ.ЛИЦА. <i>Турарбеккызы Т.</i>	59
TYPOLOGY OF THE TENSE-CATEGORY IN THE ENGLISH AND RUSSIAN LANGUAGES. <i>Khamitov E.</i>	61

С Е К Ц І Я

"Переклад та міжкультурна комунікація"

ОСНОВНІ СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ. <i>Великодний О. І.</i>	64
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АВІАЦІЙНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ. <i>Гузакова Ю. О.</i>	66
TO THE PROBLEM OF GRAMMATICAL ASPECTS OF TRANSLATION OF SCIENTIFIC AND TECHNICAL LITERATURE. <i>Yetelyanov D.Yu.</i>	68
СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ І СЛОВОТВОРЧИЙ АСПЕКТИ НОМІНАЦІЇ РЕАЛІЙ МІСЬКОГО ЖИТТЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ. <i>Єнікеев Д. С.</i>	70
К ПРОБЛЕМЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ЭТНИЧЕСКИХ ЯЗЫКОВ В ПОЛИКУЛЬТУРНОМ ОБЩЕСТВЕ. <i>Кенжебулатова Д. Т.</i>	73
ОСОБЛИВОСТІ ЛОГОЕПІСТЕМНОГО ПРОСТОРУ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРИ. <i>Коломієць Д. В.</i>	74
ЛІНГВІСТИЧНІ ТЕРМІНИ ВІДПОЧИНКУ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПУТІВНИКІВ ПО УКРАЇНІ). <i>Кужель О. В.</i>	76
THE PROBLEM OF USAGE CONCRETIZATION AS ONE WAY OF TRANSFORMATIONS IN TRANSLATION. <i>Kulyk A.</i>	78
TRANSLATION OF METONYMY IN FICTION. <i>Mussakhanova G.</i>	80
ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ СКОРОЧЕНЬ У НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ. <i>Олійник П.</i>	83
МЕТАКОМУНІКАТИВНІ СИГНАЛИ ПІДТРИМКИ МОВЛЕННЄ-	

ВОГО КОНТАКТУ СОЦІАТИВНОГО І КОГНІТИВНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ. <i>Покладюк А. О.</i>	85
ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ КРЕДИТНО-БАНКІВСЬКИХ ТЕРМІНІВ ТА СПОСОБІВ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ. <i>Полежай А. І.</i>	87
ROLE OF CULTURE IN TRANSLATION. <i>Rafalovych N.</i>	89
КОМУНІКАТИВНІ НЕВДАЧІ. <i>Ткаченко К. І.</i>	92
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕРМІНІВ. <i>Яремко А. О.</i>	94

С Е К Ц І Я

"Дискурсивна лінгвістика"

ДЕНОТАТИВНЕ VERSUS КОНОТАТИВНЕ ЗНАЧЕННЯ АНГЛІЦИЗМІВ В НІМЕЦЬКОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ. <i>Безугла В. В.</i>	97
ПЕЙОРАТИВНА ЛЕКСИКА ЯК ЕЛЕМЕНТ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ ПОЛІТИКА (НА ОСНОВІ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ США). <i>Вольвач В. А.</i>	99
ПОЛКОДОВИЙ ТЕКСТ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ДИСКУРСІ СФЕРИ ТУРИЗМУ. <i>Герман О. Г.</i>	101
СЕМАНТИЧНА НАПОВНЕНІСТЬ ОНОМАСТИЧНОГО ЛЕКСИКОНУ В ДИСКУРСІ ФЕНТЕЗІ. <i>Голінько Ю. С.</i>	103
ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ПОЗИТИВНИХ ЕМОЦІЙ У СУЧАСНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ. <i>Денисюк А. С.</i>	105
ПРАГМАТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ВЛАСНИХ ІМЕН У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ. <i>Лазаренко А. В.</i>	108
ЛІНГВОПРАГМАТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІРОНІЧНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ. <i>Мага Т. М.</i>	110
ЛЕКСИЧЕСКИЕ СРЕДСТВА РЕАЛИЗАЦИИ ТАКТИКИ АМАЛЬГАМИРОВАНИЯ. <i>Нурметова З.</i>	112
ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИСКУРСУ СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ КАЗОК. <i>Однорал О. А.</i>	114
СЕМАНТИЧНА ПРЕДСТАВЛЕНІСТЬ ВЛАСНИХ ІМЕН НЕГАТИВНИХ ПЕРСОНАЖІВ В АНГЛОМОВНОМУ КАЗКОВОМУ ДИСКУРСІ. <i>Пономаренко В. М.</i>	116
ТЕРМІНИ-СКОРОЧЕННЯ В АНГЛОМОВНОМУ НАУКОВО-ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ. <i>Ступак В. Г.</i>	118
ТЕМАТИЧНИЙ РЕПЕРТУАР АНГЛОМОВНОГО ПАРЕНТАЛЬНОГО ДИСКУРСУ. <i>Ткаченко Н. В.</i>	120

КАТЕГОРІЯ ЗВ'ЯЗНОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ НАУКОВО-АКАДЕМІЧНОМУ ДИСКУРСІ. <i>Черниш М. В.</i>	122
ЛІНГВОМІЛІТАРНИЙ ІМІДЖ УКРАЇНИ В МЕЖАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ. <i>Чуприна І. С.</i>	124
ЛІНГВАЛЬНЕ ВТІЛЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ ЯК АСПЕКТ ЛІНГВОКОНФЛІКТОЛОГІЇ (НА ТЛІ АНГЛОМОВНИХ ПРОМОВ ПОЛІТИКІВ). <i>Шевченко А. В.</i>	126

С Е К Ц І Я

"Проблеми стилістики і лінгвістики тексту"

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СЛОГАНІВ ДО АНГЛОМОВНИХ ФІЛЬМІВ. <i>Близнюк А. С.</i>	129
ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ. <i>Корчагіна О.</i>	133
ТИПОЛОГІЯ ЯЗЫКОВОЇ ЛИЧНОСТІ В МЕДИАТЕКСТАХ КАЗАХСТАНА. <i>Сокол А. Н.</i>	135

С Е К Ц І Я

"Методологія й методика сучасних літературознавчих досліджень"

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ МОВИ ТІЛА НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ ФРЕНСІСА СКОТТА ФІЦДЖЕРАЛЬДА "ЗАГАДКОВА ІСТОРІЯ БЕНДЖАМІНА БАТТОНА". <i>Дейнека М.</i>	137
СЛЕНГОВІ ВИРАЗИ В СУЧАСНІЙ ЛІТЕРАТУРІ НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ ДЖОНА ГРІНА «ПАПЕРОВІ МІСТА». <i>Дика М. С.</i>	138
ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У ДЕТЕКТИВНОМУ РОМАНІ АГАТИ КРІСТІ «ДЕСЯТЬ НЕГРИТЯТ». <i>Школьников С. С.</i>	141

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

*Дорда В. О., канд. філол. наук, доцент
(Сумський державний університет)*

Спеціальність "Філологія" (Германські мови та літератури, переклад включно) завжди була популярною серед абітурієнтів у багатьох ВНЗ по всій країні, бо, як правило, ця спеціальність асоціюється, по-перше, з можливістю поїхати за кордон під час навчання чи у майбутньому, а по-друге, можливістю завжди заробити собі на хліб з маслом, працюючи фрілансером чи репетитором.

Нещодавнє онлайн опитування студентів-перекладачів показало досить цікаві результати. В опитуванні погодились взяти участь 80 студентів. Майже половина респондентів (44 %) планують працювати за кордоном після завершення навчання. Враховуючі кількість бажаючих кожного року поїхати до США за програмою Work and Travel, ця цифра є досить закономірною. Але серед потенційних країн, студенти назвали не тільки США. Це такі країни як: Німеччина, Канада, Польща, Нідерланди, Франція, Китай, Чехія, Велика Британія.

27% респондентів планують працювати фрілансерами. Впевнений, що вони вже так працюють, і працюють досить успішно. Приємно бачити, що 33% студентів зацікавлені у паралельному навчанні, а 48% вже мають досвід роботи за спеціальністю. Так, на жаль, в умовах сьогодення важко знайти роботу, маючи лише один диплома філолога. Треба думати наперед про ще одну освіту, яка б значно підвищила шанси працевлаштуватися на достойному рівні. За спеціальністю, до речі, планують працювати лише 53% респондентів. Це вже сигнал, що маємо проаналізувати причини такої кількості та зробити відповідні висновки.

В останньому пункті анкетування ми запитали про професійну мету студентів. Отримали безліч відповідей, але не у всіх відповідях прослідковувалась конкретика – чого студент планує досягнути у майбутньому. Це можна пояснити, що в опитуванні брали участь студенти як молодших так і старших курсів.

Що може допомогти покращити ситуацію щодо відновлення інтересу до перекладацької майстерності серед студентів? Це академічна мобільність.

Погодьтеся, що досить часто під час практичних занять з перекладу відбувається механічна перевірка письмових чи усних перекладів студентів, і, як відомо, монотонна праця поступово сприяє втраті зацікавленості. А щоб бути дійсно гарним професіоналом, треба бути фанатом своєї справи, і на викладача покладається велика відповідальність за те, щоб студенти захотіли працювати за спеціальністю. В цьому плані на допомогу викладачеві та

студентам може прийти участь у програмах академічної мобільності. Автор цих тез хотів би поділитися досвідом, як він успішно пройшов стажування в Університеті Порту, що у Португалії.

Упродовж місяця перебування за кордоном я вивчав європейський досвід викладання іноземних мов, брав участь у наукових дослідженнях з соціолінгвістики, а також проводив заняття з англійської мови та лінгвістики. Програма стажування в рамках проекту "Eminence II" передбачала проведення лекцій та практичних занять з американського сленгу. Студенти гуманітарного факультету Університету Порту мали змогу дізнатися про сучасний стан соціолінгвістики у світі, гендерні аспекти сленгу, особливості американського студентського сленгу та обговорити проблему викладання сучасної англійської мови у вищих навчальних закладах.

Що мене вразило в першу чергу, так це та віддача, з якою викладачі англійської мови ведуть заняття, і як студенти це відчувають і активно працюють протягом двох астрономічних годин, не отримуючи при цьому ніяких оцінок. І, по-друге, викладачі та студенти постійно шукають можливість пройти стажування в іншій країні, щоб підвищити кваліфікацію не "для галочки", а отримання досвіду і впровадженню його у рідному університеті.

Сумський державний університет системно підходить до питання інтеграції у європейський та світовий науково-освітнянський простір. Відділом міжнародного співробітництва СумДУ здійснюється загальна координація та організаційний супровід роботи за основними напрямками міжнародної діяльності університету. Крім того, відділом безпосередньо реалізуються певні напрямки міжнародної співпраці із залученням структурних підрозділів та окремих співробітників (грантові проекти, державна програма стажування, програми академічних обмінів).

На перший погляд, подання заявки на грант може здатися складним завданням. Процес оформлення документів може бути нелегким у зв'язку з сучасними бюрократичними вимогами, треба домовитися про час стажування, можливо доведеться самому шукати житло в іншій країні, понервувати за візу, але відчуття досягнутої мети дозволяє стерти негативні моменти і потім насолоджуватися результатом.

Тому, закликаю всіх викладачів та студентів активно брати участь у програмах академічної мобільності, шукати індивідуальні гранти та подавати заявки. Можливо, не все відразу вийде, але, як відомо, хто шукає, той завжди знаходить.

Секція
"АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО
МОВОЗНАВСТВА"

ИНТЕРПРЕТАЦИИ СЛОВ В ЛЕКСИКОГРАФИЧЕСКИХ
ИСТОЧНИКАХ

Бапанова С. Ж.

*(Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева,
г. Астана, Казахстан)*

Научный руководитель – д-р филол. наук, профессор Жунусова Ж. Н.

Одной из важнейших задач теоретической лексикографии является разработка инструментария для наиболее полного и адекватного описания семантики лексических единиц, регистрируемых в словарях разных типов. Актуальной задачей нового направления лингвистики – теоретической социолексикографии – являются вопросы интерпретации полисемантических слов в словарных статьях нестандартной лексики и фразеологии.

Лексический состав современного языка формировался на протяжении многих столетий путем заимствования из других языков. В настоящее время лексическая система стремительно пополняется заимствованной лексикой, формируются новые тематические поля, такие, как – IT технологий, компьютерной лексики, экономической терминологии и др.

Все заимствования могут быть условно поделены на две группы: славянские и неславянские. К первой группе относятся слова, которые пришли к нам из таких языков, как украинский, чешский, польский и других. Ко второй группе принадлежат заимствования из латинского, греческого, французского, тюркского, немецкого и других языков мира.

Проанализировав весь комплекс аспектов освоения иноязычного слова Л. П. Крысин выделяет наиболее существенные признаки (критерии) освоенности; а) передача иноязычного слова фонетическими и графическими средствами заимствующего языка; б) соотношенность слова с грамматическими классами и категориями заимствующего языка; в) семантическая самостоятельность;

г) отсутствие у заимствования дублетных синонимических выражений заимствующего языка. По мнению Л. П. Крысина, иноязычный термин заимствован данной терминологической системой, если он регулярно употребляется в речевой сфере и обслуживается этой системой.

А. И. Майоров семантическую самостоятельность заимствований и их распространенность определяет как обязательный признак закрепления в языке иноязычного слова и понимает это как вхождение слова в систему языка и дальнейшее его развитие по законам этого языка, а также регулярную употребляемость номинации [1, 156]. Следовательно, в своих работах А. П. Майоров разграничивает заимствование иноязычного материала и его освоение: первое – это *момент включения иноязычного материала в речь*, а второе – *процесс включения заимствованного слова в лексическую систему*.

Не все лингвисты различают семантическое и функциональное освоение, так как функциональные признаки тесно связаны с различными аспектами лексико-семантических изменений: семантическая, стилистическая ассимиляция, приобретение регулярной употребительности в речи. Словообразовательная ассимиляция и приобретение комбинаторных возможностей», которые обнаруживаются в появлении и закреплении типичных и устойчивых словосочетаний с зависимыми словами [2, 640].

Решение названной проблематики приобретает особую значимость для социальной лексикографии (социолексикографии) как направления науки, исследующей словаря нестандартной лексики и фразеологии, поскольку перечисленные выше вопросы общей лексикографии усложняются необходимостью учета особенностей субстандартной лексики и фразеологии при ее лексикографировании в словарях. Вместе с тем, в отечественной теории общей лексикографии и социолексикографии еще нет ответов на поставленные выше вопросы и проблемы, хотя названная проблематика затрагивалась в отдельных исследованиях.

1. Морковкин В. В. Лексическая многозначность и некоторые вопросы ее лексикографической интерпретации // Русский язык. Проблемы художественной речи. Лексикология и лексикография. Виноградовские чтения. IX-X. – М.: Наука, 1981. – С. 153-166.

2. Коровушкин В. П. Интертекстуальное отношение «художественный дискурс словарная статья» в лексикографическом и переводческом

аспектах (на матеріалі воєнного субстандарта) // Інтертекст в художественном и публицистическом дискурсе: сб. докл. междунар. науч. конф. (Магнитогорск, 12-14 нояб. 2003 года) / ред.-сост. С. Г. Шулежкова. – Магнитогорск: Изд-во МаГУ, 2003. – С. 639-647.

КОНЦЕПТ *HORROR* В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ БРЕМА СТОКЕРА “*DRACULA*”)

Бричка Н.

(Сумське територіальне відділення МАН України, КУ Сумська спеціалізована школа I-III ступенів №7

імені Максима Савченка Сумської міської ради)

Наукові керівники-консультанти – учитель Однолетко Н. М.

(Сумське територіальне відділення МАН України, КУ Сумська спеціалізована школа I-III ступенів №7

імені Максима Савченка Сумської міської ради),

канд. філол. наук, доцент Давидова Т. В.

(Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка)

В англійській мові існує ряд лексем на позначення концепту *HORROR*. Мовні одиниці, що репрезентують досліджуваний концепт, не обмежуються їхньою однойменною лексемою. Згідно з лексикографічними джерелами, словниковий склад англійської мови представлений кількома лексичними одиницями із значенням “страх”.

Актуалізація концепту *HORROR* відбувається через іменники: *feeling, fear, shock, disgust, anxiety, quality, dread, dismay, aversion, state, abhorrence, suspense, supernaturality, fright, terror*; прикметники: *rightening, terrifying, alarming, chilling, creepy, eerie, hairy, horrifying, intimidating, shocking, spooky, bloodcurdling, hair-raising, horrendous, spine-chilling, unnerving*; дієслова: *consternate, terrorize, chill off, scare to death, shock, scareaffright, agitate, alarm, appall, astound, awe*. Очевидно, що засоби номінації досліджуваної лексеми є численними.

На основі словникових дефініцій можна визначити головне поняття лексеми: *horror* – це емоція, почуття та стан, що передає страх. Семний аналіз надає нам можливість виокремити у структурі лексеми *horror* різні за лексичним забарвленням семи. Наприклад, семи *feeling* (відчуття, почуття), *state* (стан), *quality* (якість, риса,

властивість) підкреслюють те, що лексема *horror* існує як абстрактне поняття, яке є властивим живим істотам, здатним на аналіз побаченого, відчутого або почутого.

Варто відзначити, що у семному аналізі можна знайти багато синонімічних значень самої лексеми *horror*: *fear*, *dread*, *dismay*, *abhorrence*, *fright*, *terror*, тобто страх, жах. Також лексему *horror* можна використовувати для опису певної як зовнішньої, так і внутрішньої якості/характеристики людини.

Концепт страху в романі Брема Стокера “*Dracula*” актуалізується вже на початку за допомогою різноманітних методів. Читач занурений у незнайоме середовище разом із Джонатаном Харкером. Головний герой був стривожений щодо своєї подорожі, яка супроводжувалася моторошними подіями:

1. “*I did not sleep well, though my bed was comfortable enough, for I had all sorts of queer dreams. There was a dog howling all night under my window.*”

2. “*He and his wife, the old lady who had received me, looked at each other in a frightened sort of way.*”

У наведеному першому тестовому фрагменті актуалізуємо семантичні компоненти *unpleasantness* (неприємність) та *dislike* (нелюбов, антипатія), *aversion* (антипатія), *repugnance* (відраза), що підтверджується у слові *queer* (дивний, підозрілий, що відчуває нездужання) і є синонімом слова *unpleasant* (неприємний). У другому фрагменті реалізується інша концептуальна ознака *fright* (страх), ідентифікація якої стає можливою завдяки лексемі *frightened* (наляканий).

Таким чином, периферія концепту HORROR включає такі основні смислові компоненти, як: *fear* (страх, жах), *dread* (страх, жах), *pain* (біль), *dismay* (жах), *abhorrence* (жах, відраза), *supernaturality* (надприродність), *state* (стан), *agonized* (несамовито), *sudden fright* (раптовий страх), *shiver* (тремтіти), *awful nightmare* (жахливий нічний кошмар), *tremble* (тремтіти, дрижати), *paralysis of fear* (паралізований від страху), *strange* (дивний), *uncanny* (жахливий, таємничий, моторошний), *dreadful fear* (сильний страх), *to be afraid* (боятися), *doubts and fear* (сумніви і страх).

ТИПОЛОГІЯ СИНТАКСИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ В НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Воронін Д., учень

(Сумське територіальне відділення МАН України, КУ Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 10 імені Героя Радянського

Союзу О. Бутка)

Науковий керівник-консультант – канд. філол. наук, ст. викладач

Оробінська Р. В.

(Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка)

Німецька та українська мови є односистемними мовами: обидві належать до індоєвропейської мовної сім'ї [1, с. 30]. Спільні корені та тривалий період ізольованого розвитку, вказують на те, що вказані мови мають характеристики подібності та відмінності в своїй внутрішній будові. Німецька та українська належать до синтетичного типу флективних мов [1, с.70]. Це означає, що граматичне значення слів у них виражається, здебільшого, за допомогою системи флексій [5; с.633] і реалізується в межах одного графічного слова [5, с.549]. Але флективна система німецької мови бідніша, ніж у слов'янських мовах. У ній простежується спрямованість до аналітизму [1, с.29].

Визначити тенденції розвитку мовної системи можна здійснити за допомогою типологічного аналізу, шляхом зіставлення характеристик однієї мови з іншою. Типологічний аналіз синтаксичної будови німецької мови у порівнянні з іншими європейськими мовами проводився вченими різних країн світу [1; 2; 3; 4; 6; 7; 8].

Синтаксична система української та німецької мов мають подібні та відмінні характеристики. На основі аналізу теоретичних граматики та мовного матеріалу обох мов, можна зробити наступні висновки:

1. Система словосполучень двох досліджених мов подібні одна до іншої. Більшість розподібнень у граматичному поєднанні слів виникає через різні підходи вчених до їхнього вивчення, але, фактично, кожному виду словосполучень однієї мови можна знайти відповідник у іншій.

2. Найважливіша одиниця синтаксичного аналізу – речення, при всій різноманітності свого структурного вираження в обох мовах виявляє ряд аналогічних характеристик. Перша з них – це бінарна схема елементарного речення в обох мовах. Німецьке речення характеризується крайньою обов'язковістю бінарної схеми, а

українське – порівняно вільною структурною типологією. Німецька модель речення нерідко приносить зміст у жертву формі, зокрема, у тих випадках, коли двоскладовість форми не підтверджується такою самою структурою змісту судження. Українська мова не знає такої абсолютизації бінарної структури, хоча вона домінує й тут.

Важливим висновком типологічного порядку є також характерні способи вираження вербальності німецького присудка та більша формалізованість двоскладної структури речення у німецькій мові. Зате синтаксис української мови передбачає більшу варіантність структурних типів речення, як і значну різноманітність внутрішньої побудови самого речення.

1. Анохина С. П. Сравнительная типология немецкого и русского языков: [учебное пособие] / Анохина С. П., Кострова О. А. – Самара : изд-во СамГПУ, 2006. – 121 с.
2. Горохова И. М. Пособие по сопоставительной грамматике немецкого и русского языков / И. М. Горохова. – М., 1986. – 286 с.
3. Кирпун О. Ф. Порівняльна типологія німецької і української мов (словотворення) / О. Ф. Кирпун // ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2004. – 108 – 110 с.
4. Мирошниченко Л. І. Деякі аспекти порівняльної типології речення німецької та української мов / Л. І. Мирошниченко. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dir_gn/2008_3/files/Gn_03_08_Miroshnichenko.pdf.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава "Довкілля-К", 2006. – 716 с.
6. Baumann K-D. Kontrastive Fachspracherforschung. – Tübingen : Günter Narr Verlag, 1992. – 306 S.
7. Kostrova O. Attributive Relativsätze im Deutschen, Englischen und Russischen: versuch einer kontrastiven Typologie/ Olga Kostrova. – Режим доступу: <http://olgakostrova.narod.ru/articles/Relativsaetze.pdf>.
8. Zifonun G. Grammatik des Deutschen im europäischen Vergleich: Der Relativsatz / Gisela Zifonun. – Mannheim, 2001. – 421 S.

ON THE QUESTION OF THE LANGUAGE FOR SPECIAL PURPOSES IN MODERN UKRAINIAN SOCIETY

Herus O.

(Sumy State University)

Research Supervisors – PhD, Professor Kobyakova I. K.

(Sumy State University)

Tur V. K. (Public JSC Ukrnaftohkimproekt, Kyiv)

Nowadays, the field of Language for special purposes (LSP) is fiercely discussed by many famous linguists, because our language progressively evolves with the constant development of modern society, science, technologies, and information in specific areas.

The concept of LSP came from the English-speaking world and emerged in the process of professional communication between people. At first, describing this process, linguists used the term “ESP” – English for special purposes. Lately, this abbreviation became popular not only in English literature and numerous international forums, but also in different publications of Ukrainian or Russian philologists.

Many linguists from different countries considered the issue of the language for specific purposes in their works; among them are T. Kyiak, C. Averbukh, A. Golovanov, V. Novodranova, E. Skorohodko, I. Kononenko, T. Panko, O. Semotyuk, L. Kyslyuk, O. Styshov, E. Volodarska, L. Pivn’ova, Sager J. C., Somers H., Sweetser E., Jackendoff R., and others.

According to Sager, language for special purposes (ukr. – фахова мова; germ. – Fachsprache) is a semi-complex semiotic system based on a common language and its derivatives. LSP can be used only by people with specific education, who deal with the same field of interests (specialization) [1]. Basing on such explanation, T. Kyiak adds more special features of LSP. For example, verbs are mainly used in the present forms; verbs are used in the passive voice; nouns play an important role; singular forms are used more often than plural ones [2]. So, he actually makes the language for special purposes equal to the scientific and official style of literary language.

In modern society the LSP generalizes such concepts as Business English, Technical English, Scientific English, English for medical professionals, English for Art Purposes, English for waiters, and so on. There are a huge number of new jobs today, because the development of

global technologies needs more and more specialties. So that is the key to emergence and growth of new languages for special purposes.

The integration of Ukraine into the international cultural and information space has led to a fast process of renewing Ukrainian thesaurus, especially in the sphere of terms and notions. Analysis of new loan words from English into Ukrainian demonstrates significant expansion thematic groups of borrowed vocabulary. Therefore, Anglicisms in our native language represent the following groups of specialized lexis, such as **trade** (*salesman, merchandiser, supervisor, etc.*), **advertising** (*media buyer, copywriter, pagemaker, etc.*), **exchange activities** (*broker, dealer, etc.*), **show-business** (*clipmaker, promoter, etc.*), **services sector** (*office manager, security, cleaner, etc.*).

The last investigations given by a web-portal “Head-hunter” show the appearance of modern jobs: *IT-specialists in the field of human-interface, product managers, programmers in the field of quantum computing, specialists in nuclear medicine, nano- nutritionists, neuroscientists, gerontologists, E-Detailers, Online recruiters, media-buyers, and so on* [3].

Summing up everything, the last researches demonstrate that the development of modern society leads to new changes in the field of Language for special purposes (LSP). Anglicism, as a rule, name professions, commonly referred to new realities; therefore, they cannot be replaced by equivalent, because of the differences in semantics of the English words and their Ukrainian equivalents.

1. Sager J. C. Criteria for measuring the functional efficacy of term. Infoterm, Munich, 1981.-Ser. 6.-p. 194-217.
2. Кияк Т. Р. Фахові мови як новий напрям лінгвістичного дослідження / Т. Р. Кияк // Іноземна філологія. – 2009. [Електронний ресурс]. Режим доступу:http://old.lingua.lnu.edu.ua/Foreign_Philology/Foreign_Philology/Foreign_Philology_121/articles/14%20kyiak%20ling.pdf
3. Професія. Кар’єра. Життя. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://vrdrabota.blogspot.com/2014/02/blog-post_5.html
4. Швачко С. О. Про деякі аспекти мовотворчої функції / С. О. Швачко, І. К. Кобякова // Studia Germanica et Romanica. Іноземні мови. Зарубіжна література. Методика викладання. - 2004. – Т.1, №2. –С.21-30.
5. Швачко С. О. Лінгвістичний статус числівника сучасної англійської мови // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського державного лінгвістичного. Серія: Філологія. Педагогіка. Психологія. – Київ: КНЛУ, 2002. – Вин. №6. – С.349-356.

ФРАЗЕОЛОГІЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ (НА МАТЕРІАЛІ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ДЕБАТІВ 2016 Р.)

Діба А. А.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – викладач Приходько Н. А.

У кожній мові існують одиниці, що несуть в собі культурне забарвлення певного контексту. Одні з таких одиниць — фразеологізми. Функціонування фразеологізмів у окремому виді дискурсу вказує на доступність та організованість мови дискурсу, а їх вживання — на культурну обізнаність певного комуніканта, акцентуючи увагу на експресивність, що робить можливим абсолютно чітке розуміння та отримання потрібного комунікативного ефекту.

Питанням фразеологічного простору окремих дискурсів присвячено безліч робіт як вітчизняних (Виноградов В. В., Шанський М. М., Костомаров В. Г.), так і зарубіжних (U. Weinreich, S. Th. Gries, T. A. van Dijk) науковців.

Через специфіку політичного дискурсу та зацікавленість у понятті ідеології у поданій роботі ми спираємося на визначення дискурсу, запропоноване Т. А. ван Дейком. За твердженням автора, дискурс надає можливість мовцям встановлювати комунікативні зв'язки, на які можуть вплинути час, місце та обставини або навіть ролі мовців у житті одне одного, де «текст» — абстрактна структура реального тексту-«дискурсу» [3, с. 221].

У процесі розвитку теоретичних досліджень було створено безліч класифікацій та визначень поняття «фразеологізм». За основу було взято теорію В. В. Виноградова, який ввів такі поняття як «фразеологічна одиниця» та «фразеологічна єдність». За Виноградовим, фразеологічна одиниця – це неподільна за семантикою, але відносно самостійна (роздільно-оформлена) та придатна до модифікації, експресивна мовна одиниця, яка готова до сприйняття [1, с.140-161].

Основна мета вживання фразеологізмів у дискурсі полягає в тому, що мовець може встановити певний експресивний ефект між собою, повідомленням та адресатом на базі спільного розуміння намірів та концептів, які виражає мовець, тобто, таким чином, відбувається активізація певних діяхронічних знань індивіда, які допомагають йому зрозуміти та осмислити повідомлення на належному рівні або дати адекватну відповідь. Прикладом такого

сприйняття може слугувати вираз Г.Клінтон про можливість торгових домовірів з РФ: *to sign a one with Putin is like with devil* => *to sign a deal with the devil* (3). Індивід з'ясовує значення основи фразеологічного зрощення – біблеїзм *угода з дияволом*, що передає дію, яка несе здобутки при занадто дорогій ціні (в християнській традиції – втрату душі), та переносить цю семантичну ідею до наративу Клінтон та контексту промови загалом, аналізуючи доцільність використання роздільного експресивного фразеологізму.

Одним з найважливіших ораторських прийомів є стилістична трансформація експресій. У ситуації, при якій наратив дискурсу досить простий та прийнятний через присутність модератора та широкої аудиторії, політичні опоненти мають уникати «затягування» однієї теми та загальних тавтологій. Під час теледебатів вирішальну роль для отримання позитивного впливу політика на електорат може здійснити як промова, контекст та специфіка передвиборчого політичного дискурсу, так і смисл одного чи двох трансформованих фразеологізмів. Дискурсивні реалізації модифікацій та трансформацій фразеологізмів знаходять місце у різних типах дискурсу та можуть перетворитися на аутентичні стилістичні засоби.

У такому сенсі, для розуміння специфіки політичного дискурсу та ефектів впливу в його межах, індивіду необхідно мати не лише знання мови, а й певну фонову вертикаль знань, щоб сприйняття фразеологічних одиниць не стало перепоною до адекватного сприйняття повноцінних мовленнєвих актів, таких як промови.

1. Виноградов В. В. Избранные труды. Лексикология и лексикография. / В. В. Виноградов — М.: 1977. —318 с.
2. van Dijk, T. A. Ideology: A Multidisciplinary Approach./ T. A van Dijk — London: Sage, 1998. — 373 p.
3. Full Transcript Third Presidential Debate 2016: Trump vs Clinton in Las Vegas / [Electronic resource] Access Mode: <http://www.christianpost.com/news/trump-vs-clinton-in-third-presidential-debate-2016-full-transcript-170987/>
4. Швачко С. О. Семантичне навантаження денумеральних одиниць // Зб. наук. праць «Мовні концептуальні картини світу».—Київ, 522-527.

ЛІНГВОКОГНІТИВНІ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ НОМІНАЦІЙ ШТАТІВ ЯК СКЛАДОВОЇ ОНОМАСТИКОНУ США

Ємельянова А.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Єгорова О. І.

Номінації штатів є невичерпним джерелом відомостей про світобачення і культуру американського народу. Вони є частиною живої духовної спадщини людини, продуктом її психології та образного мислення.

Лінгвістичні та когнітивні аспекти формування та функціонування іменувань розглядаються в рамках лінгво-когнітивного підходу, що дозволяє виокремити та аналізувати загальнолінгвістичні аспекти цих топонімічних одиниць та їх національно-детерміновані компоненти [1, 131]. Таким чином, номінації штатів є артефактами мисленнєвої діяльності народів різних епох і поколінь американського континенту.

Методи етимологічного дослідження стосуються встановлення вихідного значення слів і виявленням усіх фонетичних та семантичних змін слова протягом його існування [2, 12]. Отримані результати дозволяють простежити стадії та закономірності мовної взаємодії етносів у процесі маркування ареалів свого існування.

У процесі номінації штатів брали участь представники європейської та індіанської цивілізацій. Між цими групами іменувань спостерігаються принципові відмінності в засобах словотвору та мотивації утворення іменувань.

Серед тубільних іменувань переважають прості та складні топоніми. Категорія номінацій європейського походження переважно представлена простими топонімами і зокрема складеними топонімами, утвореними за словотвірною моделлю «прикметник + іменник».

Так, утворення простих іменувань штатів є типовою рисою процесу номінації територій як серед корінного населення, так і європейських поселенців.

Семантичне навантаження топонімікону Сполучених Штатів містить історико-культурологічну інформацію про світосприйняття народів та етносів, що населяли цю територію у різні історичні епохи.

До заселення Північної Америки європейськими мігрантами, на її території проживали виключно індіанські народи, тому іменування 25 штатів зберігають чіткі лінгвальні сліди первинних номінацій. Серед номінацій, що мають походження із європейських мов, на сучасній

політичній мапі США фіксуються 12 англійських іменувань, 6 – іспанських, 3 – французьких і 4 – іншого походження.

Семантична інтерпретація хоронімів США має багатовекторний характер. Назви штатів за походженням із мов корінного населення реферують до занять корінного населення (*Alabama, Missouri*), загальних характеристик членів різних племен (*Arkansas, Illinois, Iowa, Kansas, Oklahoma, North і South Dakota, Texas* та ін.), ареалу їх розселення (*Alaska, Hawaii, Utah*). Іншим мотивом номінування територій стали чуттєві образи, що виникли на базі досвіду про природні об'єкти, а саме особливості ландшафту (*Massachusetts, Wisconsin*) та водних басейнів (*Arizona, Michigan, Minnesota, Mississippi, Nebraska, Tennessee* та ін.).

Номінації європейського походження більшою мірою мають історичну умотивованість. Британські та французькі поселенці переважно називали відкриті землі на честь видатних осіб для того, щоб закарбувати їх імена в історії (*Delaware, Georgia, Louisiana, Maryland, Pennsylvania, Virginia, Washington* та ін.) Іншою групою є номінації, утворені методом ретопонімізації з метою збереження пам'яті про рідний край (*New Hampshire, New Jersey, New Mexico, New York*), а також хороніми, до основи яких покладено дескриптивні мотиви на позначення особливостей локальних природних об'єктів (*Florida, Montana, Nevada, Oregon, Rhode Island, Vermont* та ін.). До категорії авторських номінацій належать імена штатів *California* та *Idaho*.

Систематизація, аналіз та інтерпретація номінацій штатів має важливе значення з точки зору збереження та усвідомлення власної історично-культурної спадщини жителями континенту та кращого розуміння ключових моментів еволюції держави

1. Красных В. В. Когнитивная база vs культурное пространство в аспекте изучения языковой личности (к вопросу о русской концептосфере) / В. В. Красных // Язык, сознание, коммуникация [ред. В. В. Красных, А. И. Изотов]. – М. : Филология. – Вып. 1. – 1997. – С. 128–144.
2. Откупщиков Ю. В. К истокам слова. Рассказы о науке этимологии / Ю. В. Откупщиков. – [4-е изд.]. – СПб : Авалон, Азбука-классика, 2005. – 352 с.

СИТУАТИВНА ДЕТЕРМІНОВАНІСТЬ АНГЛОМОВНИХ ПРИСЛІВ'ІВ

Захарченко Ю. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – асистент Овсянко О. Л.

Пареміологічний фонд займає важливе місце в лексичній системі мови, а тому його аналіз залишається протягом багатьох років однією з найактуальніших проблем лінгвістики.

Незважаючи на існуючі наукові здобутки, підходи до вивчення пареміофонду вітчизняними та зарубіжними лінгвістами суттєво різняться, так само, як базові поняття пареміології, що робить дослідження ситуативної детермінованості прислів'їв актуальним та нагальним. Вивченням прислів'їв займалися такі вчені як Л. Г. Авксентьєв, М. Ф. Алефіренко, А. І. Альохіна, В. Л. Архангельський, Л. А. Булаховський, В. В. Виноградов, М. Т. Демський, О. В. Корень, А. Крікман, О. В. Кунін, О. М. Мелерович, О. В. Мерзлікіна, В. М. Мокієнко, Л. Г. Скрипник, О. І. Смирницький та ін.

Прислів'я – це комунікативні автономні одиниці, які мають форму невеликого тематичного тексту, що не містить заголовка, є конденсацією спостереження та в яких домінує синкретична (інформативно-впливова) функція. Зазначені комунікативні одиниці характеризуються давністю походження, належністю до різних типів дискурсу, специфікою поверхневої та глибинної структур. Об'єктом дослідження є англomовні прислів'я, а предметом – їх функціонування в сучасних художніх текстах. Матеріалом дослідження слугували прислів'я, вилучені через суцільну вибірку з сучасних англomовних художніх творів ХХІ століття.

Опрацювання теоретичних джерел, присвячених висвітленню розбіжностей між поняттями прислів'я та приказка, уможливило чітке представлення спільних/відмінних ознак зазначених одиниць. Відтак, прислів'я перебувають на шкалі, яка на порядок вище від приказок: якщо перші є еквівалентами суджень у формі інтонаційно та змістовно завершених речень і використовуються для цілеспрямованих комунікативних потреб, то останні прирівнюються до значення слова та відповідних номінативних особливостей.

Художній твір – це твір, що має передусім естетичну або розважальну цінність, яка може бути по-різному трактована,

інтерпретована залежно від мети і досвіду читачів. Він кваліфікується як явище художньої літератури, тобто гетерогенного за походженням мистецтва [1]. У художніх текстах використовується велика кількість прислів'їв, які несуть у собі не тільки високий ступінь експресивності, а й значний потенціал змістової ємності.

Проаналізуємо наступний уривок: *“Many people believe that the concept of an “apple a day keeps a doctor away” is just a played out, overused saying that adults made up to get their children to eat healthier.”* [2, с. 5] У цьому прикладі прислів'я *Apple a day keeps a doctor away* надає реченню характерного звучання та влучно передає його суть. Вживання цього прислів'я додало висловлюванню більшої експресивності та завершеності.

Наведемо наступну ситуацію з використанням прислів'я в художньому тексті: *“Is he making plans but never following through? The old adage, “Action speaks louder than words,” definitely holds true when it comes to relationships. We want you to enjoy both his actions and his words.”* [3, с. 70]. Зазначений приклад характеризується відмінною передачею емоційного стану мовця. Вживання традиційного прислів'я максимально передає сутність ситуації та дає характерну оцінку подіям, що відбуваються.

Проілюстровані приклади засвідчують як доречно можуть використовуватися прислів'я в художніх творах. Їх функціонування в тексті надає висловлюванню більшої експресивності та смислової завершеності. Тобто, паремії виступають не лише репрезентантами типових ситуацій, але й сприяють реалізації тих чи інших авторських інтенцій. Саме тому, пареміологічні одиниці є досить активними крапленнями в художньому дискурсі.

Перспективними є подальші дослідження й інших текстів малого жанру на базі аналізу більш широкого спектра фактичного матеріалу.

1. Художній твір [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Художній_твір.
2. Michael C. Allen An Apple a Day: Getting Back to Basics Achieves Total Health and Wellness / Allen C. Michael. – Author House, 2010 – 68 p.
3. Jennifer S. Wilkov, Kimberly Mylls. Boys Before Business: The Single Girl's Guide to Having It All / Jennifer S. Wilkov, Kimberly Mylls. – Morgan James Publishing, 2010 – 148 p.

4. Швачко С. О. Семантичне навантаження денумеральних одиниць// 36. наук. праць «Мовні концептуальні картини світу».–Київ, 2002. – С.522-527.

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ НОМІНАЦІЇ ГЕНДЕРУ

Іванов І. А.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Баранова С. В.

До лексико-граматичних засобів вираження гендеру в англійській мові належать займенники.

Вибір займенника, з яким можна співвіднести той чи інший іменник, визначено семантикою іменника. В англійській мові, таким чином, за родом класифікують не слова, а предмети чи істоти, яких вони позначають. Наприклад, іменник *dragon* (дракон) співвідноситься із займенником чоловічого роду не безпосередньо, не за формою, оскільки *dragon* і *he* позначають осіб чоловічої статі [1, 59].

До середнього роду, крім неістот, відносяться тварини (це стосується не до будь-яких тварин) і діти до одного року. Домашніх тварин називають за їх статтю. Наприклад, *кіука* буде «*she*», а *кіт* — «*he*».

Крім цього є і протилежні випадки, адже деякі предмети в стилістично забарвленій або емоційній мові можна визначити та замінити займенниками *he* або *she*, наприклад:

1. Різні кораблі співвідносять із жіночим родом, наприклад:

[2] «*The Hind will never see England, not with her cargo holds busting their seams*» (Clive Cussler «*Inca Gold*»).

Тісний зв'язок кораблів з жінкою пов'язаний з тим, що слово *ship* походить зі скандинавської *skip* — так називали щось, пов'язане з жіночим лоном. За давніми повір'ям, поховання вікінга в човні позначало переродження в утробі матері.

2. Назви країн, зазначених у поетичному або міфічному контексті, також співвідносять із жіночим родом:

[2] «*Win for good Queen Bess and England, my boys!*» (Clive Cussler «*Inca Gold*»).

3. Жіночим родом позначають іменники, що номінують різні засоби пересування:

[2] «*Start her up, he said*» (Clive Cussler «Inca Gold»).

4. У давнину містам часто давали імена богинь (*Афіни*), вони вважалися покровительками і фундаторками цих міст.

[3] «*Babylon, mother of all sins*» (Revelation 17:5).

5. Іменники *nature, earth, world* у більшості випадків співвідносять із жіночим родом:

[4] «*Nature seemed to hold her breath*». (Kenneth Grahame, Scott McKowen «The Wind in the Willows»).

Іменник *sun* іноді позначають чоловічим родом.

6. З жіночим родом часто співвідносяться *science* і назви інших наук.

[5] «*The sweet nymph Algebra*» (O. Henry «The Unknown Quantity»).

7. При персоніфікації чоловічий рід застосовують для передачі таких понять, як сила, лють та ін., в той час як жіночий рід передає ідею ніжності, краси, наприклад:

Чоловічий рід - *angel, death, fear, war*; жіночий рід - *spring, peace, kindness, dawn*.

Родова особливість неістоти є прикладом створення потрібного стилістичного ефекту. Будь-чий предмет можна назвати, використавши жіночий рід, для підкреслення особливої цінності цього предмета для конкретної людини, наприклад: *My lady guitar*.

Отже, до лексико-граматичних родових маркерів належать займенники. Займенники *he, she, it* зазначають приналежність лексеми до певного роду.

1. Григорів Н. М. Лінгвістичні засоби вираження гендеру в англійській мові / Григорів Н. М. Матеріали XX міжнародної науково-практичної конференції «Моделі розвитку сучасної науки», 19–20 квітня — Горлівка: ООО «НВП „Интерсервис“», 2012. — С. 58–60.

2. Clive Cussler, «Inca Gold» / Clive Cussler, HarperCollinsPublishers, 1994. — 22–26 с.

3. Revelation 17:5

4. Kenneth Grahame, Scott McKowen, «The Wind in the Willows». 2005. — 56 с.

5. O. Henry: «The Unknown Quantity». 1905.

АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ КАЗКИ

Коваленко І. Ю.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Баранова С. В

Спадщина англійської казкової традиції налічує велику кількість фольклору, народних жартів, незвичних пригод, неймовірних подій тощо. Англійська казка за час свого існування увібрала в себе всі особливості національної самосвідомості, народного духу та образу його мислення. Письменники-казкарі різних поколінь виховувалися саме на фольклорі, формуючи власне художнє сприйняття світу та стилі написання; головна роль у даному процесі належить саме англійським казкам.

Англійську казку як окремий літературний жанр розглядали такі вчені як Л. Г. Бабенко, В. А. Тигиріна, І. О. Голубовська, О. В. Корінь, О. М. Селіверстова, яка розглядала роль займенників. Класифікацією англійських каламбурів займалася О. С. Зубкова.

Жанр англійської казки не лише допомагає вивчати історію Англії, а й є вдалим інструментом для вивчення інших дисциплін. Завдяки образності, логічному сюжетові та різноманітності підходів до вивчення, казки стають надзвичайно популярними джерелами вивчення.

При лінгвістичному дослідженні тлумачення композиції як лінгвокогнітивної конструкції, до складу якої входить композиційно-змістова структура та вказує на художнє оформлення подій у творі, а також композиційно-сміслової структура, яка інтерпретує зміст тексту [18, с. 152]. Кожен автор намагається створити текст із максимальним ефектом впливу на читача, який дуже часто досягається ритмікою та глибоким значенням паремій.

Серед аспектів вивчення увагу привертають займенники, артиклі, неологізми, кольоропозначення, каламбури та інші стилістичні прийоми. Значення займенника – це не правила ідентифікації денотата, а визначена характеристика, яка надається актанту ситуації. Дана ситуація не залежить від контексту і ситуації мови. Іншими словами, значення займенника задано системою мови і не є ситуаційно змінним. У денотативному плані основна особливість займенників полягає лише у відсутності постійного класу денотації, але не в тому, що вони передбачають відмінність в плані референтності чи нереферентності.

У контексті англійських казок артиклі відіграють значну роль: то виділяючи певного персонажа чи явище з поміж інших, то, навпаки, роблячи другоплановим тощо. Неозначений артикль (*a, an*) може вказувати на той факт, що слово позначає певного персонажа, явище чи предмет, не виокремлюючи їх з-поміж інших. Означений артикль *the* конкретизує предмет, персонажів тощо, підкреслюючи те, що дане явище є унікальним, відомим із контексту та згадуваним раніше.

Каламбур – це основа, яка створює «особливий» контекст, завдяки якому здійснюється принцип комунікативності та принцип розуміння. Варто також сказати, що він може вербалізуватися і просодично. Стилiстичною метою каламбуру в публічній мові – створення комічного ефекту, зосередження уваги глядачів на певній проблемі [1, с. 140].

Термін «неологізм» вживається стосовно новоутворення на матеріалі мови, в повній відповідності з вже існуючими в мові словотвірними моделями слова чи словосполучення, які позначають нове, раніше не відоме, неіснуюче поняття, предмет, галузь науки, рід занять, професію тощо.

Кольоропозначення – це лінгвістичний термін, який групує та номінує кольори в окремий шар лексики. Кольоропозначення передає не лише наочний образ кольору, але й певні емотивно-експресивні відтінки. У англійських казках існують так типи «кольорових слів»:

1) Слова-кольори, які вказують на притаманні певним предметам, персонажам чи явищам ознаки.

2) Слова, які дають характеристику забарвлення конкретного явища, але не вказують на характер його кольорів.

Стилiстичні прийоми у англійських казках використовуються для детального опису подій та локусів, аби читач міг повністю проникнутися сюжетом та стилем автора. Усі стилістичні прийоми, які використовує автор, мають одну мету – привернути увагу читача та висловити своє відношення до описуваного явища.

1. Селиверстова О. Н. Местоимения в языке и речи : монография / О. Н. Селиверстова. – Москва : изд-во «Наука», 2000. – 151 с.

2. Ушкалова М. В. К вопросу о классификации каламбура / М. В. Ушкалова // Учёные записки. – Курск : изд-во научного журнала Курского государственного университета, 2013. – С. 151-157.

3. Швачко С. А. Содержательно-структурные аспекты английских сказок и стихотворений: Методические рекомендации. Сумы: СГПИБ 1988. – 34 с.

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ВИМІР НОМІНАЦІЙ ПРІЗВИСЬК БАРАКА ОБАМИ

Коваль Т.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник — канд. філол. наук, доцент Єгорова О. І.

Власні назви — це невід’ємна частина нашого життя у соціумі. Особливий інтерес нині викликають неофіційні особисті імена, зокрема прізвиська, що індивідуалізують та характеризують особу.

Прізвиська як складова ономастичної системи були і залишаються предметом дослідження вітчизняних та закордонних вчених (А. В. Цепкова, З. П. Нікуліна, І. В. Ляшенко, Дж. Морган, К. О’Ніл, Р. Харре, А. Мехраб’ян і М. Пірсі).

Т. В. Шмелєва, відомий російський філолог, визначає прізвисько як елемент неофіційного іменування людини, яке дається їй в рамках найчастіше вузького кола спілкування [1, с.32]. Проте, лінгвіст В. Брайт зазначає, що протягом життя людина може мати безліч неофіційних прізвиськ. Вони можуть використовуватися не лише родичами та близькими, а й бути доступними широкому загалу [2, с.670] Тим не менш, прізвиська не замінюють офіційне іменування.

На позначення прізвиська в англійськомовному просторі використовують метазнак “nickname”, а також іноді “byname” та “pseudonym”, які, проте, мають дещо інший відтінок значення.

Прізвиська як специфічна антропонімічна категорія є, на нашу думку, недостатньо вивченим явищем в ономастиці в аспекті їх лінгвістичної, функціонально-семантичної, соціальної та культурологічної профілізації. Таке положення зокрема пов’язане з неофіційністю їх онімного статусу, «доповнюючим» характером семантики в структурі номінативного поля денотата, а також динамікою змін їх функціонального буття.

Прізвиська є досить поширеними в політичному дискурсі. Вони виконують соціально-визрізняльну, номінативну, експресивну та оцінну функції, а також мають властивість створювати позитивний чи

негативний імідж певного громадського чи політичного діяча. Через використання прізвиськ комунікант виражає свою інтенцію передати інформацію про власне ставлення до об'єкту іменування.

Прізвиська, як і всі неологізми, що виникають в мові, також мають свої способи словотворення. Зокрема серед прізвиськ Барака Обама виділяють такі: афіксація, словоскладання, абрєвіація та скорочення. Проте, найпродуктивнішими способами словотвору серед прізвиськ Барака Обама виявилися осново- та словоскладання, оскільки об'єднання в одному слові кілька основ дає можливість точно характеризувати особу та її діяльність за кількома ознаками.

Сучасна мовна практика включає в себе величезний масив різноманітних прізвиськ, що мають здатність відображати культуру того чи іншого народу. Одним з основних аспектів, що визначає таку здатність їх є мотивація, тобто причина, що обумовлює звуковий образ слова.

У залежності від джерела мотивації відбувається поділ прізвиськ на дві основні групи — внутрішньо мотивовані, які не мають сигніфікативного значення і утворюються за допомогою скорочень від власного імені, та зовнішньо мотивовані прізвиська, що виникають під впливом екстралінгвістичних факторів і формують групу номінативних одиниць від загальних та власних імен і топонімів [2, с.106]. Окремо виділяють «групу синтезу», до якої відносяться прізвиська з ознаками як внутрішньо, так і зовнішньо мотивованих прізвиськ. Подібно до зовнішньо мотивованих нікнеймів, вони реферують до різноманітних властивостей денотата, експлікують особливості його зовнішності, характеру, поведінки тощо.

Таким чином, прізвиська відіграють важливу роль в ідентифікації і характеристиці тієї чи іншої особи. Вони являють собою культурні універсалії, в яких відображено не тільки історію мови, а й культуру народу, його звичаї, традиції, віру тощо.

1. Шмелева Т. В. Ономастика : учеб. пособие / Т.В. Шмелева. — Славянск-на-Кубани : Издательский центр филиала ФГБОУ ВПО «КубГУ» в г. Славянск-на-Кубани, 2013. — 161 с.
2. Bright W. What Is a Name? Reflections on Onomastics / W. Bright // Language and Linguistics. — 2003. — №4(4). — P. 669–681.
3. Цепкова А. В. Лингвокуртологический потенциал прозвищ различных мотивационных типов (на материале английского языка) /

ОНТОЛОГІЯ НОМІНАТИВНИХ ТА КОМУНІКАТИВНИХ ОДИНИЦЬ

*Ковтун В., магістрант
(Сумський державний університет)*

*Анохіна Т. О., докторант
(Київський національний лінгвістичний університет)*

*Науковий керівник – д-р філол. наук, професор Швачко С. О.
(Сумський державний університет)*

У лінгвістиці останніх років інтенсивно дискутуються питання мовленнєвих кодів, одиниць і категорій мови в їх психо-когнітивному вимірі «тут і тепер» - живої комунікації. Домінантними на часі є метазнаки: *дискурс, текст, комунікація, вербальні та невербальні засоби спілкування*. Значущим є осмислення номінативних одиниць (НО) на векторі адресант-адресат, вивчення їх системно-функціонального буття. Семіотичний (знаковий) характер НО є прозорим в їх наповненні оточенні та функціонуванні. НО включаються комунікативні одиниці (КО), інтегруються на текстових просторах та інгерентно націлюються на прагматичні інтенції. Об'єктом статті є дослідження природи НО та КО, предметом – їх спільні та ізоморфні риси в англомовному дискурсі. До універсальних феноменів належать слова, словосполучення та тексти. «Мова – найбільший духовний скарб, у якому народ виявляє себе творцем, передає нащадкам свій досвід і мудрість, перемогу і славу, культуру і традиції, думи і сподівання. Рідним словом народ і збагачує також світову культуру. Слово – наше повнокровне життя, невмируще джерело поступу. З цього невичерпного джерела мовець здобуває не тільки знання про навколишній світ, але й моральні і естетичні оцінки та уподобання народу.

У кожній мові спрацьовує вторинне конструювання на рівні слів, словосполучень та текстів. Вічним двигуном (лат. *perpetuum mobile*) у мові є словотвір, який діє без перепочинку щохвилини, щосекунди. Вічний двигун словотвору діяв, діє і діятиме повсякчас, поки з'являтимуться нові предмети, народжуватимуться нові слова і

мислі. Універсальними для НО різних мов є наявність поверхневої та глибинної структур, а також полі функціональність. Вивчення семасіологічних, ономасіологічних, епідегматичних, функціональних аспектів НО сприяє осмислення буття. Структурно-семантичне наповнення детермінується дією лінгвальних та екстралінгвальний факторів. Ця універсальна риса НО представлена дев'ятьма у мовних дискурсах. Основною відмінною НО від КО є опозиція відповідних функцій – називної та комунікативної. «Слово – основна структурно-семантична структура мови, яке співвідноситься з предметами, процесами, явищами дійсності, їхніми ознаками та ознаками між ними вільно відтворюються у мовленні й служать для побудови висловлення. Слова підлягають пролонгації

а), скороченню

б), компресії

в), лексикалізації та граматикалізації

г), які в результаті зазначених процесів модифікують поверхневу/глибинну структуру вихідних одиниць, збагачують обсяг мовного словникового корпусу.

Стабільними при цьому залишаються словотвірні моделі:

а) Happily enlarge (афіксація); blackboard, timetable (композиція); handicraft, englo-russian (інфіксація) snowman, Ms. Chairman, sportsman (напівсуфіксація);

б) story ← history, fence ← defence, fancy ← fantasy, Mr ← master, Sir ← senior, on the q.t. ← quiete, emote ← emotional, compete ← competition;

в) know how ← know how to do it, nonce ← then once used words, as ← all so, o'clock ← on clock, a fire ← on fire, branch ← breakfast and lunch, smog ← smoke and fog, fruice ← fruits and juice, goodbye ← God be with you.

г) Can-do-people, a-devil-may-care expression, a-tomorrow-die-feeling, God-knows-what-fancy, an-are you-out-of-your-shoes-look, a falls, a works, a boots, a colors, in her teens, different isms.

Морфеми зберігають у вторинному конструюванні свої форми вілними або спрощеними порівняй lovely, friendly, summerlike, hardship (hard and shape, sixteen (six and ten), sixty (six multiplied by ten), booklet (let by little), fashionable. Вторинні конструювання зберігають пам'ять первинних етимологічних витоків, творять чудеса стилістичні ефекти. Пор.

- *Yes, she's married to a real-estate agent and a good honest fellow, too.*

- *My gracious. Bigamy?*
- *What is the plural of man, Willie? Asked the teacher.*
- *Men, answered Wille.*
- *And the plural of child?*
- *Twins was the unexpected reply.*

Модифікація НО детермінується чинниками лексичного та граматичного оточення, наприклад: *Fall in love – Fall out of love; To go in – to go out; To be in – to be out; To go to school – to go to the school; Bus school – school bus. To do on – to do off. Nose ring – finger ring; to pause to drink – to pause drinking; To do a room – to make a bed. To be reluctant – to be unreluctant.*

Як видно із прикладів єдність граматичної конструкції не завжди передбачає ідентичні значення. Значущим є семантичне наповнення лексичних компонентів, наприклад *small beer – слабе пиво, small change – дрібні гроці, small comfort – слаба втіха, small deer – молоде покоління, small hours – години після півночі, small potatoes – щось дрібне незначне, small alex – самовпевнена людина.*

Модифікація слів, технології їх вторинного утворення одержали більш глибоке осмислення у науковій літературі в силу діючих традицій та методологічних тенденцій. Сьогодні увага лінгвістів до текстів як об'єктів дослідження, генерувала низку питань стосовно природи зазначених КО, їх типології та взаємодії з дискурсивними чинниками. НО та КО притаманні спільні тенденції буття. Вони відкриті процесам динаміки, змінюваності, пролонгації, скорочення, компресії, варіювання зазначені процеси позначенні відповідною специфікою, залежністю від лінгвальних та екстралінгвальних факторів. КО підпорядковують собі номінативні одиниці. Семіотичні знаки, якими є НО та КО, інтегруючись, актуалізують, комунікативні наміри. Спільними для НО та КО є наявність усних та писемних, первинних та вторинних форм, а також – взаємотрансформації. Девіація текстів збільшується за рахунок дії психо- соціо-лінгвокогнітивних чинників притаманних КО, які є вельми актуальними та перспективними у руслі генологічної проблематики. В умовах когнітивно-комунікативних тенденцій сьогоденної наукової парадигми зростає інтерес до текстової лінгвістики та її об'єктів (Приходько). Фактор антропоцентризму є ведучим на часі, бо немає розуму поза соціумом і немає соціуму поза розумом, немає розуму поза мовленням і немає мовлення поза розумом, немає мовлення поза особистістю, і немає особистості поза особистістю. КО можуть

розширяться та звужуватися, наприклад,: ‘Lilly used to have a proverb about wishes. How did it go?’ ‘Oh, yes’ ‘If wishes were horses than beggars would ride . Put beggars on horses and then – woe be tide’.

Вихідна структура прислів’я If wishes were horses, beggars would ride подається автором у розширеному коментуючому варіанті. Зазначеному процесі підвладні фразеологічні НО та КО, наприклад, *all cats are alike grey in the night - when candles are out all cats are grey* “ вночі всі коти бурі. *Be on ones p’s and c’s with - to mind ones pees and cues* бути обережним уважним. *Call the tune to pay the piper, to pay the piper and pay the tune* – задавати тон, хазяйнувати. *Care killed a/the cat, Care will kill a cat* – надмірні турботи хоч кого з ніг звалють (Баранцев, 79). *Curses are like chickens: they always come home to roost* – дати про себе знати *Haste makes waste – The less haste the more speed, the more haste the less speed*. Поспіх людям посміх.

Текстові модифікації детермінуються інтралінгвальними та інтерлінгвальними чинниками. Тематична представленість КО не обов’язково відповідає їх граматичному наповненню. Релевантною є дія дискурсивних чинників , середовище, режим та стиль.

Зміна позиції компонентів є вельми значущим в процесі означення референтів, пор. *People come and go* (Люди приходять і уходять) *Come and go people* (випадкові люди); *Noses tell* (п’яні люди) (пізнавати по носам) :: *Tell noses!* (Порахуй) : : *Tell-tales* (побрехеньки):: *How do you tell them?* (Як ви їх розпізнаєте?): : *All told* (всі разом)

На часі сучасне мовознавство вивчає мовне спілкування яке складається з таких компонентів як мовець, адресат, повідомлення, специфіку контактів та коди повідомлення. Сучасна лінгвістика пов’язана з методологічним поворотом від класичної парадигми філософії свідомості, до посткласичної парадигми філософії комунікації як засобу досягнення порозуміння людей та з використанням природної мови. З огляду на це перспективним і актуальним вважаємо вивчення онтології номінативних та комунікативних одиниць, їх універсальних, спільних та відмінних рис.

1. Kobyakova I. Teaching Translation: Objective and Methods / I. Kobyakova, S. Shvachko // Advanced Education. - N 5 . - Kyiv: Kyiv Polytechnic Institute, 2016. - P. 9-13.

2. Швачко С. О. У царині номінативних і комунікативних одиниць / С. О. Швачко // Методологічні проблеми сучасного перекладу:

матеріали VIII Міжнародної науково-методичної конференції, 23-25 січня 2009 року / Ред.кол.: С. О. Швачко, І. К. Кобякова, С. В. Баранова, О. М. Медвідь. — Суми : СумДУ, 2009. — С. 133-135.
3. Швачко С. О. Про деякі аспекти мовотворчої функції / С. О. Швачко, І. К. Кобякова // *Studia Germanica et Romanica*. Іноземні мови. Зарубіжна література. Методика викладання. – 2004. – Т.1, №2. – С.21-30.

ОСОБЛИВОСТІ ВЛАСНИХ ІМЕН У ГЕРМАНСЬКИХ МОВАХ

Лисенко С. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Дегтярьова Л. І.

Власні імена – антропоніми – є невід’ємною частиною фонових знань про мову та культуру. Вони зберігають у собі не лише лінгвістичну, але й культурно-історичну та лінгвокраїнознавчу інформацію. Антропонім, як одиниця мови, перш за все, слугує для номінації об’єктів соціальної дійсності. Суб’єктивність функціонування антропоніму проявляється у індивідуальності його вибору під час акту номінації, а також в асоціативному перенесенні суттєвих якостей об’єкта на значення самого антропоніму, що, у свою чергу, відображається на подальшому його функціонуванні. «Многослойная информация реверберуется в сознании и ментальности субъектов посредством смысловых ассоциативно-образных и эмоционально-оценочных компонентов» [2, с. 98-102].

Центральною проблемою ономастики є вивчення процесу номінації. Виходячи з семантичної природи власних імен (ВІ), серед лінгвістів виділяються дві точки зору: 1) власні імена не володіють значенням; 2) імена власні володіють значенням. При дослідженні лексикографічних джерел було виявлено, що власні імена у словникових статтях більше відносяться до лексеми «ім’я», тоді як трактування загальних можна знайти у розділі «назва». Власні назви є загально визнаними репрезентантами не лише національної мови, але й національної культури, що є складовою соціокультурного аспекту власних імен. Освоєння навколишнього світу людиною нерозривно пов’язує пізнання та оцінку вивчених явищ. У свідомості людини послідовно актуалізуються ті явища природи та реалії, які

представляють для неї виняткову цінність. Т. І. Вендіна зазначає, що уявлення людини про навколишній світі формує глибинну основу її системи цінностей. [1, с. 12-31]. Антропонікон тісно пов'язаний із досвідом людини, історією, культурою та релігією. Оскільки під час процесу комунікації, когніція людини декодує закладений смисл через позамовні асоціації, то національно марковані антропоніми, акумулюючи у собі необхідні історичні та культурні особливості лінгвокультури, сприяють правильній інтерпретації носія мови.

При семантичному аналізі тематичних груп антропонімів у германських мовах диференціюються культурно-історичний компонент (соціальна, історична, етнічна, етимологічна складові), буквальне значення імені, тобто, дономастичне значення та асоціативний компонент (конотативна та експресивна складові). Більшість суто англійських імен з'явилися у сучасній англійській мові шляхом: 1) словоскладання: Mary + Anna = Marianna, Jo + Anna = Joanna, Mary + Ellen = Maryellen; 2) деривації: Anna + суфікс ette = Annette, Jody + суфікс enne = Jodenne, Henry + суфікс ette = Henriette; 3) онімізації апеллятивів: Rose, Duke, Ruby, Prince; 4) трансонімізації: Garfield, Freeman, Heywood. Практично всі староанглійські ВІ, які збереглися в антропоніконі англійської мови, є чоловічими іменами, наприклад: Adalbert, Bailey Carl, за винятком кількох жіночих імен: Audrey, Charlotte, Eartha. На відміну від англійської, німецький антропонічний корпус здебільшого складається із імен, запозичених із давньогерманських мов: *Helmut, Berthold, Erhard, Humber*. Більшість цих імен активно використовується з моменту їх запозичення, і вони є все ще досить популярними. Німецькі імена, такі як *Gottschalk, Helfgott, Irma*, займають друге місце за кількістю одиниць. У всіх германських мовах, враховуючи англійську та німецьку, спочатку панувала однойменність. У сталих на той час суспільних умовах життя, в епоху родоплемінних відносин, було досить одного імені для ідентифікації особи як одноплемінника або члена іншого племені. Історичні, соціальні та культурні фактори, у купі із географічним становищем сформували запозичені етимологічні групи в системі англійських та німецьких ВІ: 1) латинську: англ.: *Beata, Festus, Laurence*; нім.: *Marius, Benedictus, Constantinus*; 2) давньогрецьку: англ.: *Cassandra, Damian, Hebe*, нім.: *Wigmar, Luitbald, Adalbald*; 3) давньоєврейську: англ.: *Abel, Abraham, Farkas, Beile*, нім.: *Joachim, Daniel, Samuel*; 4) прагерманську: англ. *Adelaide*,

Berthold, Bertha, нім. *Wolfgang, Hartwin, Ulrich*; 5) норвезьку: англ. *Fraser, Gustavus, Kerr*, нім. *Helga, Baldur*.

Власне ім'я як слово чи словосполучення слугує для виділення іменованого ним об'єкта серед інших: його індивідуалізації та ідентифікації. Антропонімічна система германських мов історично поповнювалася через словоскладання, деривацію, онімізацію апелятивів, трансонімізацію та запозичення. Антропонімікон мови формується під сильним впливом екстралінгвістичних факторів, унаслідок чого зберігає у собі національний досвід.

1. Вендина Т. И. Словообразование и «сокрытые смыслы» языка культуры / Т. И. Вендина // Вестник Московского университета. Сер. 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация. 2001. № 2. С. 12-31.
2. Дегтярева Л.И. Густативная реверберация в хлебных антропонимах/ Л. Дегтярева // East European Scientific Journal – 2016. – №7(2). - С.98-102) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://eesa-journal.com/wp-content/uploads/2016/05/EESJ_7_2.pdf.
3. Суперанская А. В. Общая теория имени собственного / А. В. Суперанская. - М.: Наука, 1973. - 364 с.
4. Себрюк А. Н. Становление и функционирование афроамериканских антропонимов: дисс. канд. фил. наук : 10.02.04 / Себрюк Анна Набиевна. - Москва, 2014. – 224 с.
5. Швачко С. О. У царині номінативних і комунікативних одиниць. Видавництво СумДУ . – 2009.

ФУТБОЛЬНИЙ СЛЕНГ В ТЕКСТАХ АНГЛОМОВНИХ ЗМІ

Лубенець Є. М.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник — канд. філол. наук, доцент Дорда В. О.

Сленгові вирази займають значне місце в англійській лексикології і їхнє число постійно зростає. Після розширення культурних рамок суспільства, сленг також почав з'являтися у літературі, пресі та в мові освічених людей. Тому не дивним є побоювання лінгвістів та лексикографів та прохолодне ставлення до стрімкої популярності сленгу. Їхнє відношення коливається від

характеристики сленгу як нестандартної мовної системи до дефініції сленгу, як інструменту, що допомагає зберегти мову живою та яскравою.

Поширеність саме футбольного сленгу є цілком зрозумілою, оскільки без нього будь-який матч або статті на футбольну тему виглядали б нудними та беземоційними явищами. Однак, популярність футбольного сленгу – це насамперед заслуга футболу. Навряд чи сленг є настільки поширеним у бобслеї або керлінгу. Футбол – гра мільйонів, тому недивно, що через свою популярність, мова збагачується різними термінами та поняттями і тим самим утворює футбольний сленг.

Футбольний сленг зародився в межах однієї групи людей. Спочатку він був притаманний тільки футболістам та тренерам. Однак, згодом, він поширився в межах усього класу суспільства. Використання сленгу вболівальниками та футбольними експертами призвело до широкого поширення футбольного сленгу. Він став невід’ємною частиною мови, характеризується певним набором виразів та слів та продовжує еволюціонувати та прогресувати разом з мовою.

Умовно футбольний сленг можна поділити на 4 категорії: 1) калька; 2) напівкалька; 3) переклад; 4) акроніми. Проаналізувавши приклади футбольного сленгу, стало зрозуміло, що більшість слів ввійшли в українську мову за рахунок калькування та перекладу іншомовних слів з англійської мови. Створення абсолютно нових лексичних одиниць спостерігається у фанатському сленгу, який є підтипом футбольної неформальної мови. В першу чергу це обумовлено бажанням вболівальників, створити власну «мову», яка буде тільки їм притаманна та зрозуміла.

Іноді в текстах англomовних ЗМІ може зустрічатись футбольний сленг, який для «нефутбольної» людини абсолютно незрозумілий. У даному випадку недостатньо знати тільки англійську мову. Необхідно володіти фоновими знання з футболу, цікавитись цим видом спорту і знати усі його останні тенденції. Нами були знайдені приклади сленгових одиниць, які неможливо зрозуміти без фонових знань з футболу:

To arsenal – прекрасно розпочати якусь справу, але врешті–решт провалитись (потрібно знати, що футбольний клуб «арсенал» неодноразово впродовж декількох сезонів знаходився на першому місці, але згодом втрачав усі шанси на чемпіонство);

It's very complicated to work with a person who is always arsenaling (Education UK, 18.09.2013).

Messi – щось надзвичайно гарне або неймовірне (Мессі один із найкращих футболістів сучасності, який неодноразово визнавався кращим у світі);

I hope my birthday will be wonderful and messi (Tribuna. Sports, 24.03.2015).

To suarez – ненароком або навпаки навмисно вкусити чи завдати шкоди людині (в одному із матчів футболіст Луїс Суарес був настільки «заведений», що вкусив одного із суперників);

If you talk with me right now I will suarez you (EF Blog, 5.02.2011).

Фанатський сленг виступає підвидом футбольного сленгу і є одним із основних елементів молодіжної субкультури. Даний сленг можна назвати «мовою вулиці» – жаргонною мовою спілкування. Багато дослідників відзначають що на сьогодні сленг футбольних фанатів є настільки сформованим, що необізнана людина не зможе взяти участь в розмові двох фанів [1].

До фанатського сленгу можна віднести [2]:

- «Глоріхантер» (з англ. *glory hunter*) – вболівальник, який почав підтримувати клуб через його успіхи або популярність в ЗМІ;
- «Кежлс» (з англ. *casuals*) – вболівальники, які носять непримітний одяг; стиль одягу оснований на італійський або англійських спортивних брендах;
- «Траблмейкери» (з англ. *trouble maker*) – фанати, які беруть участь в хуліганських акціях на стадіоні;
- «Моб» (з англ. *mob*) – угруповання фанів;

1. Современный футбольный сленг и что он значит [Электронный ресурс] — Режим доступа: <http://www.sports.ru/tribuna/blogs/longball/919668.html>.
2. Cannon S.,Hatt M.,Leighton C., Cheung J Essential UK football slang [Electronic resource] — Access mode : <http://www.educationuk.org/global/articles/world-cup-2014-essential-uk-football-slang>.
3. Football term glossary [Electronic resource] — Access mode : <https://www.football-bible.com/soccer-glossary.html>.
4. Медвідь О. М. Компютерний сленг. Видавництво СумДУ, 2005.
5. Швачко С. О. Проблеми синхронного перекладу: Навчальний посібник – Вінниця, Фоліант, 2004. – 112 с.

КРИЛАТІ ВИРАЗИ В НІМЕЦЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

Мазун М. О.

Кобяков О. М., канд.техн.наук, доцент

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Чепелюк А. Д.

Активне цитування слів і виразів з книг і кіно – помітне явище в мовній практиці носіїв різних мов, яке отримало особливого поширення в ХХ столітті. Вони входять в активний мовний запас багатьох людей, часто будучи найважливішим фактором соціальної поведінки.

Під терміном «крилаті слова» розуміються цитати і вислови з літературно-художніх творів, різні вислови історичних осіб, імена міфологічних, фольклорних і літературних персонажів, що відірвалися від першоджерела і отримали друге життя в повсякденній мові. Їх своєрідність полягає в афористичності, яка набувається протягом конкретного часового відрізка. Досить суттєва їх роль є у формуванні загальнонаціональної мови. З'явившись в одній мові, вони мають особливість легко переходити в іншу мову та набувати популярності, досягати широкого вжитку, цитуватися не лише мовою оригіналу, але й мовами перекладу. Це явище можна простежити на прикладі вислову О. С. Грибоєдова: „Dem Glücklichen schlägt keine Stunde“ (Pleasant hours fly fast) – Щасливі на години не зважають [1, с. 1056].

Походять ці сполуки від доказових джерел: Біблії (Der Mensch lebt nicht vom Brot allein (Man does not live by bread alone) – не одним хлібом живе людина; Niemand kann zweien Herren dienen (No man can serve two masters) – ніхто не може служити двом панам), висловів письменників (Shakespeare: Sein oder nicht sein, das ist hier die Frage (To be, or not to be: that is the question) – Шекспір: бути чи не бути, ось в чому питання; Goethe: Es irrt der Mensch, solang er strebt (Man errs as long as he doth strive) – людині притаманно помилятися), політиків і вчених (Darwin: Kampf um Dasein (the struggle for existence) – Дарвін: Боротьба за існування) [2,с.84].

Основні властивості крилатих слів – це влучність і стислість, завдяки яким вони легко запам'ятовуються і легко поширюються. Вони, на відміну від афоризмів, не мають завершених умовиводів. Це скоріше поняття, а не судження. Вони можуть складатися з одного слова, у той час як мінімальна кількість слів у афоризмі – два.

Крилаті слова не викликають роздумів і діють на свідомість лише в тісному союзі зі своїм родоводом. Ця їхня особливість обумовлює їх обов'язкове широке поширення, їх масову відтворюваність. Якщо афоризм, який тільки-но з'явився, є завжди зрозумілим, то «крилатим» слово стає лише після широкої гласності, коли людям добре відомі умови його виникнення. Але потрібно зауважити, що інколи крилатий вислів може стати афоризмом. Іноді він набуває глибокий і завершений сенс, повністю відриваючись від тієї ситуації, яка його породила.

Вживання крилатих виразів притаманне людям різних професій, різного віку, статусу. Використання їх показує, наскільки людина є освіченою, наскільки багатий її внутрішній світ. Сприйняття учасником комунікації цих виразів можна порівняти із спогляданням картини: явища чи предмета, на яких фокусується увага. Якщо широкоформатні тексти дають змогу вийти на вищі рівні абстрагування поступово, то КВ відразу піднімають на найвищий рівень абстрагування, привертають увагу лаконічністю, беруть в полон художньою формою та спонукають до дії глибиною думки [3, с. 128]. Як наприклад вислів Гете: „Nur der verdient sich Freiheit wie das Leben, der täglich sie erobern muss!“ (He alone is worthy of life and liberty who fights every day for his values! – Лише той гідний життя і свободи, хто кожен день за них іде на бій!) – є не лише просто популярною цитатою, яка часто вживається у мовленні, але і має глибокий зміст.

Сферою вживання крилатих виразів нині являється не лише розмовна мова, а й письмовий варіант літературної мови, де вони часто виконують ряд функцій: когнітивну, комунікативну, прагматичну, естетичну.

Отже, крилаті вирази займають чільне місце в кожній мові, а їхнє стилістичне використання може стати предметом особливого розгляду. Вони несуть в собі не тільки предметну, а й естетичну інформацію, що і підкреслює їхню особливість та дає змогу без сумнівів називати їх текстотворчими формами.

1. Duden. Das große Wörterbuch der deutschen Sprache in sechs Bänden. Herausgegeben und bearbeitet vom Wissenschaftlichen Rat und den Mitarbeitern der Dudenredaktion unter Leitung von G. Drosdowski. Mannheim – Wien – Zürich : Bibliographisches Institut, 1997. – 2992 S.

2. Огуй О. Д. Лексикологія німецької мови. *Lexikologie der deutschen Sprache* : Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 416 с.
3. Методологічні проблеми сучасного перекладу / Матеріали VIII Міжнародної науково-методичної конференції (23-25 січня 2009 року). – Суми : Вид-во СумДУ, 2009. – 145 с.
4. Кобякова І. К. Концептуалізація та категоризація гумору / І. К. Кобякова // Вісник Сумського державного університету. Серія Філологічні науки. – 2006. – №11(95), Т.1. – С. 35-39.

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З МАРКЕРАМИ МІРИ ТА КІЛЬКОСТІ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Малишевська А. О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник — ст. викладач Чепелюк А. Д.

Багатство мови це в першу чергу багатство її фразеології, тобто прислів'їв, приказок, крилатих висловів, влучних словосполучень. Часто за такими словами та словосполученнями стоять історичні епохи – події, уявлення та вірування минулих поколінь, факти з далекого минулого.

Вивченням фразеологічних одиниць займалося багато вітчизняних вчених-мовознавців, серед яких Я. Баран, В. Гаврись, А. Райхштейн, І. Чернишова, та багато інших.

З давніх часів числам приписували прихований сенс і можливість впливу на все навколишнє, з їх допомогою намагалися описати навколишній світ і місце людини в ньому. Числа вважалися невід'ємними характеристиками всіх істот і предметів. Будучи у складі фразеологічної одиниці, числівникові одиниці переосмислюються і часто утворюють цілісне фразеологічне значення. Якщо в звичайному вживанні числівник вказує в основному на кількість або порядок, то у складі фразеологічної одиниці числівник, володіючи образністю і емоційністю, виконує іншу функцію.

Семантика числа у фразеологічних одиницях сучасної німецької мови близька до універсальї семантики числа. За Е. Т. Беллом число 1 – це число Бога, Єдиного [1]. Воно символізує Батька, Творця,

першооснову всіх речей і явищ у світі. Проте у деяких німецьких фразеологізмах число 1 має інше значення: „ein Mann ist kein Mann“ — «один у полі не воїн»; „das geht in einem hin“ — «однаково що так, що с'як»; „einer ist keiner“ — «один у полі не воїн» [3].

За Е. Т. Беллом число 2 – це число жінки та зла. За Корнеліусом Агріппа двійка – число антитеза, воно стоїть за рівновагу й контраст і підтримує рівновагу, змішуючи позитивні та негативні властивості: „dazu gehören zwei“ — «тут необхідна (взаємна) згода»; „sich zwischen zwei Bänke niedersetzen“ — «сісти між двома стільцями».

Е. Т. Белл стверджує, що трійка це число творення, повноти. Це число символізує силу. За Корнеліусом Агріппа число 3 означає нестійкість і символізується трикутником, яким представлено минуле, теперішнє і майбутнє [2]. Розглянемо фразеологічні одиниці „er brachte keine drei Worte“ — «він не міг і трьох слів зв'язати»; „verrückt und drei ist neun!“ — «дурному свого розуму не вставиш».

Число 4, за визначенням Корнеліуса Агріппа, означає стійкість і міцність. Його надійність представлена квадратом космосу, порами року і елементами «вогонь», «земля», «повітря», «вода». Прикладом такого значення можуть бути наступні фразеологічні одиниці: „nach allen vier Straßen der Welt“ — «на всі чотири сторони»; „nach allen vier Winden“ — «на всі боки»; „es haben nun die vier Winde“ — «шукай вітру в полі».

За Е. Т. Беллом число 6 – число досконалості. Досконале число – це таке число, що дорівнює сумі всіх своїх цілих дільників (крім самого себе). За Корнеліусом число 6 – символ надійності. Воно знаходиться в гармонії з природою: „die sechste Kolonne“ — «шоста колона»; „einen sechsten Sinn haben für etwas“ — «володіти шостим чуттям»; „durch sechs Bretter sehen“ — «бачити усе наскрізь».

Число 7 – щасливе число. Це число, як і число 3, отримало значення «все». За Корнеліусом 7 символізує таємницю, а також вчення і знання як шлях дослідження невідомого і невидимого: „wie mit sieben Siegeln verschlossen“ — «міцно замкнений»; „in sieben Sprachen schweigen“ — «як води в рот набрати».

Число 8 за Корнеліусом означає надійність, доведену до досконалості, оскільки представлено подвійним квадратом: „eine Achte bauen“ «зробити вісімку (на велосипеді)»; „ohne acht“ — «неуважно, недбало»; „sich in Acht nehmen“ — «бути обережним».

І за Корнеліусом Агріппа, і за Е. Т. Беллом число 9 є числом досконалості, повноти, містить у собі подвоєну силу трійки. Це число

– символ загального успіху. В німецькій мові фразеологічні одиниці: „*alle neune!*“ — «усе! готово!»; „*acht, du grüne Neune!*“ — «ось тобі так!» означають повну досконалість.

Отже, коло значень чисел у фразеологічних одиницях сучасної німецької мови тісно прилягає до універсальної семантики числа. Натуральний ряд чисел від 0 до 9 є базисом коду чисел, який містить глобальну інформацію про всі числа.

Незважаючи на співвідношення фразеологізмів з різними частинами мови, варто зазначити, що важливим є зв'язок фразеологічних одиниць з історією їх виникнення, введенням у вжиток та їх розповсюдженням. Адже мова і народ – неподільні речі, а щоб знати мову – треба знати і її історію.

1. Белл Э. Т. Творцы математики: Предшественники современной математики / Бэлл Э. Т. – М.: Книга по Требованию, 2012. – 253 с.
2. Кудрявцев О. Ф. Агриппа Неттесгеймский // Новая философская энциклопедия / Ин-т философии РАН; Нац. обществ.-науч. фонд; Предс. научно-ред. совета В. С. Стёпин, заместители предс.: А. А. Гусейнов, Г. Ю. Семигин, уч. секр. А. П. Огурцов. — 2-е изд., испр. и допол. — М.: Мысль, 2010. – 893 с.
3. Денисенко С. Н. Словник-довідник з фразеологічної деривації на основі існуючої фразеології німецької мови з перекладом прикладів на українську та російську мови. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 288 с.
4. Швачко С. О. Лінгвістичний статус числівника сучасної англійської мови. Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського державного університету. Серія: Філологія. Педагогіка. Психологія. – Київ: КНЛУ, 2002. – Вин. №6. – С.349-356.
5. Швачко С. А. Семантические модификации английских количественных единиц /С. А. Швачко, И. К. Кобякова// Новые парадигмы и новые решения в современной лингвистике. - Кемерово, 2013. - С.31.

АНГЛІЙСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ (АНГЛІЗМИ) В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

*Мащенко Г., учень
(Сумське територіальне відділення МАН України, Охтирська
гімназія Охтирської міської ради)
Науковий керівник – учитель Мироняк О. В.
(Сумське територіальне відділення МАН України; Охтирська
гімназія Охтирської міської ради)*

Українська мова збагачується мови запозиченнями та неологізмами. Значна частина з них – англізми. Учені – мовознавці основною причиною запозичень (переходу слів з однієї мови в іншу внаслідок взаємодії цих мов) вважають потребу у тому, щоб називати предмети і поняття, а саме такі, як: мовні запозичення, соціальні, психологічні, естетичні. Загалом можна виділити дві великі групи причин запозичення лексики: екстралінгвальні (позамовні) та внутрішньолінгвальні (власне мовні). Причинами внутрішньолінгвальних може бути: відсутність у рідній мові еквівалентного слова для нового предмета, явища чи поняття; тенденція до використання одного запозиченого слова замість звороту в українській мові; прагнення до підвищення чіткості терміну. Виділяються такі групи іншомовних слів за їхнім входженням у мову як: 1) пряме запозичення; 2) калькування; 3) варваризми; 4) напівкалька; 5) екзотизми; 6) гібриди. Хронологічно можна виділити п'ять періодів запозичання англійських лексем до лексико-семантичної системи української мови з характерними особливостями кожного з них. Першою особливістю сучасного процесу запозичання є те, що Україна стала відкритою для взаємин, а українська мова – для широкого проникнення іншомовної лексики. Друга особливість нинішнього процесу запозичання – це високий розвиток новітніх технологій та провідна роль США і Великої Британії у світовій політиці, економіці, науці. У сучасній українській мові англізми представлені двома основними групами: 1) власне англізмами (безпосередніми) – запозиченими шляхом транскрипції чи транслітерації; 2) опосередкованими англізмами. Процес запозичення англійської лексики неоднозначно впливає на розвиток нашої мови. Причинами припливу англізмів на українську мову є такі :

- необхідність номінації нових предметів та явищ;
- тенденція усунення полісемії та економія мовних засобів;

- поширення моди на іноземні слова;
- культурна перевага англословної нації в окремій сфері діяльності.

Яскравою рисою сучасних мовних процесів є широке використання англійських вкраплень у мовленні, на сторінках художньої та публіцистичної літератури. Існує перемикання кодів. Запозичення англійської лексики з одного боку збагачує нашу мову, але з іншого боку, витісняє власні елементи, що замінюються на слова з подібним значенням. Це негативно впливає на стан національної мови і на збереження української мови. Сьогодні для розмовної мови серед молоді характерна погоня за модою. Модними ж зараз є далеко не кращі елементи мови: жаргонізми, максимальна скороченість мови та насиченість іншомовними словами, особливо англійськими. Виникнення сленгу з використанням англословних запозичень є результатом не тільки експансії англійської мови, скільки популяризації західного стилю життя, культури кінофільмів, телепередач тощо. Англізми зазвичай транскрибуються, транслітеруються, калькуються чи перекладається описово. Основною проблемою перекладу англізмів є те, що більшість з них не мають встановленого відповідника та становлять собою безеквівалентну лексику, що ускладнює переклад та сприйняття тексту. Лінгвоекотолія передбачає балансування сталих норм та законів із сучасними запозиченнями. Лінгвісти також виділяють дві групи англословних запозичень: виправдані і невивправдані. Вивправданим є запозичення, яке означає в мові поняття, за відсутності еквіваленту у певній мові. Невивправданим запозиченням називають слова, які вводяться в мову з іноземної як синонім для визначення того чи іншого поняття. Існують тематичні групи англізмів. Найявністю англословних запозичень в нашій мові це частина нашого життя, пов'язана перш за все зі змінами у соціальному житті, з посиленням кількості інформаційних джерел, появою Інтернету, укріпленням міжнародних відносин, розвитком світового ринку, інформаційних технологій. Проведене дослідження відкриває нові перспективи подальшого теоретичного вивчення цієї теми та грамотне застосування англізмів у мовленні сучасних українців.

1. Швачко С. О. Про деякі аспекти мовотворчої функції / С. О. Швачко, І. К. Кобякова // *Studia Germanica et Romanica*. Іноземні

мови. Зарубіжна література. Методика викладання. – 2004. – Т.1, №2. – С.21-30.

2. Швачко С. А. Семантические модификации английских количественных единиц /С. А. Швачко, И. К. Кобякова// Новые парадигмы и новые решения в современной лингвистике. - Кемерово, 2013. - С.31-33.

АНГЛІЙСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ-ЕКЗОТИЗМИ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Осекретов М. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Мовчан Д. В.

У кожній мові існують процеси, пов'язані зі збагаченням її культурного аспекту на лексичному рівні. Одним з таких процесів є запозичення. Процесу запозичення сприяє наявність мовного контакту між народами, його тривалість та інтенсивність, рівень володіння білінгвами обох мов, функціональна роль мов у житті народів, які контактують між собою, а також оцінка і ставлення до мультикультуралізму [2].

Тривалі політичні, економічні та культурні зв'язки Німеччини з Великобританією та США привнесли в словниковий склад німецької мови значну кількість запозиченої лексики.

Окрему групу запозичень з англійської мови в німецьку складають англо-американські реалії, тобто слова, які позначають поняття на території Великобританії та США і не мають еквівалентів в інших мовах. Екзотизми переймаються німецьким соціумом для усунення у мові інформаційної лакунарності по відношенню до позамовної дійсності англомовних країн.

Екзотичну лексику визначає сукупність таких ознак, як безеквівалентність, нездатність до мовного варіювання, слабкі парадигматичні зв'язки, неповна асимільованість мовою-реципієнтом та яскраво виражений національно-культурний колорит [1]: *der Dollar, der Cent, Fast Food, der Hamburger, der Pudding, Wallstreet* та ін.

Так, у німецькій мові слова, що позначають грошові одиниці, наприклад, *der Dollar, der Cent*, використовуються як у якості прямого

запозичення, так і в складі складних слів з другою уточнюючою частиною: *die Note, der Schein, die Münze* :

Eine Ein- Cent -Münze aus dem Jahr 1792 und eine Ein- Dollar-Münze aus dem Jahr der amerikanischen Unabhängigkeitserklärung, 1776. Beide gut erhalten, aber praktisch wertlos, besonders der Dollar, weil der als Münze kaum noch im Umlauf ist und durch die Dollarnote ersetzt wurde [3].

Окрему групу екзотизмів складають запозичення, що позначають продукти харчування та напої як стандарт способу життя американців:

Produktion und Abfüllung hat das Unternehmen komplett ausgelagert - anders als der US-Konzern Coca-Cola, der immerhin das Cola-Pulver noch selbst herstellt [3].

Krabbeltiere, Suppen, Enteneier: Vietnams lebendige Streetfood-Kultur ist berühmt - wie unverfälscht ist die südostasiatische Küche in Berlin? [3].

Екзотизмами видається можливим вважати і запозичення, що містять імена відомих людей англійської та американської історії й культури [13, с. 101]:

Im Grunde sind Ärzte immer auch Fahnder. Sozusagen Sherlock Holmes und Dr. Watson in einer Person [3].

Окремі концепти англо-американської картини світу надійно увійшли в життя німецькомовних країн, набули масовості, укорінилися та навіть набули модифікацій на граматичному рівні, що відповідає нормам мови-реципієнта:

Wenn Prinz Harry ohne Kleider in einem Hotelzimmer umgeben von einer nackten Frau und einer Menge anderer Leute nach einem Trinkspiel keine Story ist, dann weiß ich nicht, was eine Zeitungsstory ist [3].

Назви-екзотизми, як правило, залишаються на периферійних ділянках лексики і не входять до ядра словникового складу, але відіграють важливу роль у розширенні концептуальної картини світу мови-продуцента, виступаючи носіями додаткової інформації про цю країну.

1. Степанова М. Д. Лексикологія сучасної німецької мови / М. Д. Степанова, І. І. Чернишова. – М : «Академія», 2003. – 256 с.
2. Spitzmüller J. Metasprachdiskurse : Einstellungen zu Anglizismen und ihre wissenschaftliche Rezeption / J. Spitzmüller. – Berlin; New York : Walter de Gruyter, 2005. – 476 S.

3. DerTagesspiegel" [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.tagesspiegel.de>
4. Швачко С. О. Про деякі аспекти мовотворчої функції / С. О. Швачко, І. К. Кобякова // *Studia Germanica et Romanica*. Іноземні мови. Зарубіжна література. Методика викладання. – 2004. – Т.1, №2. – С.21-30.

ІНФІНІТИВ, ІНФІНІТИВНІ ГРУПИ ТА ЇХ ТЕКСТОТВОРЧІ ФУНКЦІЇ

Осікова А. С.

Кобяков О.М., канд. техн. наук, доцент

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Чепелюк А. Д.

„Die Form, in der man im Deutschen ein Verb üblicherweise angibt oder nennt, die Form, in der in einem Wörterbuch üblicherweise das Verb als Stichwort angesetzt wird, heißt der Infinitiv“ [1].

“Інфінітив або неозначена форма дієслова, служить у німецькій мові, так само як і в українській, для назви дії або стану. Інфінітив – це основна форма дієслова. Інфінітив є іменною формою, він має як ознаки дієслова (напр., висловлює заставні і тимчасові відносини, використовується для утворення складних часових форм), так і іменника (може вживатися в реченні у ролі підмета, додатка, означення або обставини, а також легко субстантивується)”.

Ще з середньовісньонімецького періоду частка *zu* залишається маркером інфінітива до сьогодні [2].

Значення інфінітиву визначає його синтаксичне використання. Він може виступати як частина складеного присудка, а також підметом, додатком, означенням чи обставиною, а також інфінітив може будувати речення самостійно. Такі інфінітивні конструкції як *um...zu*, *statt (anstatt)...zu*, *ohne...zu* + Інфінітив виступають в реченні обставинами.

Щодо дієслівних властивостей, то інфінітив вказує на одночасність дій, а також має значення часу та стану.

До числа іменних властивостей інфінітива відноситься його можливість виступати в реченні у якості додатка чи підмета.

Оскільки інфінітив як частина мови має деякі властивості іменника, називаючи процес чи стан, але не вказуючи на дійову особу чи час виконання дії, він легко піддається субстантивзації, тобто може переходити до розряду іменників. Субстантивований інфінітив завжди середнього роду, пишеться, як іменник, з великої літери та з артиклем.

Походження інфінітива привернуло увагу лінгвістів ще у другій половині ХХ століття. Структура інфінітива в процесі розвитку німецької мови постійно зазнає змін (спочатку інфінітив складався з чотирьох/п'яти морфем, потім мав три/чотири, далі – дві морфеми, а в сучасній німецькій мові також дві морфеми). [3]

На сьогоднішній день, Infinitiv має чотири форми: Infinitiv Aktiv I, Infinitiv Aktiv II та Infinitiv Passiv I, Infinitiv Passiv II.

Infinitiv Aktiv I показує дію, яка робиться в теперішній час. Infinitiv Aktiv II показує дію у минулому часі.

А ось Infinitiv Passiv I, та Infinitiv Passiv II вказують на дію, яка спрямована на певний предмет. Infinitiv Passiv I показує, що ця дія виконується в теперішньому часі. Infinitiv Passiv II, навпаки, вказує на дію, що була спрямована на об'єкт у минулому.

Також інфінітив може виконувати роль імперативу і перекладатися наказовим реченням. Значну роль грає й порядок слів у реченні. Наприклад, якщо інфінітив стоїть у кінці речення, він є частиною складеного дієслівного присудка. Якщо інфінітив стоїть на початку речення, він може виконувати роль підмета або додатка. Таким чином, інфінітив може виступати як головним, так і другорядним членом речення. Деякі поєднання дієслова з zu + Infinitiv змінюють його значення та функції в реченні. Завдяки цим перетворенням інфінітив виконує багато функцій в реченні, як граматичних, так і стилістичних. Переклад інфінітива на українську мову залежить від його граматичних та стилістичних функцій.

1. Bd.4 Duden, Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. – 6., neubearb. Aufl. – 1998.
2. Леонідов О. Англійський та німецький інфінітиви в історичній перспективі // Кіровоград : Наукові записки, Серія : філологічні науки, Випуск 96 (2)
3. Довгополова Л. А. Становлення і розвиток інфінітива у німецькій мові (VIII – ХХ ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. філ. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Довгополова Лілія Анатоліївна – Київ, 2010 – 32 с.

4. Швачко С. О. Про деякі аспекти мовотворчої функції / С. О. Швачко, І. К. Кобякова // *Studia Germanica et Romanica*. Іноземні мови. Зарубіжна література. Методика викладання. – 2004. – Т.1, №2. – С.21-30.

СТАТУС МОДАЛЬНИХ ЧАСТОК В СИСТЕМІ ГЕРМАНСЬКИХ МОВ

Острих А.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник — ст. викладач Єрмоленко С. В.

Читаючи різні німецькомовні тексти, ми часто натрапляєм на всілякі модальні частки (*doch, aber, denn, auch та інші*), які викликають труднощі при розумінні тексту. Частки є невід'ємною частиною мовлення, особливо в німецькій мові.

У ході дослідження курсової роботи поставлена мета була вивчивши особливості організації висловлювань з модальними частками у німецькій мові. Метою дослідження стало визначення статусу функціонування модальних часток у системі германських мов.

Модальні частки відносяться не до окремого слова або словосполучення, а до всього речення в цілому. У реченні вони відіграють значну комунікативну роль, надаючи висловленню різні відтінки суб'єктивної модальності: мовець не лише інформує свого співрозмовника про щось, але й одночасно виражає своє ставлення до сказаного й до співрозмовника. Вони допомагають зрозуміти цілі й наміри мовця, його емоційну оцінку змісту висловлення, його очікування, які він пов'язує зі своїм партнером по комунікації. Модальні частки не змінюються й не відмінюються.

Кожна модальна частка орієнтована на певні типи розповідних, спонукальних та питальних речень, а через них на певні мовленнєві наміри чи дії, такі як вимога, бажання, погроза і т. ін., надаючи їм певного відтінку (посилення, пом'якшення).

Модальні частки допомагають зрозуміти цілі та наміри мовця, його емоційну оцінку змісту висловлювання, його очікування, тобто виявляють прагматичну спрямованість висловлювання.

Модальні частки є службовими словами, тому вони не можуть бути вжиті самостійно, поза рамками речення, тому і своє лексичне

значення вони реалізують тільки в реченні. Тип речення відіграє при цьому велику роль. У залежності від типу речення реалізується той чи інший лексико-семантичний варіант модальної частки. Іноземці, які не вживають модальних часток у мовленні, відразу ж викривають себе цією особливістю, якщо навіть у всьому іншому їх німецька мова бездоганна. Розмовна мова без модальних часток сприймається носіями німецької мови як суха, нелюбязна, надмірно категорична.

Модальні частки німецької мови (*aber, auch, bloss, denn, doch, etwa, nur, schon, wohl* та інші) мають у різних контекстах особливі значення і використовуються переважно в діалогічному мовленні для вираження емоційності висловлювання, але їхнє лексичне значення не завжди досить чітко визначається. Тому практичне значення цього дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані усіма, хто хоче поглибити знання з німецької мови і навчитись використовувати модальні частки для вираження емоцій.

1. Швачко С. О. Про деякі аспекти мовотворчої функції / С. О. Швачко, І. К. Кобякова // *Studia Germanica et Romanica*. Іноземні мови. Зарубіжна література. Методика викладання. – 2004. – Т.1, №2. – С.21-30.
2. Швачко С. О. У царині номінативних і комунікативних одиниць. Видавництво СумДУ, 2009.

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІТАТИВНИХ ЗМІН ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ СЛОВА

Півень Д. А.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Мовчан Д. В.

Лексичне значення – це зміст слова, який відображає у свідомості і закріплює в ньому уявлення про предмет, властивість, процес, явище тощо. Воно є продуктом мисленнєвої діяльності людини і має узагальнений характер [1]. У лексичному значенні відображається діалектичне співвідношення загального й особливого, сталого і динамічного.

У ході розвитку мови, при безперервному і нескінченному спілкуванні людей слова можуть набувати інших, похідних номінативних значень.

Результат семантичної зміни може спостерігатися як у квантитативних змінах денотативного значення слова (звуження / розширення значення), так і у квалітативних змінах його конотативного компонента (поліпшення / погіршення значення).

Покращення лексичного значення (елевація) – процес посилення позитивної емотивної оцінки слова, набуття словом позитивного статусу при застосуванні мовною спільнотою. Так, прикметник німецької мови *toll*, який раніше означав «божевільний, скажений», у 18 столітті набуває значення «дивний», а у 20 столітті трансформується у «чудовий, прекрасний» [2].

Іноді покращення значення слова проявляється в послабленні міри вияву негативної оцінки поняття. Так, запозичене з латини англ. *anno* від початку мало значення «викликати відразу», а з плином часу змінилося на «дратувати». Так само слова *terribly* і *awfully* отримали нове лексичне значення, яке змінилося із «жахливо» на «черезмірно» [3].

Погіршення лексичного значення (деградація) – процес зміни значення, коли притаманний тому чи іншому слову негативний емотивний відтінок настільки посилюється, що поглинає інші значення і стає головним. Іменник німецької мови *die Dirne* означав «дівчина», пізніше змінився на «служниця, покоївка», а потім набув негативного значення «повія» [2].

Класичним прикладом погіршення значення є англ. *silly*, яке раніше означало «happy» (щасливий), а на сьогодні набуло негативного значення «дурний». Початковий сенс супроводжувався низкою вужчих понять, в тому числі і «духовно благословенний, благочестивий, святий, добрий». До кінця 15 століття, використання цього слова змінилося на його сучасне значення «той, кому не вистачає здорового глузду, пустоголовий, безглуздий, нерозумний» [3].

Причини покращення та погіршення лексичного значення досить різні і переважно мають позамовний характер. Однією з найбільш раціональних теорій є ідея про те, що покращення значення слів відбувалося на зламі суспільних устоїв, коли вживання деяких слів вимагало корегування, бо асоціювалося з негативними речами. Погіршення лексичного значення виступає результатом заміни слів,

що мають вульгарне чи непристойне значення. Проте, згодом такий контекст стає невід’ємним від основного, а у подальшому оригінальне значення цілком втрачає свою актуальність.

Таким чином, квалітативні семантичні зміни виконують двояку функцію. З одного боку, вони виступають як фактор, що забезпечує наступність і сталість лексичного складу мови. З іншого боку, вони є ефективним засобом створення вторинних значень і приводять до виникнення багатозначності лексичних одиниць.

1. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства / М. П. Кочерган. – Київ: «Академія», 2001. – 368 с.
2. Keller R., Kirschbaum I. Bedeutungswandel / R. Keller, I. Kirschbaum. – Berlin; New York : Walter de Gruyter, 2003. – 169 S.
3. About education [Electronic resource] – Access mode: <http://grammar.about.com/od/pq/g/pejorterm.htm>–(27.11.2008).

ПЛЕОНАЗМ І ТАВТОЛОГІЯ ЯК ПРОЯВИ НАДЛИШКОВОСТІ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Подолька І. О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Кириченко О. А

Мовна надмірність, або багатослівність, проявляється у вживанні більшої кількості слів, ніж потрібно для вираження думки. Вона може бути викликана такими явищами як плеоназм чи тавтологія. На думку А. А. Сагаровського, тавтологія – різновид плеоназму, що характеризується повторенням того самого тими чи іншими словами зі спільним коренем [2, 14]. Розглянемо приклади вживання тавтології: *PIN number, failure to plan ahead for the future is risky* Плеоназм і тавтологія розглядаються як синонімічні слова, проте, друге поняття є абсолютно помилковим поєднання слів, в той час як перше може розглядатися як особливий стиль автора або загальноновживане кліше. Плеоназм (від гр. – надмірність, перебільшення) – це надмірна кількість граматичного або лексичного забезпечення змісту поняття, як явище диспонуване в мовній системі набуває реалізації в мовленні; мовний зворот, що містить однозначні вирази [3]. Плеоназм може бути: синтаксичним: “*I know that she will be*

here soon, the reason is because” та суто семантичним: “A *free gift*”, “A *true fact*”. Плеоназм охоплює також явища діяфори, анафори, епіфори, гомеотелевтона, кіклосо, хіазма.

Анафора – єдинопочаток; риторичний прийом, який утворюється за допомогою повторення слова або групи слів в наступних рядках (“*My life is my purpose. My life is my goal. My life is my inspiration.*”).

Юлія Зеленська інтерпретує значення епіфори як повторення однакових слів, звукосполучень, словосполучень наприкінці віршових рядків, строф, фраз. Епіфоричне повторення також може бути об’єднане з анафорою в одному реченні: “*If he wishes to float into fairyland, he reads a book; If he wishes to dash into the thick of battle, he reads a book, if he wishes to soar into heaven, he reads a book*” (Chesterton).

На думку І. І. Остапчук, діяфора – семантичний зсув через конкретні елементи досвіду, що можуть бути притаманні двом поняттям: “*The police are not the police when they attack and injure unarmed citizens they’re supposed protect and defend*”; “*The book is not the book that you take to read it, but because of its exaggeration cannot read it till the end*”.

Гомеотелевтон – стилістична фігура, яка будується на повторі тих самих флексій, того самого закінчення у висловленні чи кількох кінцевих складів різних слів. Вільям Шекспір використовує гомеотелевтон у своїх творах: “*My mother weeping, my father wailing, my sister crying, our maid howling, our cat wringing her hands*”.

Кіклос – стилістична фігура, що полягає у повторі початку й кінцівки речення: “*Good, say nothing, good*”, “*The strike, which is in no way complete, is not a strike*”.

О. Селіванова визначає хіазм як «стилістичну структурно-синтаксичну фігуру мовлення, що ґрунтується на семантичній трансформації синтаксичних структур двох суміжних відрізків тексту» [2, 99]. Наприклад: “*Winners never quit and quitters never win*”.

Ще одним аспектом надуживання засобів вираження є багатосполучниковість. Під полісиндетоном розуміють навмисне нагромадження сполучників (іноді прийменників) для підсилення кожного з компонентів висловлювання: “*I fill my pockets and my hands with stones and walk into the river until only my mouth and nose, pink lilies, skim the air*”.

Мовна надлишковість у тексті може проявлятися у різних формах: іноді можна спостерігати нав'язливе пояснення вже відомих істин, а часом і повторну передачу однієї і тієї ж думки. Мовна надмірність може виникати головним чином через стилістичну недбалість автора, хоча деякі письменники таким чином посилюють виразність мовлення. Також яскравими прикладами втілення емоційно-експресивного ефекту авторами є використання фігур додавання та полісиндетона в поетичному синтаксисі.

1. Остапчук І. І. Тропи та тропеїзація англомовного масмедійного дискурсу / І. І. Остапчук // Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів. – 2016. – 230 с.
2. Сагаровський А. А. Плеоназм і тавтологія /А. А. Сагаровський // Мова і стиль газети: метод. рек. щодо поліпшення мовної культури періодичної преси Харківщини / Правління Харк. обл. організації Спілки журналістів УРСР ; Харк. держ. ун-т ; Філол. ф-т. – Х., 1985. – С. 14–23.
3. Толковый словарь русского языка [Электронный ресурс] / ред. Ушаков Д. Н., 2009 – 2016. – Режим доступа : <http://ushakov-online.ru/slovar-ushakova/pleonazm/46304/>. – (15.11.2016).

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОЇ ЧАТ-КОМУНІКАЦІЇ

Рудич В. О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Ємельянова О. В.

В епоху інформаційного суспільства, популяризації міжкультурної комунікації та розвитку комп'ютерних технологій явище чат-комунікації, яке з'явилося близько двох десятиріч тому, стало об'єктом дослідження низки лінгвістичних наук, серед яких вагоме місце посідає лінгвістична прагматика.

Лінгвістична прагматика нерозривно пов'язана з віртуальним спілкуванням, вона є наукою, яка займається вибором найбільш оптимальних з наявних у мові засобів для найбільш успішного впливу на слухача або читача та для ефективного досягнення наміченої мети в конкретних умовах мовленнєвого спілкування.

Серед науковців, які займалися вивченням чат-комунікації, відомі М. Апетян, Н. Кубракова, Н. Реконвальд, М. Шиліна, О. Усачова, С. Лисенко. Власне лінгвістичні дослідження, присвячені вивченню чат-комунікації, надали можливість виявити специфіку створення електронного тексту та його ключові особливості.

Як визначає Оксфордський словник, слово *chat* (укр. чат) онлайн – це обмін повідомленнями у реальному часі з одним або більше одночасними користувачами комп'ютерної мережі [2]. Відповідно до темпоральних характеристик чати поділяються на асинхронні та онлайн-чати.

З точки зору лінгвістики Н. В. Реконвальд розглядає чат-комунікацію «фатично мотивованим неформальним синхронним спілкуванням значної кількості людей, здійснюваним у формі письмового полілогу за допомогою використання Інтернет-ресурсів» [1, с. 3]. Формат чату як споконвічно мережевого жанру призначений для спілкування групи співрозмовників у синхронному полілоговому або діалоговому режимі і характеризується двоспрямованістю спілкування, крім того, за ступенем інтерактивності чат займає провідне місце серед інших форматів веб-комунікації.

Структура і межі англомовної чат-комунікації передбачають встановлення контакту з іншими користувачами Інтернету, опосередковане діалогічне спілкування та завершене спілкування.

Для чат-комунікації найбільш типовим є абсолютний розмовний характер лексики, використання сленгу, абревіатур, скорочень та емотиконів, які виконують функції економії часу та зусиль. Відсутність контакту у живому спілкуванні компенсується різними засобами, специфічними для чат-спілкування. Тенденція до економії мовних засобів є універсальною і обумовлена потребами людського мислення і спілкування.

Чат-комунікації як одному із різновидів комп'ютерно-опосередкованої комунікації притаманна повна або часткова відсутність пунктуації, спричинена неграмотністю користувачів чату або необхідністю швидкого набору тексту і заощадження часу. В той же час відсутність пунктуації у повідомленні може, навпаки, призвести до збільшення очікування зворотного зв'язку через можливі труднощі у розумінні адресатом тексту, написаного адресантом.

З точки зору синтаксису, у чат-комунікації функціонують прості неповні та прості еліптичні речення, переважає відсутність пунктуації та опущення членів речення, що пояснює динамізм ситуації та

швидкоплинність комунікації. Спілкуючись у чаті, мовець обмінюється інформацією, аналізує її, а це здійснює вплив на його моральний та духовний стан.

Основною характеристикою автора у чат-комунікації є збереження його анонімності, а також можливість миттєво обірвати комунікацію в будь-який момент. Феномен чат-комунікації досліджується з позиції того, яким чином зазначені фактори впливають на мовленнєву поведінку комунікантів. Через те, що відбувається розмивання меж між суб'єктом і об'єктом комунікацій, бо часто не вдається виявити учасника комунікації, люди говорять і поводять себе у чатах, блогах, форумах більш відкрито, ніж вони б це робили під час усної бесіди.

Отже, чат-комунікація як різновид віртуального спілкування стирає межі географічного простору і дозволяє вільно спілкуватися в реальному часі та миттєво обмінюватися повідомленнями.

1. Реконвальд Н. В. Англomовний чат як різновид комп'ютерно-опосередкованої комунікації (прагмалінгвістичне дослідження) : автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04 / Реконвальд Наталія Валеріївна. – Одеса, 2008. – 22 с.
2. Oxford English Dictionary [Електронний ресурс]. / Oxford University Press. – Режим доступу : <https://en.oxforddictionaries.com/definition/chat>
3. Медвідь О. М. Компютерний сленг. Видавництво СумДУ, 2005.

ЕКСПЛІЦИТНИЙ ТА ІМПЛІЦИТНИЙ АНАЛІЗ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ ЗМІ

Таран Л. О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, професор Кобякова І. К.

Характерною особливістю сучасної політичної лексики є її використання не лише для повідомлення інформації, а й приховування її; вона є не тільки засобом привертання громадської уваги, а й вживається для того, щоб її відвернути або значно послабити.

Політичний дискурс реалізує себе у різних сферах людської діяльності. Саме тому у сучасному інформаційному просторі дискурс

ЗМІ є основним джерелом знань людей про світ і події що в ньому відбуваються, в тому числі і політику. Глобальні зміни, пов'язані з безперервним розвитком можливостей масової комунікації, впливають не тільки на умови життя і на спосіб мислення і систему сприйняття інформації сучасної людини, а й сприяють глобальним змінам у сучасному інформаційному суспільстві. Значна роль ЗМІ і в динаміці мовних процесів, оскільки саме на сферу масової комунікації припадає основний обсяг використання мови.

Для дослідження лінгвопрагматичних особливостей англomовного політичного дискурсу доцільно використовувати комплексний підхід до аналізу ролі і особливостей взаємодії мовних засобів в організації змісту та вираженні прагматичного спрямування. Дискурсом називають зв'язний текст в сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними та ін. факторами. Типологія дискурсу виділяє політичний дискурс, як самостійний тип, що зумовлене соціальною значимістю політичної сфери, яку він репрезентує.

У виведенні імпліцитного змісту важливу роль відіграють контекст і ситуація спілкування. За допомогою імпліцитної інформації у адресата з'являється можливість самостійно виводити інформацію на основі існуючих лексичних одиниць. Завдяки цьому на основі наведених прикладів ми змогли проаналізувати відношення Євросоюзу до України, та його імпліцитну інтенцію на основі розглянутих лексичних одиниць та їх конотацій. В результаті аналізу дійшли висновку, що імпліцитна інтенція відображена за допомогою різних стилістичних засобів як метафора, метонімія і рядом епітетів. В ході дослідження дійшли наступних висновків:

1. Виявлено, що мова ЗМІ – окремий підстиль публіцистичного стилю, чи власне публіцистичний стиль що обслуговує періодику, радіо, телебачення і рекламу. Головна функція мови ЗМІ – активний вплив на читача, зацікавленого у суспільно й політично важливій інформації.

2. Встановлено, що дискурс – це зв'язний текст в сукупності з екстралінгвальними, прагматичними і соціокультурними факторами. Дискурс має свою типологію і виділяє політичний дискурс, як самостійний тип. Політичний дискурс – є найвпливовішим явищем в сучасній політичній комунікації. Лексика дискурсу має свої характерні особливості, однією з яких є здатність передавати експліцитну і імпліцитну інформацію.

3. Проаналізовано, що відношення Євросоюзу до України виражається через експліцитні та імпліцитні інтенції. Під експліцитною інтенцією розуміють формальне вираження елементів мови і зв'язків між ними. Аналізуючи англomовні публіцистичні тексти, встановлено, що експліцитна інтенція ЄС до України є позитивною, і виражається шляхом вербалізаторів з прямою конотацією, а також підсилюється стилістичними засобами метонімії, метафори і епітетів.

4. Україна в ЄС в аспекті саме її входження до Євросоюзу виражається експліцитно через наведення факту про угоду про Асоціацію, а також про ряд кроків ЄС спрямованих на подолання кризи в країні. Ряд епітетів з позитивною конотацією з боку англomовних соціумів по відношенню до України свідчить також про позитивне відношення ЄС до України.

5. Встановлено, що лексичні одиниці, що передають відношення ЄС до України в англomовних публіцистичних текстах передають й імпліцитну інтенцію, під якою розуміють прихований, невиражений, але впізнаваний зміст. Імпліцитну інформацію у тексті називають імплікатурою. Імплікатури відношення ЄС до України передають позитивне відношення Євросоюзу до Євроінтеграції України за допомогою стилістичних засобів метонімії і метафори, а також на контрасті негативного відношення ЄС до Росії, що передається експліцитно рядом вербалізаторів з прямою конотацією, а також за допомогою стилістичних засобів метонімії, метафори та фразеологізмів.

Перспектива запропонованого дослідження полягає у можливості подальшого вивчення функцій мовних одиниць та експліцитні й імпліцитні інтенції, які вони передають у політичному дискурсі, адже воно сприяє виявленню аспектів політичного дискурсу та кращого розуміння процесів мовної комунікації. Результати аналізу запропонованої області дослідження надасть можливість розуміти міжнародні відношення на основі дослідження використаних вербалізаторів політичних текстів на лінгвістичному рівні, що надасть великий внесок у ряд релевантних до цього питання дисциплін як лінгвістичних, так і соціально-політичних.

1. Попова Е. В. Демократизация языковой нормы в рамках закона антиномии (на материале политического дискурса). Издательство Мозырского государственного педагогического университета. – 2011.

2. Попова О. В. Лексико-семантическая складовая политического мовлення (на матеріалі передвиборчого дискурсу). Кам'янець-Подільський: Аксіома. – 2013.
3. Швачко С. А. Семантические модификации английских квантитативных единиц /С. А. Швачко, И. К. Кобякова// Новые парадигмы и новые решения в современной лингвистике. – Кемерово, 2013. – С.31-33.

НАИМЕНОВАНИЯ ЛИЦА

Турарбеккызы Т.

*(Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева,
г. Астана, Казахстан)*

Научный руководитель – канд. филол. наук Ташимханова Д. С.

Наименования лиц вызывают неизменный повышенный интерес исследователей. Это связано, прежде всего, с тем, что «именно человек является одним из главных элементов языковой картины мира и ключевой фигурой языковых преобразований в современном русском языке» [1, 84]. Этот пласт лексики русского языка, по мнению исследователей, является наиболее обширной в количественном отношении и разнообразной в семантическом плане, в связи с чем возникает проблема их систематизации и классификации. Представленные в научной литературе классификации наименований лиц предполагают различные основания: распределения по индивидуальным признакам, по внешним данным, по возрасту, по месту жительства, по отношению к другим лицам и подобные. Среди них значительную группу представляют наименования лиц по профессии и роду деятельности.

Изучение наименований лиц по профессии и роду деятельности в его различных аспектных характеристиках является целью нашего исследования. Фактический материал извлечен методом сплошной выборки из «Толкового словаря современного русского языка» под ред. Ушакова Д.Н. (переиздание 2014 года). Словарь включает около 100000 наиболее употребительных слов, в т.ч. новые слова и выражения, вошедшие в русский язык в последние годы. Весь материал для исследования насчитывает 570 наименований лиц, из которых наименования лиц по профессии, роду деятельности

составляют 110 слов, что соответствует 19,2% от общего объема выборки.

Наименования лиц по профессии, роду деятельности мы распределили по двум подгруппам: а) названия лиц по специализированному роду деятельности и б) наименования лиц по неспециализированной деятельности. Учитывая то, что наименования лиц по профессии, роду деятельности связаны с понятием «деятели», в первую подгруппу включены имена профессиональных деятелей, во вторую подгруппу – непрофессиональных деятелей.

Таким образом, в первую подгруппу вошли наименований лиц типа: *агроном, врач, космонавт, фармацевт, журналист, физик, педиатр, хирург*. Вторую подгруппу – наименования лиц по неспециализированному роду деятельности – составили слова типа: *курьер, киоскёр, маляр, кондуктор, официант, шофёр, кочегар, штукатур, грузчик, крановщик, надсмотрщик*.

Наблюдения показали, наименования лиц рассматриваемой группы в своем большинстве (66% от объема слов данной группы) – слова исконно-русские, появившиеся в русском языке в разные периоды и разными способами: *диагност, дизайнер, журналист, языковед, лётчик, кинорежиссёр, библиотекарь, химик*. Заимствованные наименования (в основном – из неславянских языков) представлены довольно большой группой (34%): *агроном* (от греч. *agros* и *nomos*), *архитектор* (от греч. *architektōn*), *астронавт* (от греч. *astron* и *nautikē*), *ювелир* (голл. *juwelier*), *драматург* (греч. *dramaturgos*), *окулист* (от латин. *Oculus*), *фельдшер* (нем. *feldscher*), *ветеринар* (лат. *Veterinarius*).

В группу наименований лица по роду деятельности вошли в основном лексемы, не имеющие ограничений в своем употреблении, слова межстилевые, нейтральные. Такие образования представляют собой важную часть общелитературного словаря. По мнению Л. А. Шкатовой, наименования лиц по профессии выполняют функцию логического определения, обладают свойствами терминов, и в связи с этим относят их к терминам [2, 12], однако в нашем материале наименования лиц в своем большинстве не носят узкоспециального характера, они служат обозначениями общеотраслевых профессий: *учитель, врач, хирург, бухгалтер, медик, слесарь и под.* Образования, отмеченные в словаре пометами, указывающими на их преимущественное использование, представлены единичными примерами: *ушник* (прост.).

В анализируемой группе наименований лица 85% слов представляют однозначные наименования, 15% - слова многозначные, в силу чего отдельные единицы по семантике и стилистической окраске попадают в разные группы.

1. Григоренко О. В. Об образных наименованиях лица в современном русском языке // Русский язык в школе. – 2003. – N 3. – С. 84-87
2. Шкатова Л. А. Наименования лиц по профессии современного русского языка . автореф. дис. ... канд. филол. наук . – М., 1967. – 17 с.

TYOLOGY OF THE TENSE-CATEGORY IN THE ENGLISH AND RUSSIAN LANGUAGES

Khamitov E.

(Sumy State University)

Supervisor – assistant Gartsunova L. I.

People of different nationalities have their own culture and language with their peculiarities. Consequently, the forms by which we express time can be found in the tense-category in grammar of almost every language.

The problem we have to consider is typology of the tense category in English and Russian grammar. Our task is to compare the ways by which time is realized in the English and Russian languages being based on the examples taken from belles-lettres.

Philologists Blokh M., Vinogradov V., Gordon E., Krylova I., Arakin V., Shvedova N. gives almost similar definitions of the tense category in both grammars.

While comparing the tense category in the English and Russian languages we should mention that the progress of their historical development is identical. Moreover the development of the tense category is connected with the development of the aspect category in both languages. Nowadays there are a great number of tense forms in the English language as its aspect category was reduced. At the same time we trace a well-developed aspect category but reduced number of the tense-forms in the Russian language.

Let's compare the ways of representing the time of an action in the English and Russian languages and consider some examples that show which tense-form is used while reflecting a certain action in the speech.

The Present Indefinite Tense. Cf.: “...Or maybe some of those violets. They look pretty. **They go better with this jacket, I think**” [4, 103]. “Или, пожалуйста, лучше букетик фиалок. Они такие милые. И они, кажется больше **подойдут** к моему жакету” [1, 87].

The Present Continuous Tense. Cf.: “Look who’s **drinking** whisky!” – called Kinsella to such of the other as would pay any attention to him, glancing in Clyde’s direction. [4, 85] – “Смотрите-ка кто **пьет** виски! – крикнула Кинселла тем, кто еще мог обратить внимание на его слова, и указала глазами на Клайда.” [1, 71]

The Present Perfect Tense. Cf.: “I’ve **seen** most of these other boys before, but I never saw you...” [4, 84] – “Я **уже видела** почти всех остальных, а вас ни разу не видела...” [1, 71]

The Present Perfect Continuous Tense. Cf.: “After a moment or two, his mother added: “I’ll tell you what I **have been thinking**.” [4, 111] – “Я тебе скажу какой у меня план, - помолчав, прибавила мать.” [1, 94]

The Past Indefinite Tense. Cf.: “In 1812 Berzelius **advanced** the theory of chemical combination.” [3, 20] – В 1812 году Берцелиус **выдвинул** теорию химической связи” [3, 206]

The Past Perfect Continuous Tense. Cf.: “But **had she not been** trying to save him from all this – him and the others?” [4, 147] – “Но разве она **не старалась оберечь** Клайда от всего этого – и его и остальных?” [1, 126]

The Future Indefinite Tense. Cf.: “...And you better call Ms. Heit and say taint likely **I’ll be home** for dinner to-night or much before the down train...” [4, 11] – “Да, позвоните, пожалуйста, миссис Хейт и скажите, что я вряд ли **поспею** сегодня к обеду и даже к последнему поезду...” [2, 89]

The Future Continuous Tense. Cf.: “Your wife’ll probably **be wanting** to freshen up a bit anyway” [4, 594] – “Ваша супруга, наверное, **желает** немного освежиться?” [2, 76]

So, we can make a conclusion that the Indefinite forms are rendered into Russian by perfective or imperfective form. The Continuous forms are translated only by imperfective form. The Perfect forms are translated perfective or imperfective depending on the situation of an action and on the context. The Perfect Continuous forms are rendered into Russian the way the Continuous forms are rendered.

All in all in the English language the time of the action is represented only by tense-forms because of poor aspect-category while in the Russian

language the time of the action is expressed not only by means of tense-forms but also with the help of lexical devices and aspects.

1. Драйзер Теодор. Том 8. Американская трагедия. – М.: Правда, 1986.– 445 с.
2. Драйзер Теодор. Том 9. Американская трагедия. – М.: Правда, 1986. – 462с.
3. Пумпянский А. Л. Упражнения по переводу английской научно-технической литературы. – Минск: Попурри,1997. – 400 с.
4. Dreiser Theodore. An American Tragedy. Volume One. – М.: Foreign Languages Publishing House, 1951. – 606 p.

Секція
"ПЕРЕКЛАД ТА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ"

**ОСНОВНІ СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЇ**

Великодний О. І.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Жулавська О. О.

Термінологія являє собою найбільш динамічну і рухому лексичну систему мови, тому дослідження в цій області мають найчастіше історичну орієнтованість.

Актуальність дослідження обумовлюється тим, що медична термінологія є однією з найбагатших термінологічних систем. Виділяють до 200 галузей медицини, кожна з яких має свою окрему систему термінів. Мета дослідження: виявити особливості та способи перекладу медичної термінології на українську мову.

Кількість інтернаціональних термінів у медицині дорівнює приблизно 89% [3, с.24]. При перекладі медичних термінів використовуються такі методи: пошук словникових відповідників, транскрибування, транслітерування, калькування, описовий переклад, контекстуальна заміна, конкретизація, генералізація, прийом лексичних додавань [4, с.121].

Транскрибуванням вважаються випадки, коли звукова форма англійського слова передається літерами мови перекладу. Наприклад: *dentrit* – *дентрит*.

Транслітеруванням вважається передача слова вихідної мови по літерах згідно з літерним складом, а не звучанням. Наприклад: *organ* – *орган*, *gastroenterology* – *гастроентерологія*, *toxicology* – *токсикологія*.

Калькування - це переклад лексичної одиниці оригіналу шляхом заміни її складових частин – морфем чи слів (якщо це стійке словосполучення) їхніми лексичними відповідниками в мові перекладу [2, с.248]. Наприклад: *molecular level* – *молекулярний рівень*, *lymphatic system* – *лімфатична система*.

Описовий переклад – це прийом перекладу нових термінологічних одиниць вихідної мови, коли слово, словосполучення чи фразеологізм замінюються у мові перекладу словосполученням, яке

адекватно передає зміст цього терміна. [2, с.253] Наприклад: *protein vesicles release structures* – білкові структури, що беруть участь у звільненні везикул.

Контекстуальна заміна відповідає випадкам, коли перекладним відповідником стає слово або словосполучення, що не є словниковим відповідником. Наприклад, *anatomical* – анатомічний, перекладаємо – структурний тому, що завдяки традиційним нормам української мови існує складний термін-словосполучення структурно-функціональні взаємовідношення.

Конкретизація – це заміна лексичної одиниці (слова чи словосполучення) із ширшим лексичним значенням в тексті оригіналу на вузке у перекладеному тексті. Наприклад: *preparing slides using venous blood collected from venipuncture* – підготовка мазків, використовуючи венозну кров, отриману під час венепункції. У цьому прикладі термін з широкою семантикою *slide* "предметне скло" замінюється на український термін з більш вузькою семантикою "мазок".

Генералізація полягає в тому, що дещо специфічне, конкретне чи видове в перекладі подається узагальнено. Наприклад: *Compare both sides! Are there any retractions or protrusions of the skin?* Порівняйте обидві сторони! Бачите будь-які западання або притухлості?

Прийом лексичних додавань – це трансформація, внаслідок якої в перекладі збільшується кількість слів, словоформ або членів речення з метою правильної передачі змісту оригіналу. [5, с.502]. Наприклад: *For these reasons, descriptive texts are provided for specific elements when deviations are clinically significant. З цих причин, якщо відхилення від нормального рівня мають клінічну значущість, до результатів аналізу для певних елементів додається описова частин.*

Медичний переклад – це різновид науково-технічного перекладу. Переклад медичних термінів вимагає великої відповідальності, оскільки від правильності перекладу документів, медичних довідок і діагнозів деколи залежить життя людини. Переклад медичних термінів здійснюється різними способами: транскрибування, транслітерування, калькування, описовий переклад, контекстуальна заміна, конкретизація, генералізація, прийом лексичних додавань.

Отже, незважаючи на те, що клінічні терміни є одними з найдавніших медичних термінів і їх переклад начебто не повинен

викликати труднощів, проблема перекладу та редагування перекладів текстів з клінічними термінами залишається нерозв'язаною.

1. Андрианов С. Н. Некоторые вопросы построения словарей специальной терминологии// Тетради переводчика. – Вып. 2. – М.: Международные отношения, 2004. – 78-91 с.
2. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка. — М.: Высш. шк., 2003. – 302 с.
3. Канделаки Т. Л. Семантика и мотивированность эпонимов-терминов. – М.: Наука, 2007.-168 с.
4. Латышев Л. К. Курс перевода: Эквивалентность перевода и способы ее достижения. – М., 2001-300 с.
5. Рейман Е. А. О нетерминологической лексике научных текстов // Особенности стиля научного изложения. – М., 2006. –С.178-191.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АВІАЦІЙНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Гузакова Ю. О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Жулавська О. О.

Сучасний розвиток наукового перекладознавства та термінографії потребує активніших досліджень із питань перекладу авіаційних термінів, які майже не ставилися на порядок денний і не висвітлювалися в наукових колах, відтак потребують докладного опрацювання та вирішення..

В умовах швидко зростаючого потоку науково - технічної інформації на іноземних мовах з'явилася велика необхідність у володінні авіаційними спеціалістами навичками швидкого пошуку і обробки наукової і технічної літератури. Основна задача такого спеціаліста - логічна послідовність інформації, дотримання усіх умов з урахуванням специфічної термінології, достовірність перекладу. Перекладач має розуміти не тільки суть перекладених слів, але і враховувати усі нюанси їх використання. Тому інтерпретатор має бути висококваліфікованим різностороннім спеціалістом, який чудово розбирається як у питаннях лінгвістики, так і у технічних дисциплінах. Повинен розбиратись у правилах побудови та утворенні термінів. [4]

У структурному відношенні усі терміни можна класифікувати на прості: *oxygen, resistance, velocity*; та складні або словотвірні: *gas + meter = gasometer, turbine + generator = turbogenerator*.

Словосполучення, компоненти яких знаходяться в залежності один від одного: *taking off weight - злітна маса, barium peroxide - перекус барію, або low-noise - engine - малошумний двигун, doubling over test - випробування на згинання*. [3]

При перекладі англійських авіаційних термінів українською мовою необхідно враховувати такі моменти:

а) частина термінів, що мають міжнародний характер, відтворюється в українській мові шляхом транслітерації і не потребує перекладу: *antenna - антена*; [2]

б) деякі терміни мають прямі відповідники в українській мові і відтворюються відповідними еквівалентами: *hydrogen - водень*; [1]

в) частина термінів при перекладі зазнає калькування, тобто перекладу за допомогою українських слів і виразів, що дослівно відтворюють слова й вирази англійської мови: *data base - база даних*;

г) у випадку, коли словник не дає прямого відповідника англійського терміна, перекладач вдається до описового перекладу, що точно відтворює зміст іншомовного слова у даному контексті: *trailing edge - заднє ребро крила*.

Дослідження проблем перекладу є важливим, головним чином у тому випадку, коли йдеться про питання дво- і багатомовної термінографії.

Професійне мовлення авіаційних фахівців реалізується засобами авіаційної підмови. З лексичного погляду, авіаційна підмова, як і будь-який інший різновид науково-технічного дискурсу, охоплює словниковий фонд стилістично нейтральної літературної мови, загальну науково-технічну термінологію, а специфічними у ній є авіаційна термінологія, радіотелефонна фразеологія і професійне арго.

1. Англо-русский авиационный словарь // Под ред. Мурашкевича А. М. – М., 1964. — 480 с.
2. Афанасьев Г. И. Русско-английский сборник авиационно-технических терминов. Издание 4-е (Иллюстрированное) М. : Авиаиздат. 1995. – 640 с.
3. Григоров В. Б. Английский язык для студентов авиационных вузов и техникумов: Учеб. М. : АСТ, 2003. — 382 с.
4. Ковтун О. В. Особливості перекладу англійських авіаційних термінів українською мовою [Електронний ресурс] / О. В. Ковтун. - 2010. - Режим доступу до ресурсу: <http://er.nau.edu.ua/bltstream/NAU> (19.12.2016).

TO THE PROBLEM OF GRAMMATICAL ASPECTS OF TRANSLATION OF SCIENTIFIC AND TECHNICAL LITERATURE

Yemelyanov D. Yu.

(Sumy State University)

Academic supervisor – PhD Zhulavska O. O.

Knowledge of the translation subject is crucial for the translator of scientific and technical literature. During translation process, the translator should fully understand the meaning, semantic relations and metatextual elements of the sentences. It is obvious that the most complex grammatical problems of translation are connected with the understanding of syntactic and morphological structure of sentences as linguistic elements that directly convey subject information.

There are no articles, gerunds, tense forms of Continuous and Perfect tenses verb groups, complex subject and additional infinitival constructions in Ukrainian, but in the English language, for example, there are no noun and adjectives genders. Some differences in sentence construction is also observed: unlike the Ukrainian language, where the subject can often come after the predicate, in the English language, the order of the principle parts of the sentence is strictly fixed, that may require a sentence reconstruction in the course of translation.

Grammatical translation difficulties are also related to various amount of content of similar in both languages forms and constructions. The form of the verb-predicate in the Present Tense in Ukrainian corresponds partially to the Present Indefinite, the Present Continuous and the Present Perfect tenses in English, and the form of the Ukrainian genitive noun can correspond to its grammatical meaning to the English prepositional-nominal constructions "of + N" or to the form of a common case of the noun in preposition to the other noun.

One more group of grammatical translation difficulties is the grammatical phenomena of the original texts, that are different from the corresponding grammatical phenomena of the target language, the functional characteristics, for example, singular and plural forms of the noun exist both in Ukrainian and English, but the forms of concrete nouns may not be the same. For example, the English word *evidence* is used only in singular, but can be translated both in singular and plural [2, p.117-119].

The next group of grammatical difficulties in translation comprises those grammatical phenomena that have different frequency characteristics

in English and Ukrainian scientific and technical literature. In English the frequency forms of the passive voice of the verb-predicate is higher than in Ukrainian, so in the course of translation, such forms should often be replaced with the active voice forms.

Another group of grammatical difficulties is connected with the peculiarities of expression of the parts of the sentence in two languages, particularly of the subject and the predicate. For example, in English there is a so-called "formal subject" and "formal object" that are not applicable in the structure of Ukrainian sentences. Only a small number of English and Ukrainian expressions are of identical syntactic structure and the components order and only in such a case, an English expression can be translated by equivalent Ukrainian phrase without any grammatical transformations. This translation is called "word-for-word" or "literal" translation. It should be distinguished from grammatical word-for-word translation. Grammatical literalism leads not only to violation of target language norms, but also to various distortions in conveying the meaning of the original text. For example, the application of grammatical word-for-word translation for the sentence – *A new element will be discovered sooner or later.* – *Новий елемент буде відкрито раніше чи пізніше.* – reveals a violation of comparative forms of adverbs functioning in Ukrainian, for such cases positive, but not comparative degree should be used (*sooner or later/рано чи пізно*) [1, p.187-189].

In order to avoid inappropriate literal translation (grammatical word-for-word translation), translation grammatical transformations should be used, due to which literal translation adapts to the norms of the target language and becomes a faithful translation.

The main difficulty in translation of scientific and technical texts, namely in translation of terms, is in unveiling and conveying foreign realities by means of the Ukrainian language. Translator's complete understanding of the text is the prerequisite of a qualitative translation of any text. Verbatim learning of terms without penetrating into their essence, knowledge of phenomena, processes and mechanisms referred to in the original text, may cause gross errors in translation. For this reason, the translator should study thoroughly the domain science he specializes in.

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури : Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – 4-е вид., виправлене / В. І. Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 574 с.

2. Коваленко А. Я. Загальний курс науково-технічного перекладу / А. Я. Коваленко. – К.: "Фірма "Інкос", 2002. – 317 с.

СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ І СЛОВОТВОРЧИЙ АСПЕКТИ НОМІНАЦІЇ РЕАЛІЙ МІСЬКОГО ЖИТТЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Єнікєєв Д. С.

(Запорізький національний університет)

Науковий керівник – д-р філол. наук, професор Єнікєєва С. М.

Асоціативно-образні номінації представлено у мові лексемами і фраземами, які утворилися у результаті метафоричної або метонімічної трансформації значення існуючих у мові слів і виразів. Лондон часто називають *The Big Smoke*, тим самим підкреслюючи характерну для столиці Великої Британії та величезного мегаполіса загазованість. Назва найбільшого з п'яти дзвонів Вестмінстерського палацу в Лондоні та назва годинника і Годинникової вежі в цілому *Big Ben* виникла внаслідок асоціації споруди з куратором її будівництва – сером Бенджаміном Холлом, людиною високого зросту.

Метафора – це перенесення назви з одних предметів, явищ, дій, ознак на інші на основі подібності між ними. Наприклад, назва найбільшого у світі колеса огляду *London Eye* утворилася внаслідок асоціації форми споруди з оком, з одного боку, та за призначенням цього атракціону – оглядати місто з висоти, з іншого. Виставковий центр набув назви *Millennium Dome*, яке відбиває форму будівлі – наявність куполу, та її призначення – розміщення виставки *Millennium Experience*, приуроченої до святкування настання третього тисячоліття. Метонімія (грец. *μετωνομία* – перейменування) – це слово, значення якого переноситься на найменування іншого предмета, пов'язаного з властивим для цього слова предметом за своєю природою. Так, лондонська підземка, відома серед народу як *tube* – "труба".

Вторинна номінація метрополітену ґрунтується на асоціації тунелів метро з трубопроводом. Назва відомого британського автобусу *double decker* виникла в результаті метонімічного переносу якості транспортного засобу (наявність двох поверхів) на увесь об'єкт номінації. Залежно від прагматичних намірів авторів цих номінацій

найменування міських реалій бувають конкретно-образними та асоціативно- образними. Механізмами утворення останніх слугують метафора та метонімія.

У сучасному англомовному урбанізованому світі культурне життя суспільства стало одним з рушійних сил популяризації міст. Університети, бібліотеки, театри, кінотеатри, музеї, парки, художні галереї, міські розважальні заходи реалізують urban culture у стилі життя та мовленні міського населення. Класифікація лексичних одиниць на позначення культурно-специфічних реалій міста дозволяє виявити характерні для британського варіанту англійської мови тематичні групи урбаністичних номінацій. Британські урбаноніми, пов'язані із соціально-культурною діяльністю населення Об'єднаного Королівства можна поділити на такі групи:

1. Урбаноніми з референцією до авторитетних постатей та подій. До них належать номінації на позначення закладів державної та національної значущості, наприклад, Admiral Arch, Victoria Tower, Andrew W. Mellon Auditoriu. Заклади релігійного спрямування часто отримують свої назви від імен святих покровителів, сподвижників, фундаторів, меценатів, на честь яких названо храми та церкви, наприклад, St Margaret, St Mary, St Paul's Cathedral, St Peter and Paul. Серед назв релігійних установ є чимало номінацій метафоричного характеру, наприклад, Our Lady of the Rosar. Імена святих, відомих британців часто зустрічаються у назвах лікарень, навчальних та виховних закладів, наприклад, Archbishop Tenison's School, Elizabeth Garrett Anderson School. Прагнення ушанувати святих, відзначити благородні справи благодійників і піклувальників, щедрих меценатів реалізується у номінаціях урбаністичних об'єктів. Імена авторитетних постатей вживаються для номінації свят національного масштабу, наприклад, Queen's Birthday at Buckingham Palace, з метою викликати у британців та гостей зацікавлення присутністю титулованих осіб, на які зроблено посилання у назвах заходів.

2. Урбаноніми з референцією на географічні об'єкти використовуються для номінації установ та подій історичного значення, які з часом набули освітньо- розважального характеру, наприклад, the British Museum, Buckingham Palace, Cuba Street Carnival, Otago Festival of the Arts, Queenstown.

3. Урбаноніми, зі згадуванням розташованих поблизу об'єктів, наприклад, Beckenham Palace Park, Bloomfield Road Stadium, Pride Park Stadium, Central Park Hotel, Chelsea and Westminster Hospital, the

Darlington Arena, Green-town Hospital, Dorset Square Hotel, Central Park Hotel,.

4. Урбаноніми, до складу яких входять елементи з референцією на ознаки та властивості об'єкту номінації, наприклад, Bushy Park, Green Park, the Crystal Palace, Rose Garden,.

5. Урбаноніми з компонентом, що вказує на етнічну належність, національно- культурну значущість, державну цінність, наприклад, British Museum, British Library, Britannia Stadium, National Portrait Gallery, the National Gallery.

6. Урбаноніми, що містять вказівку на певну сферу занять, галузь професійної діяльності британців, наприклад, the Bard Music Festival, British Broadcasting Corporation, the Royal Air Force Museum, the National Crafts Museum, Cinema Museum, the Courtly Craft & Textiles Gallery.

Переважає більшість номінативних одиниць, що позначають міські реалії, була створена за правилами вторинної номінації: 1) національно-марковані урбаноніми є, здебільшого, дво- та багаточленні сполученнями; 2) вони утворюються на базі загальних урбанонімів (cathedral, gallery, hotel, hospital, museum, palace, park, theatre, stadium); 3) номінативну «унікальність» фразовим урбанонімам надають компоненти, які вказують на місце розташування, на осіб, що є видатними релігійними, політичними, державними діячами, меценатами, підкреслюють національно-культурну значущість та масштабність об'єкта, що номінується. Перспективним напрямком подальших досліджень може стати виявлення національно-специфічних особливостей урбаністичної лексики США, Канади, Австралії та Нової Зеландії.

1. Єнікєєва С. М. Нові номінації реалій міського життя Великої Британії: соціолінгвістичний і словотворчий аспекти. С. М. Єнікєєва, Д. С. Єнікєєв // Філологічні трактати. - 2016. - Т. 8, № 2. - С. 94-108. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Filtr_2016_8_2_13.

К ПРОБЛЕМЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ЭТНИЧЕСКИХ ЯЗЫКОВ В ПОЛИКУЛЬТУРНОМ ОБЩЕСТВЕ

Кенжебулатова Д. Т.

*(Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева,
г. Астана, Казахстан)*

Научный руководитель – д-р филол. наук, профессор Агманова А. Е.

Весьма распространенным явлением современного мира становится поликультурный социум как специфический способ организации человеческой деятельности.

Люди, живущие в полиэтничном, поликультурном социуме, находясь в тесном контакте, имеют возможность учиться друг у друга, перенимая опыт в разных сферах человеческой деятельности, в том числе в области этнокультуры. Результатом такого взаимодействия является взаимовлияние языков и культур.

Каждый народ, любая этническая группа стремится к сохранению собственной самобытности, пытаясь противостоять процессам ассимиляции и унификации в поликультурном обществе. Значимыми факторами в данном случае являются поддержка демографического уровня и сохранение и развитие этнических ценностей (язык, культура, традиции, религия, особенности образа жизни, быта и др.). В то же время в современных условиях совершенно неизбежно происходит размывание традиционных этнических связей, преодоление обособленности этнических общностей, приобщение к инокультурным ценностям и нормам.

В связи с этим одной из насущных лингвистических проблем остается вопрос взаимодействия языков разных этнических групп в мультилингвальных сообществах, что предполагает изучение специфики языковых контактов в полиэтничном обществе, вопросов сохранения и использования родного языка и культуры представителей различных этносов, а также тенденций их взаимовлияния на современном этапе.

Этим и обусловлена, на наш взгляд, актуальность исследования специфики взаимодействия этнических языков в условиях поликультурного общества; выявления факторов их сохранения и особенностей функционирования, а также софункционирования с доминирующими в социально-коммуникативных пространствах этих стран языками; изучения вопросов языковой и этнической идентификации в полиэтничной языковой среде.

Целью нашего исследования является изучение особенностей взаимодействия и взаимовлияния этнических языков в поликультурных социумах. Сбор фактического материала осуществляется путем проведения анкетирования среди респондентов. Вопросы анкеты направлены на выявление факторов сохранения этнической культуры, родного языка, уровня владения и специфики использования этнического и неродного языков в разных сферах, изучение характера социальных предпочтений взрослого населения в выборе языка образования и воспитания для детей, а также мотивов изучения и использования языков. В настоящее время начата работа по проведению пилотного этапа анкетирования и формированию исследовательской базы на основе материалов опроса среди представителей 3-х этносов.

ОСОБЛИВОСТІ ЛОГОЕПІСТЕМНОГО ПРОСТОРУ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРИ

Коломієць Д. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник — канд. філол. наук, доцент Єгорова О. І.

В умовах помітного інтересу до вивчення англійської мови саме завдяки мовним елементам, які являють собою відображення мови в культурі та культури в мові, індивіди пізнають духовне багатство іншого народу та підвищують рівень власної лінгвокультурної компетенції. На позначення таких одиниць мовознавці Н. Д. Бурвікова та В. Г. Костомаров ввели до термінологічного апарату лінгвокультурології термін «логоепістема» [1, с. 248].

Зокрема, питанням вивчення логоепістем та їх дескриптивних особливостей також займалися такі вчені як Є. М. Верещагін, В. В. Воробйов, К. К. Канаєва та ін.

Логоепістемі — це лінгвокраїнознавчі одиниці, які мають бути осмисленими на двох рівнях — на рівні мови (те, що позначає) та на рівні культури (те, що позначається). Особливістю логоепістем є те, що вони представляють собою концентрат загальнокультурної грамотності, який може функціонувати окремо від джерела його походження і лише в межах певного дискурсу.

Основними джерелами виникнення логоепістем є фольклор, міфологія та біблійські вислови. Проте, на сучасному етапі, завдяки своїй доступності та популярності серед мовців, телебачення, кіно-дискурс, рекламний та пісенний дискурс також є джерелами виникнення логоепістем.

Являючи собою сплески фактів різних історичних періодів та подій у житті носіїв конкретної мови, пісенні та кіно-логоепістемі широко вживаються у комунікативному просторі американської лінгвокультури і цим самим стають для комунікантів засобом досягнення певного комунікативного ефекту.

Комбінація мелодії та екранізації є факторами, які впливають на можливість рядків з пісні закріпитися у культурній пам'яті народу лінгвокультуруною одиницею, а саме — логоепістемою.

All you need is love, love is all you need – рядки приспіву популярного однойменного синглу групи The Beatles, що функціонує у статусі логоепістемі на різних лінгвокультурних теренах. Зокрема, в американському публіцистичному дискурсі логоепістема часто використовується для оформлення заголовків статей:

(1) *All You Need Is Love: The Peace Corps and the Spirit of the 1960s* (raptitude.com. Getting better at being human, 21.09.2015).

I'll be back — найпопулярніша фраза з культового фільму *Термінатор* — не може характеризуватися як логоепістема без її подальшого вживання у дискурсі. Незважаючи на наявність логоепістемної референційності, тобто вказівки на джерело її виникнення (у даному випадку кіно-дискурс), вона активно функціонує у політичному дискурсі:

(2) *John Kasich Tells New Hampshire: 'I'll Be Back'. The Ohio governor drops a hint about 2020 as he speaks to delegates from the Granite State* (The Atlantic, 21.07.2016).

Таким чином, ми встановили, що цитати з пісень або фільмів можуть набувати логоепістемного характеру у газетному (компоненти статей), політичному (промови політиків) і в побутовому (у формі гуморесок) дискурсах США.

Для особи, яка не знайома з логоепістемами американської лінгвокультури, вірогідність сприйняття культурної інформації на належному рівні є дуже низькою. Тож для акультурації в американському соціумі індивіду необхідно мати не лише знання мови, а й певну фонову інформацію, аби неадекватне сприйняття

логоепістемних одиниць не стало перешкодою до повноцінного акту комунікації.

1. Костомаров В. Г. Понятие логоэпистем / В. Г. Костомаров, Н. Д. Бурвикова // Россия и Запад : диалог культур / [редкол.: В. И. Толстых (отв. редактор) и др.]. — №2 — М. : Центр по изучению взаимодействия культур, 1999. — С. 248–257.
2. Berman R. John Kasich Tells New Hampshire : “I’ll Be Back” [Electronic resource] / Russel Berman // The Atlantic Monthly Group. — Access mode : <http://www.theatlantic.com/politics/archive/2016/07/john-kasich-tells-new-hampshire-ill-be-back/492314>.
- Cane D. All You Need is Love, Seriously [Electronic resource] / David Cane // Raptitude.com. — Access mode : <http://www.raptitude.com/2015/09/all-you-need-is-love-seriously>

ЛІНГВІСТИЧНІ ТЕРМІНИ ВІДПОЧИНКУ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПУТІВНИКІВ ПО УКРАЇНІ)

Кужель О. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Жулавська О. О.

Слово *tourist* з'явилося в англійській мові на початку XIX століття у перекладі з англійської означає: той, хто здійснює поїздку заради власного задоволення чи розширення культурного кругозору. По визначенню ООН турист - це особа, що перебуває в даній місцевості терміном більш ніж на одну ніч і менш ніж на рік.

В сучасному світі туризм виступає як надзвичайно багатий за змістом і розмаїтий за проявами соціальний феномен. Своїми функціями — світоглядною, культурно-пізнавальною, соціальною, комунікативною, інтегративною, рекреаційною — він істотно впливає на людину, її ціннісні орієнтації, процеси самопізнання і самовдосконалення.

В останні роки в Україні швидкими темпами розвивається сільський зелений туризм, основне завдання якого полягає у відпочинку туристів від міського шуму та метушні, ознайомленні з історико-культурними пам'ятками та місцевими звичаями і традиціями. Проаналізувавши туристичні довідники по Україні

вдалося виокремити підгрупи лексичних одиниць, що відносяться до туристичної сфери, але зображують різні її сторони. Варто звернути увагу на групу лексичних одиниць, які означають терміни відпочинку. Наприклад:

Aquapark — аквапарк.

Cabana — споруда на пляжі (чи біля басейну) типу бунгало, що стоїть окремо від основної будівлі і інколи обладнана як спальня.

Cilytour — турпакет з екскурсіями. Як правило, включає в себе транспорт тв. Гіда.

Downtown — діловий центр міста.

DutyFree — магазин безподаткового продажу в міжнародних аеропортах, морських портах і т.п., де проводиться торгівля товарами вжитку по цінам, які звільнені від ПДВ та інших зборів. В деяких країнах duty-free розміщуються також в торговій частині міста.

Excursion, optional - факультативна екскурсія, екскурсія, що не включена в програму, а представляється туристам в вільний від програми час, як правило, за додаткову плату.

Fitness centrum — фітнес-центр;

Free of charge - - безподатковий ввіз;

Giftshop — сувенірний магазин;

Hotelresort — мисливство;

Jetdoo – снігохід;

Jetski – водяний мотоцикл;

Mystery Tour — притулок в горах (використовується в гірському туризмі).

Poolaquamedic — лікувально-оздоровчий басейн.

Poolindoor — басейн критий чи всередині готелю.

Poolhealed — басейн з підігрівом всередині готелю.

Poolpaddle — дитячий басейн.

Poolwhirlpool — басейн з хвилями.

Railwaycruise — залізничний круїз.

Resort — курорт.

Resortarea — курортна зона.

Resorthotels — готель-курорт, готель дуже високого класу з широким спектром послуг. Номери забезпечені кавою та чаєм.

Resortofluxury — фешенебельний курорт.

Russianspeakinggunamee — російськомовний гід.

Safari — туристична поїздка з ціллю мисливства чи знайомства з місцевою природою як правило в екзотичних країнах.

Sailing — вітрильний спорт.

Subaqua — підводне плавання з аквалангом.

Snorkeling — підводне плавання з дихальною трубкою та маскою.

Sunshade — велика парасоля від сонця.

Talassospa — таласотерапія, лікувально-оздоровчі процедури з використанням морських водоростей та гязі.

Unspolit — дикий пляж.

Weekendrates — спеціальні тарифи на послуги в вихідні дні.

Yacht-club — об'єднання шанувальників плавання на яхтах.

Після аналізу особливостей структури та складових туристичного тексту, зокрема туристичного рекламного тексту, варто зазначити, що туристичні тексти повинні містити чіткі фактичні дані, вони повинні бути вичерпно викладені задля точного розуміння їх змісту. Зміст і форма туристичних текстів визначаються головною метою – викликати зацікавленість до місцевості. Правильно складений туристичний текст повинен привернути увагу слухача або читача та викликати бажання відвідати рекламоване місце.

1. Авербух К. Я. Общая теория термина. - М.: МГОУ, 2006. – 256 с.
2. Козьмик Г. О. Світ сучасної людини в контексті мовних змін. Інноваційні процеси в лексичній системі англійської мови на межі ХХ-ХХІ століть / Г.О. Козьмик. – Запоріжжя: КПУ, 2007. - 142 с.

THE PROBLEM OF USAGE CONCRETIZATION AS ONE WAY OF TRANSFORMATIONS IN TRANSLATION

Kulyk A.

(Sumy State University)

Academic Supervisors – PhD, Professor Kobyakova I.K.

(Sumy State University)

Anokhin Yu.L. (SE “Ukrmetrteststandart”, Kyiv)

Translation is a complicated informational process, which means that the translator should render information transmitted as fully as possible. This can be achieved only if certain structural and semantic changes are introduced. These changes, which are caused by lexical and grammatical differences between languages (and broadly speaking – by the

differences between the respective cultures), are called transformations in translation.

There are different types of classifications of translation transformations. A lot of famous scientists explore this question. For example, A. Fiterman, T. Levytska, V. Shchetynkin, V. Komissarov, Л. Латишев, L. Latyshev, A. Shevnin, A. Shveitser, L. Barkhudarov, V. Gak, R. Miniar-Bilorucheв and others.

There are lexical, grammatical and lexico-grammatical transformations are distinguished according V. Komissarov's classification. A group of lexico-semantic transformations includes operations involving certain semantic changes. As a result, the meaning of a word or word combination in a source text (ST) may be more specific, more general or somewhat modified as a way to discovering an appropriate equivalent in a translation language (TL). The group of lexical transformations, which describe formal and semantic relations, contains transliteration, transcription, loan translation and lexico-semantic transformations such as, generalization, modulation, and concretization .

Concretization is the choice of a more specific word in translation which gives a more detailed description of the idea than does the word in the ST [1, 39]. For example, "*Will you do the room?*" – "*Ти прибереш в кімнаті?*" "*I'll get the papers on the way home*". – "*Я придбаю газети дорогою додому*". The underlined English words have larger scopes of meaning than their Ukrainian counterparts and their particular semantics is recognized from the context.

During the process of translation of scientifically technical texts concretization plays an important role. It makes such texts more accurate and, as a result, clearly for understanding.

An example of concretization of technical terminology: *потенційний бар'єр* – *potential energy barrier*; *тепловиділяючий елемент* - *fuel heat-generating element*.

Concretization is widely used for translation such words as to be, to have, to get, to do, to take, to give, to make, to come, to go and so on. For instance, "*We really did*". – "*Поговорили*". "*Did You?*" – "*Відкривав?*" "*You will*", *old Spencer said. "You will, boy. You will when it's too late*". – "*Задумаєшся!* – *сказав старий Спенсер. – Потім задумаєшся, коли буде пізно*". "*You didn't have to do all that.*" - "*Ви дарма писали*" [2, 43].

Frequently a translator uses concretization in order to avoid lexicon repetitions, usually it refer Take an example from the book "The Catcher

in the Rye" by J. Salinger: *"He told us we should always pray to God... – Нам він радив завжди молитися Богу...; He told me to come right over, if I felt like it – Велив хоч зараз приходити, якщо треба; 'Thanks for telling me', I said, – Дякую, що попередила мене! – кажу"* [3, 210].

In conclusion, there are many different kinds of translation transformations, and concretization is one of the most widely used method. The main function of concretization is making words with a wider meaning with words of a narrower meaning. This transformation makes information more understandable for a recipient. Any translator, especially who works with scientifically technical information, should have clear apprehension of the source text before using concretization.

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Ч. 2. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі / В'ячеслав Іванович Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 303 с.
2. Левицкая Т. Р., Фитерман А. М. Почему нужны грамматические трансформации при переводе. // Тетради переводчика. – Ученые записки № 8. – 1971.
3. Бархударов Л. С. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода). – М. : Международные отношения, 1975. – 240 с.
4. Швачко С. О. Про деякі аспекти мовотворчої функції / С. О. Швачко, І. К. Кобякова // *Studia Germanica et Romanica*. Іноземні мови. Зарубіжна література. Методика викладання. - 2004. - Т.1, №2. - С.21-30.

TRANSLATION OF METONYMY IN FICTION

Mussakhanova G.

(L. N. Gumilyov Eurasian national university,

Astana, Kazakhstan)

Scientific supervisor – candidate of philology Beisembayeva Zh. A.

Metonymy is one of the most common tropes in fiction based on the interaction of logical and contextual meanings of lexical units or groups of lexical units where the context is the artwork and idea inserted by the author [1]. Often even neutral usage of stylistic means in a language, with an author's certain intention, acquires additional emotionally-expressive

shades, i.e. become aesthetically significant, thereby contributing to the most complete embodiment of literary intent.

Metonymy is widely used in Jane Austen's novel "Pride and Prejudice" both in the speech of characters and in the author's comments, and generally serves as a means of stylization of colloquial manners.

There are several versions of translation of the English classical novel. I.Marshak's translation is considered as a Russian masterpiece, the one closest to the original. In his translation I.Marshak preserves the traditions and culture of the original, describes a particular object with high accuracy. Jane Austen's qualities such as restraint, deep sincerity and emotion are reproduced in detail in this translation.

There are several ways of translation of metonymy. Literal translation of metonymic constructions is one of the most common ways. Full translation of a metonymic unit is used in this method of translation. If a literal translation is not possible or available, the translator looks for an analogue or coins a new unit that fits into his / her native language. In cases when it is impossible to maintain tropes because of the features of the Russian language, the translator has to resort to descriptive translation and then try to compensate for the loss of metonymic imagery by introducing into the translation text some additional images that enhance the expression. We can also observe omissions while translating metonymies if the translator decides to ignore the original text and leave out such examples. For example, *Her eyes were nicest in the world* [2, 71] / *Ее глаза были милейшими во всем мире* [3, 72]. In this example, we observe the author's use of the technique of metonymy. Describing the eyes of one of the main characters, the author means that not only her eyes attracted the young man. The girl was the most beautiful in the world for him. In the process of translation I.Marshak used the method of word-for-word translation while conveying the sentence with a metonymy – it is full translation of metonymic units. In the example *The house is alive with soft, quick steps and running voices* [2, 139]. / *Дом переполнен аккуратными, быстрыми шагами и непрерывными голосами* [3, 141] we observe the author's use of metonymy. Describing the house, the author used synecdoche (a type of metonymy), namely the use of the whole (*house*) instead of a part (*its residents*). Speaking about the voices, the steps and the house, we meant people these voices and steps belong to. In the process of translation I.Marshak once again translated the sentence with a metonymy via word-for-word method, i.e. he used full translation of metonymic units. Now let's see the sentence *Nothing could be more delightful! To be fond of*

*dancing was a certain step towards falling in love; and very lively hopes of Mr. Bingley's heart were entertained [2, 22]. / Кто интересуется танцами, тому ничего не стоит влюбиться. Все питали самые радужные надежды на скорейшее завоевание сердца мистера Бингли [3, 24]. Mr. Bingley was one of the best dance partners in that company. Many girls as a rule try to draw the attention of young gentlemen through dances. In the above example, the author uses metonymy “hopes of Mr. Bingley’s heart were entertained” which is a frequently used expression in the English language. Regarding the translation, I.S.Marshak conveys the construction in other words employing a structural transformation of the original metonymy here. In the sentence *At length there was nothing more to be said; the ladies drove on, and the others returned into the house* [2, 75]. / В конце концов, все было сказано, коляска отъехала, и хозяйева вернулись в дом [3, 77] we can see synecdoche “they drove on” – «the cab drove off (not the cab or the horses). As a result, both the author and the translator used this metonymy while maintaining its basic principles – the replacement of one concept with another similar one. However I.S.Marshak transformed this metonymy thus using a structural transformation of the original unit.*

The analysis allows saying that the main methods of translation of metonymic constructions in fiction are: literal translation, analogue translation, semantic translation, method of omissions and descriptive translation.

1. Gubbenet I. K problem ponimaniya literaturno-hudozhestvennogo teksta (na angliiskom materiale). – M.: Moscow State University Press, 1981. – 108 p.
2. Jane Austen. Pride and Prejudice. Modern Library, London, 2000.
3. Jane Austen. Gordost’ i Predubezhdenie. Translation of I.Marshak. – M., 2007.

ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ СКОРОЧЕНЬ У НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Олійник П.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Жулавська О. О.

В центрі лінгвістичних досліджень переклад абревіатур і скорочень завжди фігурував як актуальна тема для вивчення, але в останнє десятиліття він займає почесне місце серед ряду досліджень найгостріших проблем для перекладачів. Зазвичай, прийняті скорочення є офіційними, загальноприйнятими і вони не підлягають різноманітним змінам та субституції.

Скорочення займають важливу позицію у процесі утворення більш редукованих форм, тому що вони скорочують інформацію та текст в разі в процесі заміни складних слів. Вони також застосовуються при формуванні акронімів та складноскорочених лексем різних видів. Найчастішою сферою використання скорочень є субституція багатоскладових слів.

Скорочення – це такий спосіб словотвору, суть якого складається у відсіканні частини основи, що або збігається зі словом, або являє собою словосполучення, об'єднане загальним змістом [3, с. 163]. Розрізняють графічні та лексичні підвиди скорочень.

Абревіатури — складноскорочені слова, утворені з перших букв або з інших частин слів, що входять до складу назви чи поняття [3, с. 166]. Такі лексеми застосовуються як в усній, так і в писемній мові. Абревіатури входять до числа лексичних скорочень та мають власний розподіл на звуковербальні абревіатури та акроніми.

Базовими способами перекладу, за допомогою яких перекладають абревіатури та скорочення є транслітерація, транскрипція, калькування, експлікація та еквівалентний переклад [2, с. 222].

Без ґрунтовних спеціальних «побічних» знань суті питання, про яке йдеться в оригіналі при застосуванні буквального перекладу для розшифрування скорочень, навіть при величезному об'ємі лінгвістичних знань, можливі грубі відхилення, похибки та викривлення повідомлення, закладеного для читача в оригіналі. Спеціаліст повинен досконально володіти знаннями у тій чи іншій сфері науки і техніки, з якою пов'язана його робота. Лише за

виконання цих умов він може бути впевненим в якості та адекватності перекладу.

Для розшифрування скорочень в перекладі вживаються такі методики [1, с. 155]:

1. Аналіз контексту. Зазвичай, при першому вживанні скорочення в певному тексті, воно супроводжується розшифруванням, тим самим спрощується робота перекладача.

2. Використання словників скорочень та інших допоміжних матеріалів та довідників. Так як скорочення відносять до числа найрухоміших елементів лексики, тому словники скорочень втрачають свою актуальність.

3. Аналіз структури скорочень. Цей метод є доречним лише для скорочень зі складною структурою. В склад скорочень можуть входити не лише літери, тому для правильного розшифрування таких скорочень необхідно досконально знати функції додаткових знаків (крапок, ліній).

4. Використання аналогій. Вживається як допоміжний метод розшифрування, тому що може забезпечити лише приблизне розуміння скорочення; пов'язаний з аналізом структури скорочення.

Необхідно зазначити, що у наукових текстах нерідко зустрічається елемент новизни, який є особливо цікавим для читача, але для спеціаліста він пов'язаний із вживанням незнайомих термінів незафіксованих у словниках. Такі явища в науково-технічних текстах спричиняють певні труднощі для перекладача. Основною умовою вирішення таких проблем є у детальний аналіз описуваного явища і передачі його термінами, що вже є відомими науці.

Явище аббревіатур та скорочень у науково-технічній літературі значною мірою ускладнюють роботу перекладача та редактора, хоча скорочення забезпечують лаконічність науково-технічним текстам, що є бажаним для такого стилю. Звісно ж, аббревіатури можуть перекладатися по-різному у різних сферах функціонування. Головним помічником професіоналу для перекладу багатозначних та незрозумілих скорочень є контекст, правильне розуміння якого забезпечить адекватний переклад вищезазначених лексичних одиниць. Тому слід уважніше добирати еквівалент, використовуючи контекст.

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: В 2 ч. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 272 с.

2. Коваленко А. Я. Науково-технічний переклад. Тернопіль: Видавництво Карп'юка, 2001. – 284 с.
3. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. – К: Видавничий центр «Академія», 2004. – 368 с.

МЕТАКОМУНІКАТИВНІ СИГНАЛИ ПІДТРИМКИ МОВЛЕННЄВОГО КОНТАКТУ СОЦІАТИВНОГО І КОГНІТИВНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Покладюк А. О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Кац Ю. В.

Основою спілкування є комунікативний процес, організація якого залежить від розуміння структури й системи процесу, а також природи комунікативного акту.

Комунікація – це своєрідна форма зв'язку людей у процесі їхньої пізнавально-трудової діяльності, обмін інформацією, що здійснюється за допомогою різних засобів, насамперед мови, а також дорожніх знаків, світлових, колірних, звукових сигналів, предметів-символів тощо. [1, 119]. Метакомунікативні сигнали соціативного призначення являють собою сигнали, які слугують цілям взаєморозуміння і солідаризації сторін, що спілкуються, отримання довіри співрозмовника.

Метакомунікативні сигнали когнітивного призначення пов'язані із змістовною стороною спілкування. Це сигнали, які впливають на розумову діяльність адресата повідомлення, призначені для активізації сприйняття і адекватного декодування адресатом повідомлення, яке передається, підвищення інтересу комунікації та створення її пізнавальної потреби. Вони можуть йти як від адресата, так і від адресанта, однаково зацікавлених у створенні сприятливих умов спілкування та психологічної готовності до спілкування. Вчені П. Вацлавік, Дж. Бівін, Д. Джексон досліджували прагматичний аспект теорії людської комунікації в контексті її поведінкових елементів.

Метакомунікативні сигнали як прояв комунікативних стратегій сторін, що спілкуються з метою підтримання мовленнєвого контакту

відіграють велику роль в організації не лише соціативного, але й когнітивного аспекту комунікації, так як дана фаза комунікативного акту за нормами являється інформативно-змістовною. Фаза підтримки мовленнєвого контакту є центральною як за змістом, так і за місцем у структурі мовленнєвого спілкування. У процесі передачі інформації когнітивного чи соціативного призначення головна мета адресанта – упевнитися в тому, що повідомлення приймається і канал зв'язку діє.

Важливим елементом підтримання мовленнєвого контакту є комунікативна стратегія ввічливості, котра проявляється у прояві уваги та інтересу до співрозмовника, прагнення до взаєморозуміння з ним, врахування його бажань та створення атмосфери внутрішньогрупової ідентичності. Стратегії позитивної ввічливості слугують для встановлення спільності інтересів комунікантів, підкреслюють кооперативний характер, зміцнюють взаємодію та у цілому виступають як засіб свідомого стимулювання спілкування [2, 7-8].

Активність слухача щодо підтримання мовленнєвого контакту за допомогою метакомунікативних сигналів, спрямованих на збереження ходу мовлення мовця, досягається за допомогою таких тактик спілкування як, виділених вченими П. Брауном та С. Левінсоном:

- 1) тактика встановлення зворотного зв'язку;
- 2) тактика вираження згоди;
- 3) тактика вираження зацікавленості та співучасті у бесіді;
- 4) тактика спонукання мовця до пролонгування ходу розмови;
- 6) тактика повторів і перепитувань [3, 154].

Вибір тактик обумовлюється типами мовних особистостей учасників спілкування, національно-культурною специфікою поведінки мовної особистості в типових ситуаціях спілкування.

За своїм функціональним значенням, метакомунікативні сигнали підтримання мовленнєвого контакту поділяються на соціативно і когнітивно значимі в залежності від того, який із аспектів комунікативного акту – соціативний чи когнітивний – вони актуалізують.

Метакомунікативні сигнали адресата і адресанта на фазі підтримання мовленнєвого контакту являють собою ефективний засіб організації мовної інтеракції.

1. Словник-довідник з української лінгводидактики: навчальний посібник / кол. авторів за ред. М. Пентилюк, О. Горошкіна, Н. Мордовцева, А. Нікітіна, Л. Попова : Київ : Ленвіт, 2015. – 320 с.
2. Косенко Ю. В. Структурно-семантичні і функціональні особливості мета комунікативного блоку прощання. – автореферат дисертації – Суми : Сумський державний університет, 2008. – 245 с.
3. Brown P. Politeness: Some universals in language usage / Brown P., Levinson S. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1987. – 376 p.
4. Косенко Ю. В. Вербальні та невербальні засоби актуалізації емоційного стану радості в художньому англomовному дискурсі. Косенко Ю. В., Маяцька А. Сумський державний університет, 2012.

ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ КРЕДИТНО-БАНКІВСЬКИХ ТЕРМІНІВ ТА СПОСОБІВ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Полежай А. І.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Жулавська О. О.

У словниковому складі мови велике місце належить термінологічній лексиці, кількість якої весь час помітно зростає. До термінологічної лексики належать усі слова, що об'єднуються в мові під загальною назвою терміни. Терміном називається спеціальне слово або словосполучення, що вживається для точного вираження поняття з якої-небудь галузі знання — науки, техніки, суспільно-політичного життя, мистецтва, економіки тощо. Тому важливою рисою сучасної лінгвістики є зацікавленість вчених різними аспектами термінологічної лексики. З погляду на те, що економіка є невід'ємною частиною як людського спілкування взагалі, так і всього суспільного життя, вивчення кредитно-банківської термінології є надзвичайно важливим.

У даній роботі розглядаємо термінологічну лексику як сукупність термінів певної галузі знань, яка може бути представлена двома групами:

1) власне терміни (типу *dividend, audit, finance*), котрі, будучи вузькоспеціальними одиницями, функціонують переважно у спеціальній сфері;

2) лексичні одиниці, котрі умовно можна назвати загальними термінами, типу *deposit*, які функціонують переважно у спеціальній сфері у ролі термінів в неспеціальній — переважно як загальноживані слова [4, 47].

Кредитно-банківські терміни функціонують переважно в текстах офіційно-ділового функціонального стилю. Тому доцільним було розглянути особливості таких текстів. Та дослідити загальні принципи перекладу галузевої термінології для матеріалів банківської та фінансової документації.

Спочатку ми розглянули скорочення. Скорочення до певної міри — це редукція слова до однієї з його частин, причому повна форма може втрачати початок, середину або кінець [2, 57]. Щодо форми скороченої частини розрізняють три типи скорочень: кінцеве (апокопу), серединне (синкопу) і початкове (афerezу): *inch — including — включно; fend — defen — захищати; acct. — account — рахунк.*

Графічні скорочення — це символи, які використовуються на письмі замість слів і словосполучень. В усному мовленні їм відповідають слова або словосполучення з повною основою [1, 46].

В основному виділяють два типи скорочень: абрєвіатури та акроніми. Серед лінгвістів не має єдності щодо точного визначення поняття абрєвіатури. Деякі з них зокрема Козакова Т. О. та Голікова Ж. А. вважають, що абрєвіація — процес утворення нових слів шляхом скорочення (усічення) основи. В результаті такого способу словотвору отримуємо слова з неповною, усіченою основою, які називаються абрєвіатурами [3, 287].

Основними способами перекладу англійських кредитно-банківських термінів українською мовою є транскодування, калькування та описовий переклад. Частіше за все для досягнення точного повноцінного перекладу перекладачеві доводиться комбінувати ці прийоми.

При транскодуванні звукова та (або) графічна форма слова вихідної мови передається засобами абетки мови перекладу. Іноді застосовується змішане транскодування, коли більша частина транскодованого слова відбиває його звучання у вихідній мові, але разом з тим передаються й деякі елементи його графічної форми. |

Описовий спосіб перекладу використовується як у випадку відсутності відповідного за значенням терміна в рідній мові, так і при поясненні його значення у словнику. Для перекладу складних термінів здебільш використовують також спосіб калькування.

На основі даного дослідження можна сказати, що в деяких випадках перекладач змушений використовувати декілька способів передачі безеквівалентних термінів одночасно, зокрема супроводжувати калькування або транскодування описовим перекладом, поданим в дужках. Передача англійських термінів українською мовою вимагає знання тієї галузі, якої стосується переклад, розуміння змісту термінів англійською мовою і знання термінології рідною мовою.

1. Бородина А. И. О некоторых структурно-семантических тенденциях в английском терминологическом образовании // Вісник ХДУ. – Харків, 1997. – № 390. – 46с. ; 2. Бурдин С. М. О терминологической лексике // Научные доклады высшей школы. -1958. – №4. – 57 с.
3. Голикова Ж. А. Перевод с английского на русский язык. Учебное пособие. – М. : Новое знание, 2003. – 287 с.
4. Николаева Л. М. Семантика слова и словосочетаний в немецком языке. // Сборник статей. – Тула, 1977. – 47 с.

ROLE OF CULTURE IN TRANSLATION

Rafalovych N.

*(Lesia Ukrainka Eastern European National University, Lutsk)
Research Supervisor – PhD, Assistan Professor Semeniuk A. A.*

The investigation of culture bound communication as the act or process of exchanging ideas and information between two or more persons still remains an important challenge at present. In the course of study different aspects of this issue have been highlighted, focusing mainly on drawing attention to the way the theory of congruence and equivalence is applied to communicative units [1], methods of teaching translation [6] urban sustainability [4], mythological, philosophical, religious constituents of culture[8], translation and cultural change [3] and etc.

Culture, being an integral part of human's communication that significantly influences each individual's behaviour as a member of a

particular group of people, is closely linked with translating (interpreting). There exist various definitions and approaches to its study as culture is one of the basic notions in anthropology, cultural studies, social sciences, sociology, and the humanities.

Culture is the product of interacting human minds, and hence a science of culture will be a science of the most complex phenomenon on Earth. It will also be a science that must be built on interdisciplinary foundations including genetics, neuroscience, individual development, ecology and evolutionary biology, psychology and anthropology. In other words, a complete explanation of culture, if such a thing is ever possible, is going to comprise a synthesis of all human science. Such a synthesis poses significant conceptual and methodological problems, but also difficulties of another kind for those contributing to this science. Scholars from different disciplines are going to have to be tolerant of one another, open to ideas from other areas of knowledge [7, p.91].

Culture is treated as socially-acquired knowledge. For R. Hudson [2], there are three kinds of knowledge: (1) *cultural knowledge*, which is learned from other people; (2) *shared non-cultural knowledge*, which is shared by people within the same community or the world over, but is not learned from each other; (3) *non-shared non-cultural knowledge*, which is unique to the individual.

Culture is often defined as the blueprint for living of a group whose members share a given territory and language, feel responsible for one another, and call themselves by the same name. The culture of such a group (or society) consists of: (1) solutions to the problems of survival; (2) the ideals and values that shape rules of conduct; and (3) tools and other human made objects (*artifacts* or material culture). People become functioning members of the group as they learn and participate in the culture.

Though the term *culture* is used differently it always refers to some characteristics shared by a community, especially those which might distinguish it from other communities. We define culture in terms of common knowledge in norms of ethics, morals, law, values as well as traditions and customs of different groups of people and nationalities, forming the population of a particular country.

Culture functions as a cognitive basis of a particular community/society encompassing each individual's knowledge. Cultural treasure of each nationality is original, unique and determines the model of a person's behaviour. The model is a system of congruent and interrelated beliefs, values, strategies and cognitive environments which guide the

shared basis of behaviour. Each aspect of culture is linked in a system to form a unifying context of culture which identifies a person and his or her culture [5, p. 17].

Cultural differences may arise from racial, gender, religious, educational, social class, and background peculiarities. Culture is an open system for changing experience linked to dominant domestic ideologies, philosophy, policy of a definite language group and govern the identity-forming process of translation. All these make the process of communication, translation and interpretation difficult.

The approaches to defining translation range from formal, structural to semantic and functional depending on their viewing what translation process looks like. While the structuralists see the source and target texts as sets of structures, the functionalists try to render function rather than form of the source text.

In the process of communication culture helps us understand a source country better than language as it gives knowledge about the cultural variety of a society, individuality of its speakers, and the way they perceive the world. So focusing on the issue of translation from one language to another, we should say that the culture of both languages interact and influence each other.

Thus, culture is related to the time and place where it happens, is context-bound and has context communicative orientation, guides individuals' verbal / non-verbal behaviour, language choice and helps orient themselves in society as it effects linguistic, cultural, economic, ideological life of a specific language group of a definite country. The world is categorized in different ways and with the continuing globalization of English and new technologies implementation the way the reality is interpreted changes from culture to culture. Taking into consideration all these fundamental points will help avoid misunderstanding, misperception, mistranslation and misinterpretation between representatives of both the source and target cultures and achieve equivalence.

Translation deserves to occupy a much more central position in cultural history and the study of how or when cultural elements should be approached in the translation process, how to foreignize or domesticate cultural elements are the ways in which translation can be made productive in general and need further investigation.

1. Швачко С. О. Квантитативні одиниці англійської мови: перекладацькі аспекти: посібник / С. О. Швачко. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 128 с. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/6099> .
2. Hudson R. A. Sociolinguistics / R. A. Hudson. – Cambridge : Cambridge University Press, 1980. – 234 p.
3. Hung E. Translation and Cultural change / E. Hung. – Amsterdam : John Benjamins, 2005. – 195 p.
4. James P. Urban sustainability in theory and practice: circles of sustainability / P. James, L. Magee, A. Scerri, M. Steger. – London : Routledge, 2014. – P. 53.
5. Katan D. Translating cultures: An introduction for translators, interpreters and mediators / D. Katan. – England, Manchester : St. Jerome, 1999. – P. 17.
6. Kobyakova I. Teaching Translation: Objective and Methods [Текст] / I Kobyakova, S. Shvachko // Advanced Education. - N 5 . - Kyiv: Kyiv Polytechnic Institute, 2016. - P. 9–13.
7. Plotkin H. Some Elements of a Science of Culture / H. Plotkin //Whitehouse, Harvey (ed.), The Debated Mind. Evolutionary Psychology versus Ethnography. – Oxford, New York: Berg, 2001. – P. 91–109.
8. Tylor E. B. Primitive culture: researches into the development of mythology, philosophy, religion, art, and custom / E. B. Tylor. – New York : Gordon Press, (1974) [1871]. – 453 p.

КОМУНІКАТИВНІ НЕВДАЧІ

Ткаченко К. І.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. техн. наук, доцент Кобяков О. М.

Комунікація – це комплексний акт передачі інформації від однієї людини іншій. Процес міжособистісної комунікації не можна розглядати як звичайне явище, але слід розглядати як процес, який включає в себе учасників, їх роль в цьому процесі, свідому чи несвідому. Відомий дослідник семіотики Р.Якобсон визначив комунікацію, як процес передавання інформації між людьми за допомогою знакових систем. Культуролог Ю.Лотман розглядав комунікацію як переклад тексту з мови мого «я» на мову твого «ти».

Ефективна комунікація передбачає зведення до мінімуму потенційне нерозуміння і подолання будь-яких бар'єрів на шляху комунікації на кожному етапі в процесі комунікації. Проте інколи все-таки виникають такі бар'єри. У сучасній лінгвістиці активно використовуються наступні терміни на позначення труднощів, що виникають протягом розгортання комунікативного процесу, стаючи на заваді досягненню комунікативної мети: «комунікативна невдача», «мовний конфлікт», «мовленнєва невдача», та, зокрема, «комунікативна невдача».

Комунікативна невдача – це збій у спілкуванні через повне або часткове нерозуміння комунікативними партнерами мовленнєвого повідомлення. Комунікативні невдачі - це «такий збій у спілкуванні, при якому певні відрізки мовлення не виконують свого призначення. Інакше кажучи, ті чи інші їх елементи як інструкції по перетворенню оточення не реалізуються».

Можна виділити три причини комунікативних невдач:

- спричинені власне мовою (нестача знань стосовно лексичних, граматичних, синтаксичних особливостей мови-оригіналу та мови-перекладу);
- спричинені індивідуальними особливостями мовців (лінгвокомунікативний аспект, фонетичні особливості мовця);
- спричинені прагматичними факторами (дискурсивні невдачі).

Такі комунікативні невдачі, звичайно, можуть складати проблему для перекладача, який може відчувати брак знань стосовно причин виникнення комунікативних невдач. Використання в мовленні омонімічних і полісемічних лексичних одиниць, маловживаних слів, діалектизмів та термінів ускладнює процес розуміння і приводить до комунікативних невдач.

L: What is it?

F: Oh! Um... my question is this: is our language - English - capable... is English capable of sustaining demagoguery?

L: Demagoguery?

F: Demagoguery.

L: And by "demagoguery" you mean...

F: By "demagoguery" I mean demagoguery...

L: I thought so.

Труднощі в розумінні природного англійського мовлення носіями мови можуть бути спричинені невірною артикуляцією через певну релаксацію органів мовлення, що є типовими для ситуації

неформального спілкування. Різноманітні особливості вимови можуть спричинити проблеми.

Отже, комунікативну невдачу можна інтерпретувати як невдалу спробу здійснити певний жаданий комунікативний вплив на слухача. Під час спілкування комуніканти повинні розуміти позиції один одного, оскільки нерозуміння найчастіше стає причиною комунікативних невдач. Під час перекладу варто зважати на усі особливості тексту оригіналу, аби здійснений переклад можна була назвати адекватним та таким, який не здатен спричинити виникнення комунікативних невдач.

1. Якобсон Р. Лингвистика и поэтика / Р. Якобсон // Структурализм «за» и «против». – М. : Прогресс, 1975. – С. 193–230.
2. Лотман Ю. М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история [Электронный ресурс] / Ю. М. Лотман – М., 1996. – 464 с. – Режим доступа: http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/kazakova/leccion_5.pdf
3. Городецкий Б. Ю. К типологии коммуникативных неудач / Б. Ю. Городецкий, И. М. Кобозева, И. Г. Сабурова // Диалоговое взаимодействие и представление знаний. – Новосибирск, 1985. – С. 64–78.
4. Кобякова И. К. Категория ничто в переводческом наследии Жана-Франсуа Шампольона / И. К. Кобякова, С. А. Швачко, А. Н. Кобяков // GISAP: Philological Sciences. № 10. - London: International Academy of Science and Higher Education, - 2016. – P. 33-36.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕРМІНІВ

Яремко А. О.

(Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ)

Науковий керівник – канд. псих. наук, ст. викладач Шостак У. В.

Науково-технічний прогрес становить невід’ємну частину життя сучасного суспільства. Без перекладу науково-технічної літератури, яка включає в себе широкий спектр різноманітних монографій, посібників, документації, збірників статей тощо, неможливий розвиток та функціонування наукової діяльності. Основне завдання

перекладача – достовірно, найбільш точно передати інформацію від одного користувача іншому, таким чином щоб уникнути помилок та непорозумінь.

Науково-технічні тексти насичені різноманітною кількістю специфічних термінів, які притаманні саме цьому стилю і потребують особливої уваги. Саме з їх перекладом виникає найбільше труднощів у перекладачів, адже один і той самий термін може бути багатозначним, і залежно від контексту змінює своє значення.

Для правильного перекладу терміна важливо знати його словотвірну і морфологічну структуру та семантичні відмінності від загальнонародних слів. За будовою терміни поділяються на прості (наприклад, anode – анод,), похідні – суфіксальні (transmitter – передавач), префіксальні (multi-cylinder – багатоциліндровий) і суфіксально-префіксальні (reprocessing – повторна обробка), складні (flywheel – маховик) та терміни-словосполучення (protective choke – захисний дросель).

При переклад значні труднощі іноді виникають через існування омонімічних слів – лексичних елементів, тотожних за формою, але досить відмінних за значенням. Так, наприклад, слова leader у фізиці має значення «іскровий або грозовий розряд, лідер», у кінематографії – «зарядка ділянки кіноплівки, рекорд», у кібернетиці – «початок масиву», у політології – «провідник, керівник», у поліграфії – «пунктир» тощо. Омонімія існує також у випадку термінів-аббревіатур та скорочень. Наприклад, англійський термін-аббревіатура OP у технічній терміносистемі позначає зовнішню приладову дошку, а у видавничій справі – розпродаж марки, що змінює її вартість. Перекладач повинен мати все це на увазі при перекладі термінів і у перекладі орієнтуватися на тематику тексту, щоб уникнути неправильного вибору варіанта перекладу омонімічного терміна [1, с. 315].

Переклад авторських новоутворених термінів також вимагає особливої уваги від перекладачів, і тому виділяють чотири загальних способи їх перекладу: використання українського відповідника, калькування (дослівний переклад), транскодування (з можливим наступним поясненням або описом) та шляхом опису значення.

Значну увагу слід звернути на граматичні особливості науково-технічних текстів, які характеризуються перш за все великою кількістю складних речень, що вживаються для передачі типових для

наукового викладу логічних відношень між об'єктами, діями, подіями та фактами [3,с.4].

Основні вимоги, яким повинен відповідати переклад:

1. Точна передача тексту оригіналу.
2. Чітке вираження думки при максимально стислій та лаконічній формі, яка характерна стилю української науково-технічної літератури.
3. Переклад повинен повністю відповідати загальноприйнятим нормам української мови. Для мови науково-технічної літератури характерна відсутність емоційної насиченості образних порівнянь, метафор, елементів гумору, іронії тощо [2, с.52].

Отже, можна зробити висновок, що переклад науково-технічних текстів є одним з найскладніших, оскільки таким текстам характерна наявність великої кількості термінів, різних видів скорочень, особливих граматичних конструкцій тощо. Під час перекладу необхідні ґрунтовні знання відповідної термінології, а саме вміння найбільш точно перекласти термін з англійської мови на українську. Особливості перекладу полягають у труднощах, що пов'язані з неоднозначністю термінів, відсутністю відповідників в українській мові та багатозначністю. Зважаючи на складність в перекладі термінів варто покладатись лише на професіоналізм перекладачів.

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: підручник / В. І. Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 564с.
2. Костін Я. Особливості науково-технічного тексту та труднощі його перекладу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://journal.mandrivets.com/images/file/Kost14_3.pdf.
3. Ключник О. Труднощі науково-технічного перекладу [Електронний ресурс]: стаття з наукової конференції / О. Ключник, Г. Грицюк. – К., 2013. – Режим доступу : <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1408>.

Секція "ДИСКУРСИВНА ЛІНГВІСТИКА"

ДЕНОТАТИВНЕ VERSUS КОНОТАТИВНЕ ЗНАЧЕННЯ АНГЛІЦИЗМІВ В НІМЕЦЬКОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Безугла В. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Попова О. В.

Англiцизм – рiзновид запозичення; слово, його окреме значення, вислiв тощо, який запозичений з англiйської мови або перекладений з неї чи утворений за її зразком. Англiцизм – це не просто термiн, це – цiлий роздiл мовознавства, який згодом може претендувати на звання окремої дисциплiни, а на зараз, являється чи не найпопулярнiшим та найвживанiшим елементом нiмецького публiцистичного дискурсу.

Очевидно, що англiйська – мова технологiй тому вона є «не чужою» для значної кiлькостi населення, але даний аргумент нiвелюється адже жодна мова свiту «не стоїть на мiсцi» претендуючи замiнити мiсце англiцизмiв у сучаснiй нiмецькiй (наприклад: грецьке *Katastrophe*, або французьке *Premiere*). Слiд зазначити, що англiцизми «тримають першiсть» серед найвживанiй слiв iншомовного походження у рамках нiмецького публiцистичного дискурсу тому, що:

1. англiйські слова коротшi і зручнiше у вимовi, нiж нiмецькi (*Trucker* (2 складу і 7 букв) і *Lastwagenfahrer* (5 складiв і 15 лiтер));
2. англiйські слова мiцно укорiнилися у професiйнiй термiнологiї без якої неможливо уявити жоден звiт чи доповiдь у сферi полiтики, економiки, технiки тощо;
3. англо-американський словник має бiльший запас лексичних одиниць (близько 700 000) у той час, як нiмецька нараховує майже удвiчі менший (близько 400 000 слiв);
4. англiцизми мають здатнiсть розширювати конотацiйне значення тексту нерiдко додаючи контексту загального клiшованого значення (*Frau* – «слабка», «плаксива», «боязка» (Д. Лiнч));
5. англiцизми слугують не тiльки у якостi синонiмiв, але й у якостi єдиної безеквiвалентної лексеми у тексті нiмецького дискурсу (*Mail, Online, Start-up*).

Публіцистичний дискурс має неабияку інформативно-впливову силу, що дає людям змогу формувати власну думку відносно поданого матеріалу. У поєднанні з англіцизмами, німецький публіцистичний дискурс, набуває ще більш інтенсивного впливу на читача, адже іншомовні запозичення, власне англіцизми, зазвичай, являються інтернаціональними, загальновідомими та загальноживаними словами. Вживання англіцизму у німецькомовному тексті надає конотативного контекстуального нашарування. З одного боку, наявність англіцизму налаштовує читача чи слухача на певну «інтелектуальність» інформації, що презентується, а звідси, і обраність реципієнта, адже він розуміє, про що йдеться. З іншого боку, англіцизми створюють відтінок «модного» елементу, що свідчить про осучаснення мови.

Наприклад, слово *Sport* сприймається як німецька лексична одиниця, яка на сьогоднішній день розвинула власний семантичний ряд і охоплює як об'єктивні, так і суб'єктивні явища:

Der Sport ist ein großer Teil meines Lebens.

Як бачимо з наведеного прикладу, *Sport* виявляє не лише своє денотативне значення, а й за рахунок поєднання зі словами *der Sport so popular, der Sport ist mein Leben* отримує конотативного забарвлення, передаючи авторську інтенцію, авторське позитивне налаштування, а відтак, адресант прагне пробудити у реципієнта відчуття захоплення. Як відомо, семантика «допомагає» іншомовному слову укорінитися в мову реципієнта, а визначення його контекстуального значення стає можливим завдяки конотативному та денотативному аналізу.

Keine Spur vom Optimismus und dem jugendlichen Drang der Old School.

Tänzerin, studierte Tanz an der Mayfair School, Legat School und Sadler's Wells School, debütierte 1941 beim International Ballet und wurde 1942 Mitglied des Sadler's Wells Ballet.

Як бачимо, англійське *School* набуло широкого семантичного розгалуження у німецькій мові за рахунок контекстуальної наповненості речення, та укорінилося у якості лексеми *School*, а не оригінального *Schule*.

Отже, проаналізований матеріал дозволяє зробити висновок, що запозичені англійські слова у системі німецької мови отримують нове оформлення, зазнають повної інтеграції, що являє собою комплексний процес, який охоплює всі сторони існування і розвитку слів у мові.

Вибір таких лексичних засобів передбачає обізнаність користувачів у сфері англійської мови, що є можливим за умов сучасної інтернаціоналізації суспільного життя та масової двомовності. Запозичення англійської лексики має велике значення не лише для кількісного збагачення словника, але й викликає певні якісні зміни в його структурі та «підіймає» публіцистичний дискурс на новий рівень.

ПЕЙОРАТИВНА ЛЕКСИКА ЯК ЕЛЕМЕНТ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ ПОЛІТИКА (НА ОСНОВІ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ США)

Вольвач В. А.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник — канд. філол. наук, доцент Попова О. В.

Сучасне суспільство стає більш динамічним, а політична комунікація в ньому набуває все більшого значення. Усезростаюча роль політики й політиків у світі, перебування їх у центрі уваги засобів масової інформації, співпраця політичних структур і мас-медіа, активізація виборчого процесу, а також загострення конкурентної боротьби між політиками та політичними силами призвело до необхідності ефективного впливу на суспільну свідомість.

Одна з найважливіших стратегій політичного дискурсу — стратегія ідентифікації, тобто ототожнення політика з народом. Ефективна переконуюча комунікація спрямована на вселяння адресату думки, що лідер — «своя», близька до народу людина. Мовними засобами вираження вказаної стратегії в політичному дискурсі США є використання власне пейоративів.

Функціонування пейоративної лексики значно залежать від лінгвістичного контексту: з одного боку — це конкретизація значення пейоративних прикметників, а з іншого — перетворення слова на таке, яке виражає діаметрально протилежне значення до початкового, наприклад позитивне схвальне значення, інколи доброзичливо-гумористичне, інколи пестливе набуває негативного забарвлення.

Меліоративи, які використовуються, з конкретною позитивною ознакою виступають у певних ситуаціях у якості пейоративів. Відомо, що під час спілкування друзів, закоханих, а також у деяких інших звертаннях пейоративи можуть уживати як вияв дружнього

дражніння, похвали чи як пестливі слова, але часто навпаки пестливі словосполучення та нейтральні слова вживають у контексті для передавання стану відрази, як ось у такому прикладі:

“Look at that face! Would anyone vote for that? Can you imagine that, the face of our next president? I mean, she's a woman, and I'm not s'posedta say bad things, but really, folks, come on. Are we serious?!” (CBS News, 09.09.2015).

Нейтральний іменник *face*, який сам по собі не несе жодного негативного значення, у цьому контексті набуває негативну конотацію чогось огидного та бридкого.

За словником Merriam-Webster іменник *face* означає:

- *the front part of the head that in humans extends from the forehead to the chin and includes the mouth, nose, cheeks, and eyes.*

Проаналізувавши значення у англomовному тлумачному словнику, було зроблено висновок, що слово *face* отримало негативну оцінку, лише завдяки макро-контексту (контексту, не одного речення, а цілого висловлювання). Щоб довести правильність цього твердження треба лише відокремити речення зі словом *face* від інших. *“Look at that face!”*. Ні саме слово, ні ціле речення не набувають негативної конотації, це лише трапляється коли ми додаємо наступне речення: *“Would anyone vote for that?”*, яке власне і вказує на негативне відношення автора до дійової особи та надає слову *face* негативної оцінки.

Використання пейоративної лексики, на думку багатьох психологів, може зробити кандидатів більш правдоподібними. Коли ми чуємо, як люди лаються, ми часто припускаємо, що їхні слова є відображенням реальних почуттів та думок. *“I believe that strategic bombing of selected targets in Syria is the best option”*, це — виходить з голови; але *“We're gonna knock the shit out of ISIS”* (TIME, 28.06.2016), виходить із самого серця або, принаймні, так здається.

За даними дослідників з Університету Східної Англії у Норвічі було виявлено, що лайка може зробити робоче місце більш приємним і навіть зміцнити зв'язки між співробітниками. Вони стверджують, що ненормативна мова задовольняє потреби людей, для розвитку і підтримки солідарності та слугує механізмом, для подолання стресу.

Майже три чверті американців — 74%, визнали під час опитування, що часто чують ненормативну лексику в громадських

місях. 64% сказали, що вони використовують f-слово (*fuck*) від декількох разів на тиждень, з них — 30% використовують це слово щодня.

Як показали результати дослідження, політичний дискурс виконує потужну впливову функцію. І якщо брати до уваги загальну поширеність, популярність цього дискурсу, то той лексико-граматичний, стилістичний арсенал, яким користуються політики, перетворюється не лише на предмет соціологічних, психологічних, лінгвістичних досліджень, а й на рушій мовленнєвих і як наслідок мовних змін. Відтак, спроба внести ясність до проблеми пейоративної лексики та її місця у мовленні залишається відкритим для подальших досліджень.

ПОЛІКОДОВИЙ ТЕКСТ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ДИСКУРСІ СФЕРИ ТУРИЗМУ

Герман О. Г.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Чуланова Г. В.

Полікодовий текст – це текст, в якому повідомлення закодовано семіотично різнорідними засобами – вербальними і невербальними компонентами, об'єднання яких має певну структуру, що характеризується проявом взаємозалежності складових як в змістовному, так і в формальному аспектах. Полікодовий текст характеризується як усне, так і письмове спілкування.

В якості невербальних знаків можуть виступати малюнки, фотографії, схеми, реальні предмети навколишнього світу, що становлять предмет спілкування, сюди ж відносяться специфічні тільки для усного спілкування міміку і деякі види жестів. В полікодовому тексті вербальний і невербальний компоненти утворюють одне візуальне, структурне, смислове і функціональне ціле. Широкого застосування полікодовий текст набув в рекламі, з його допомогою споживач має змогу не лише вивчати опис товарів чи послуг, а й ознайомитися візуально.

Полікодовий рекламний текст в туристичній сфері відіграє життєво важливу роль, адже є необхідним інструментом для розвитку туризму в країні за рахунок надання детальної інформації про місце

відпочинку, де адресату пропонується лише все найкраще. Індустрія туризму повинна застосовувати полікодовий рекламний текст в якості основного інструменту, адже стрімкий розвиток туризму в кожній країні базується не лише на основі культурних цінностей, а також і на професійному розумінні поняття реклами [3, с. 50].

Використання реклами вимагає ретельного аналізу, тому перед розробкою рекламодавець зобов'язаний визначити цільову аудиторію і туризму, ознайомитися з даними про об'єкти, які будуть включені в рекламу, а також виділити головний момент, який і приверне увагу туристів.

Полікодовий рекламний текст має містити в собі надання потенційним споживачам правдивої і точної інформації з використанням фото- та відеоматеріалів, ілюстрацій, брошур.

До вербальних компонентів полікодового рекламного тексту на слоганах готелів належать різні мовні засоби: фонологічні, лексичні та синтаксичні. До фонологічних належать: алітерація, як в слогані готелю “The Setai, Miami Beach” (штат Флорида), де зазначається: “*All that you need is sun, sea, sand*” – відбувається повторення звуку /s/; або ж асонанс, який ще іноді називають «голосна рима»: “*All year the hot summer for honored comer*” – в слогані готелю “Fontanebleau” (місто Маямі, штат Флорида) відбуваються повтор двох звуків /л/ та /ə/ в словах “summer”, “comer”. Фонологічні прийоми надають салогану більшої звучності.

Серед лексичних засобів найбільш поширеними є використання антонімів, паронімів та омонімів, які служать для посилення емоційності та контрасту в полікодовому рекламному тексті. “*Pay little and get much*” (слоган готелю “The Canyon Suites at the Phoenician” в місті Скоттсдейл) – використання антонімів. Пароніми використані на слогані готелю “Montage Beverly Hills” “*Your presence is for us presents*”. А в слогані “*The Royal Hawaiian in Hawaii: You have all reasons to Hawaii at us*” використані омоніми – відбувається так звана «гра слів» [2, с. 78].

Особливість застосування синтаксичних засобів в слоганах полягає у умисній неправильній побудові речення, опущення деяких членів речення. “*Lowell Hotel SUITABLE FOR COMFORT*” – в слогані цього готелю відсутній предикат, а в слогані готелю “Atlantis Hotel” є відсутнім суб'єкт: “*Keeps you satisfied and relaxed*”. Також зустрічається неправильна побудова речення, як в слогані готелю “The Ivy Hotel”, де використано два заперечення “*No Impossible for us*”.

Важливим в слогані є наявність невербальних компонентів, оскільки зображення грає основну роль в процесі сприйняття і розуміння полікодового рекламного тексту, адже додавання зображення накладає дає змогу візуально ознайомитися з рекламним об'єктом і водночас відбувається перебудова смислового коду спрямована в бік розширення концептуального поля, відбувається збільшення можливостей інтерпретації тексту [1, с. 82].

1. Гордеев Ю. А., Корнилова Е. Е. Слово и изображение в пресс-рекламе / Ю. А. Гордеев, Е. Е. Корнилова. – Воронеж : Научная книга, 2002. – 205 с.
2. Куликова Е. В. Языковая специфика поликодового рекламного дискурса / Е. В. Куликова. – Нижний Новгород : НИА, 2008. – С. 78-83.
3. Меньшикова Е. Е. Лингвопрагматические особенности текстов туристической рекламы // Вестник ЦМО МГУ – Современные исследования социальных проблем. 2010. № 2. С. 98-99.
3. Гордеев Ю. А., Корнилова Е. Е. Слово и изображение в пресс-рекламе / Ю. А. Гордеев, Е. Е. Корнилова. – Воронеж : Научная книга, 2002. – 205 с.

СЕМАНТИЧНА НАПОВНЕНІСТЬ ОНОМАСТИЧНОГО ЛЕКСИКОНУ В ДИСКУРСІ ФЕНТЕЗИ

Голінько Ю. С.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – викладач Назаренко О. В.

На сьогодні поняття дискурсу є неоднозначним, та не до кінця дослідженим явищем. Представлений тип дискурсу фентезі є одним з особистісно-орієнтованих видів та являє собою інтертекстуальне явище, без урахування якого адекватне розуміння та інтерпретування тексту є неможливим. На нашу думку дискурс – це складна єдність мовленнєвої практики, що складається з послідовних речень, об'єднаних логічним смисловим типом зв'язності, необхідних для повного розуміння тексту, а також поєднання, що надає образне уявлення про учасників комунікації, цілі їх переговорів, умов виникнення та сприйняття повідомлення.

Ономастика є частиною лінгвістики. Вихід за межі лінгвістики виконується за рахунок екстралінгвістичних компонентів ономастики, які є для неї обов'язковими. Виділення спеціальних ономастичних проблем із загального кола лінгвістичних виправдано становищем власних імен у мові. Власні імена – демонструють найбільш парадоксальні ситуації, аналіз яких повинен сприяти виникненню нових, більш поглиблених загальнолінгвістичних концепцій [2, с. 54].

Одним з найважливіших факторів літературного дискурсу в жанрі фентезі є його наповненість своєрідним, синтетично створеним ономастичним лексиконом. Ця особливість проявляється багато в чому, але більшу увагу привертає саме етимологія онімів.

З усіх видів онімів (бабліонімів, імен магічних напівживих створінь, імен представників інших розумних видів, зоонімів, фітонімів, теонімів, атнонімів, геортонімів, хрононімів, хрематонімів, порейонімів, найменувань професійних та воєнних об'єднань, назв воєнних компаній, матеріальних об'єктів та ідей, та назв установ) найактивніше вживаються саме антропоніми та топоніми, оскільки саме вони допомагають автору створити основну картину світу.

Добір прізвища й імені для свого персонажа у багатьох письменників є стилістичним засобом для глибшого розкриття змісту твору. Коли власне ім'я номінує героя, воно одразу ж отримує призначення не лише вказувати на позначуваний об'єкт, а й надавати йому той зміст і ті характеристики, які надає автор, і таким чином онім визначає якості персонажа [1].

Продемонструвати зазначені процеси можуть такі приклади власних імен з творів А. Сапковського «Відьмак», як *Jaskier* та *Cirilla*. Ці імена влучно передають зміст об'єктів, які вони описують. *Jaskier* – поет та трубадур, не володіє особливим талантом барда, але користується популярністю у жінок. В польській мові слово *jaskier* позначає квітку, яка в Україні зветься *жовтець*, і яка також користується популярністю у жінок та виступає символом багатства. *Cirilla* ім'я однієї з головних героїнь, яка унаслідувала магічні вміння від своєї матері, і стала об'єктом інтересу для ворога, який за допомогою її сил бажав врятувати власний світ та вторгнутися в світ людей. Корінь цього імені *ciri* означає *особлива*, що в дійсності передає значення об'єкта. Хоча в самому творі, значення ім'я *Cirilla* пояснювалось походженням з ельфійської мови або «старшої мови», і означає – *ластівка*.

А. Сапковський створив свою власну фонетику мови, що в чомусь сумісна з мовою ельфів Дж. Р. Р. Толкіна, але мають достатню кількість особливостей. На відміну від Толкінської мови, в основу «старшої мови» входять європейські мови та латинь.

Отже не зважаючи на те, що автори фентезі, часто використовують неіснуючу в реальному світі мову, їх власні імена є семантично наповненими, та містять в собі певну цінну інформацію про об'єкт. А також, говорячи про етимологію власних імен, можна встановити чіткі зв'язки між персонажами та їх поведінкою.

1. Назаренко О. В. Семантична наповненість власних імен у сучасному казковому дискурсі [Електронний ресурс] // – Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/34625>
2. Суперанская А. В. Ономастика. Типология. Стратиграфия. М.: Наука 1988. - 264 с.
3. Швачко С. А. Содержательно-структурные аспекты английских сказок и стихотворений: Методические рекомендации. Сумы: СГПИБ 1988. – 34 с.

ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ПОЗИТИВНИХ ЕМОЦІЙ У СУЧАСНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Денисюк А. С.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Дегтярьова Л. І.

Лінгвістика емоцій, як галузь сучасного мовознавства, досліджує відображення в мові внутрішнього світу людини, способи передачі емоційних станів за допомогою мови та засоби їх актуалізації, а саме за допомогою емоційних концептів. Емоційні концепти вербалізуються у художньому дискурсі. Вербалізація емоцій здійснюється за допомогою таких лінгвістичних засобів, як: 1) номінація емоцій (лексичні одиниці, що містять лише поняття про певні емоції); 2) дескрипція (опис зовнішньої експресії; міміки обличчя; очей; губ; пантоміміки; тембру голосу; інтонації); 3) експлікація (безпосереднє вираження емоцій через: афективи, конотативи та потенціативи).

Позитивні емоції сприяють внутрішній психологічній гармонії. Серед позитивних емоцій, відображених у літературних творах, особливе місце належить емоції радості, яка відчувається після якоїсь соціально значущої дії. Радість виражає гарний настрій людини з приводу задоволення, бажання або досягнення мети, характеризується почуттям самозадоволеності, впевненості у собі. Унаслідок цього радість забезпечує соціальну взаємодію.

Емотивну лексику художнього дискурсу класифікують на номінанти, дескриптори, та експліканти емоцій. Мовні засоби репрезентації емоції *radість* / *happiness* у творі сучасного американського письменника Ніколаса Спаркса «Остання пісня», свідчать про те, що вербалізація емоції радості здійснюється такими лінгвістичними способами як: 1) позначення емоції радості; 2) опис переживання емоції радості; 3) безпосереднє вираження емоції радості. Напр.: *"I'm glad to see your nap put you in a better mood"* [2, p.7]; *"Are you kidding? This is going to be great!"* [2, p. 9]; *"It looks like Jonah's having fun..."* [2, p.14]; *"I'm always cheerful."* [2, p.75]; *"She smiled, thinking how nice it was to talk to her dad like this"* [2, p.117]; *"...see you and Jonah and I think how lucky I am to have you as children"* [2, p.117]; *"And you were happy yesterday"* [2, p.117]. Номінації емоції радості, яку переживають персонажі твору, репрезентовані трьома лексико-граматичними класами: іменниками, прикметниками та дієсловами. Номінація емоції радості виражається лексемами *glad, great, fun, cheerful, smile, nice, lucky, happy, enjoy, cheer, joy, excited*. Лексика номінації та опису емоції інтересу не є емотивною, вона передає радісний, грайливий та задоволений стан героїв, що є вираженням емоційного стану радості. Вербально емоції можуть виражатися через вигуки, які у своїй семантичній структурі містять тільки емоційний компонент: *"Gee, that's well!"* [2, p.7]; *"Yippee"* [2, p.7]; *"Awesome!"* [2, p.10]; *"Wow!"* [2, p.157].

Емоція гніву пов'язана з відчуттям образи, несправедливості, морального болю. Номінації емоцій гніву також представлені в дискурсі трьома лексико-граматичними класами: 1) іменниками; 2) прикметниками; 3) дієсловами. Вираження емоції гніву вербалізуються лексемами *exasperation, angry, furious, anger, fury, livid, seething, mad*. Н. Спаркс описує емоції гніву за допомогою асоціативно-емотивних мовних одиниць, які зображують інтонаційні та мімічні зміни персонажа, який перебуває в стані гніву, та викликають асоціації пов'язані з цією емоцією. Напр.: *"Ronnie stared*

out the window, knowing full well that her mom's had just formed a tight seam" [2, с.7]; "*When Ronnie didn't answer, Kim scowled at her*" [2, с.14]; "*...she said through clenched teeth*" [2, с.21]. Автор використовує конотативи *freak, damn, idiot* та описує огиду персонажу твору до предметів оточення через актуалізацію прикметників *boring, greasy, disgusting, ugly*.

Одна з найважливіших особливостей емоцій – їх індикаторний характер, тобто здатність формуватися по відношенню до ситуацій і подій, які реально в цей час можуть не відбуватися, і існують тільки у вигляді ідеї про пережиті, очікувані чи уявні ситуації. Емоції можуть актуалізуватися як вербальними, так і невербальними засобами. Мета та компоненти комунікативної ситуації визначають не тільки зміст мовленнєвих актів, але і форми їх вираження. Експлікація емоцій відбувається завдяки словам-емотивам, конотативам, в яких емоційний компонент супроводжує основне логіко-предметне значення. В умовах конкретного мовного акту для досягнення бажаного ефекту використовуються також і невербальні засоби комунікації. Емоції безпосередньо можуть виражатися через вигуки, які у своїй семантичній структурі містять тільки емоційний компонент. Кодування та декодування ряду емоційних висловлювань, слів-емотивів, на основі емоцій страху, гніву, смутку та радості, однакові для людей зі всього світу, незалежно від їх культури, мови та освітнього рівня.

1. Аристов С. А. Комунікативно-когнитивная лингвистика и разговорный дискурс / С. А. Аристов, И. П. Сусов // Лингвистический вестник : сб. науч. тр. – Ижевск, 1999. – вып. 1. – С. 5-10.
2. Спаркс Ніколас. Остання пісня / Ніколас Спаркс. – Гранд Централ Паблішінг, 2009. – 253р.
3. Шаховский В. И. Что такое лингвистика эмоций. – [Электронный ресурс] / В. И. Шаховский – Режим доступа : http://tverlingua.ru/archive/012/3_shakhovsky.pdf
4. Швачко С. А. Содержательно-структурные аспекты английских сказок и стихотворений: Методические рекомендации. Сумы: СГПИБ 1988. – 34 с.

ПРАГМАТИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ВЛАСНИХ ІМЕН У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Лазаренко А. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – викладач Назаренко О. В.

Ономастика - наука (розділ мовознавства) про власні імена (ВІ) всіх типів, про історію їх виникнення і перетворення в результаті їх вживання в мові, про запозичення власних назв у інші мови, про закономірності їх розвитку та функціонування.

Зважаючи на зростання інтересу лінгвістів до семантичного, комунікативного та прагматичного значення власних імен в англомовному художньому дискурсі та бажання сучасних читачів правильно декодувати інформацію, імпліковану у власних іменах, ми дослідили прагматичний аспект ономастичного лексику у англомовному художньому дискурсі.

Ім'я в літературному творі виконує важливу роль орієнтира у часі та просторі. У мові художньої літератури колишне загальне значення імені може мати характерологічне застосування, ім'я та прізвище персонажу може бути елементом його характеристики [1].

Прагматику власних імен художнього тексту можна розглядати з позиції впливу на адресата, як вираження суб'єктивного ставлення до висловлювання та до взаємовідношень між учасниками комунікації. Наслідком вдало створеного прагматичного ефекту власних імен стає формування компетенції у читача – розвивається здатність розпізнати та декодувати стратегії автора під час написання твору.

У художній літературі власні імена за формою ідентичні загальним іменам, що позначають риси, найбільш властиві персонажеві. Ім'я персонажа є вагомим фактором у створенні твору. Воно актуалізує авторську прагматичну направленість тексту на читацьку співучасть.

Загалом, більшість ВІ зазнають своєї реалізації тільки в контексті, так як в ізольованому стані вони не мають власного предметно-логічного значення. Для виконання називної та вказівної функцій власним іменам обов'язково необхідний лексичний мінімум. Поява імені персонажа до його представлення читачу створює ефект «початку з середини», продовження оповідання, що почалося раніше, згадування осіб та подій, немовби відомих читачу.

Називаючи героя, ВІ стає тематичним словом. Завдяки своїй невіддільності від дійової особи, ім'я сприймається в асоціативному комплексі з нею, отримує право не лише вказувати на позначуваний об'єкт, але й слугувати його характерологічним представником. Тобто, коли ВІ входить у контекст, воно може прийняти будь-яке наповнення [2].

Аналізуючи власні імена в казках про Гаррі Поттера, ми бачимо, що ім'я засновника однойменного факультету *Godric Griffindor* ділиться на дві частини: *god* та *rich*, що перкладається як *богатий Бог*. Ім'я засновниці іншого факультету – *Helga Hufflepuff*. Можливо саме тому прізвище його засновниці ділиться на слова *huff* та *puff*, які в свою чергу означають *різкий порив вітру*. Прізвище засновниці наступного факульту – *Rowena Ravenclaw* – було утворене поєднанням двох слів: *raven* – *ворон* та *claw* – *кіготь*. Даний птах в народному фольклорі є символом мудрості, яка за книжкою притаманна усім представникам факультету. Прізвище останнього засновника *Salazar Slytherin* ймовірно за *все пішло від дієслова to slither* – *ковзати*, не дивлячись на заміну кореневої голосної. Саме таким чином пересуваються рептилії, а на гербі його факультету зображена змія, яка символізує лицемірство та обман.

Отже, проаналізувавши серію романів Дж. Роулінг про Гаррі Поттера, можна дійти висновку, що імена головних героїв твору відображають авторську позицію, його особливе бачення простору. У творі ономастична лексика здійснює різні функції: номінативну, концептуальну, естетичну, стилістичну, емоційно-оцінну та ін.

1. Назаренко О. В. Когнітивно-прагматична спрямованість власних імен в англomовному казковому дискурсі [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1\(102_2\)/3_Boka.pdf](http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2007/1(102_2)/3_Boka.pdf).
2. Зайцева К. Б. Английская стилистическая ономастика : Тексты лекций / МВССО УССР. Одес. гос. ун-т им. И. И. Мечникова. Фак. романо-герм. филологии. Кафедра англ. филологии. - Одесса, 1973. - 67 с.
3. Швачко С. А. Содержательно-структурные аспекты английских сказок и стихотворений: Методические рекомендации. Сумы: СГПИБ 1988. – 34 с.

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІРОНІЧНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Мага Т. М.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Ємельянова О. В.

Лінгвісти, літературознавці, філософи, психологи проводили аналіз поняття дискурсу протягом століть. Поглиблене вивчення даного поняття розпочалося з другої половини ХХ ст. Дискурс являє собою зв'язний текст у сукупності з екстралінгвістичними — прагматичними, соціокультурними, психологічними факторами. Тобто це є текст у дієвому аспекті, який набуває значення безпосередньо у контексті, що розглядається у таких вимірах як: оточення, поведінкове середовище, мовний контекст, екстраситуаційний контекст.

Художній дискурс має в собі ознаки інших дискурсів та є послідовним процесом взаємодії автора та читача, в якому останній прагне здійснити певний вплив на реципієнта.

З огляду на уживання іронії у художньому дискурсі, вагоме значення має думка С. І. Походні про необхідність більш глибокого вивчення естетичної категорії іронії в стилістиці та лінгвістиці тексту [3, 72]. Такий підхід є досить актуальним через те, що під час вивчення іронії лише як стилістичного прийому, дослідження обмежуються лише вивченням мовних одиниць у процесі їхнього функціонування.

Говорячи про функції іронії, слід зазначити, що автор використовує її з метою приховати емоційно-оцінне ставлення до зображуваних об'єктів дійсності. В процесі знайомлення з текстом читач, спираючись на фонові знання, має самостійно експлікувати інформаційну наповненість словосполучень, речень.

Прагматичність іронії в тексті визначається тим, що іронічні акти є актами оцінювання, а оцінка стоїть на межі вибору та рішення, що призводить до переходу до практичних дій [2, 9]. Автор художнього твору, який використовує іронічні висловлювання, має намір активно впливати на читача, на хід його думок, дій, на світосприйняття в цілому.

І. К. Кобякова зазначає, що іронія має емоційний характер незадоволення та виражає модальність у скритій формі («під

модальністю розуміємо суб'єктивно-оціночне ставлення автора до змістовності мовлення, співбесідника й самого себе») [2, 36].

Феномен іронії може розглядатися як у вузькому, так і в широкому сенсі, тобто в першому випадку як стилістичний засіб, а в другому — як засіб вираження комічного. Іронія є досить складним явищем, вона тісно взаємодіє з когнітивним сприйняттям автора, який володіє певною мовною картиною світу. До лінгвістичних засобів вираження іронії в художньому творі належать: лапки, обігрування відомих цитат чи алюзій, когезія, епітети, метонімія, гіпербола, протиставлення двох якостей в одному контексті, оксюморон, вказівка на іронію. Основною функцією іронічних висловлювань є прагматична, яка включає в себе функцію спростування, функцію урегулювання суперечностей, функцію саморегуляції та комічну функцію або функцію висміювання.

Аналіз вербальної, ситуативної, драматичної іронії на матеріалі художніх творів Джерома К. Джерома, Чарльза Діккенса, Сесілії Ахерн та інших дозволяє зробити висновок, що всі типи іронії по різному реалізують комунікативну задачу, проте ціль будь-якої іронії — не викликати у читача сміх, а навпаки, підкреслювати всю серйозність або трагічність ситуації. Саме за допомогою іронії письменники завжди намагалися виявити ті явища дійсності, негативна сутність яких перебувала в імпліцитній формі.

Процес сприймання іронічних висловлювань потребує докладання певних зусиль. Він складається з низки стадій, які включають в себе безпосередньо сприймання тексту, розуміння його сенсу та усвідомлення інтенції адресанта. Не всі люди мають здатність сприймати іронію. Реципієнт має володіти особливим психологічним чуттям та фоновими знаннями для успішної інтерпретації прихованого сенсу будь-якого іронічного висловлювання.

1. Гомлешко Б. А. Языковые средства выражения иронии в художественных текстах Джона Голсуорси : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.19 «Теорія мовознавства» / Б.А. Гомлешко – Майкоп, 2008. – 25с.
2. Кобякова І. К. Концептуалізація та категоризація гумору / І. К. Кобякова // Вісник Сумського державного університету. Серія Філологічні науки. – Т.1, №11(950). – Суми : Сумський державний університет, 2006. – С.35–39
3. Походня С. И. Языковые средства и виды реализации иронии / С. И. Походня – Киев : Наукова думка, 1989. – 148с.

ЛЕКСИЧЕСКИЕ СРЕДСТВА РЕАЛИЗАЦИИ ТАКТИКИ АМАЛЬГАМИРОВАНИЯ

Нурметова З.

(Сумский государственный университет)

Научный руководитель – канд. филол. наук, доцент Попова Е. В.

Лексические средства составляют основу языковых средств *мы*-дискурса, являясь наиболее частотными в употреблении. Кроме того, лексические средства являются эксплицитными, а, следовательно, обладают высоким потенциалом в плане речевого воздействия на адресата.

Среди всех лексических средств реализации тактики амальгамирования центральным можно считать личное местоимения *мы* и *наш*. Вышеуказанная коммуникативная тактика реализуется за счет семантики совместности, которой обладают местоимения, а не их грамматических свойств, что позволяет отнести данные языковые средства к категории лексических, а не грамматических.

Следует заметить, что в дискурсе СМИ объективная подача фактов, отсутствие авторской оценки и баланс точек зрения являются журналистским стандартом. В языковом аспекте это накладывает определенные ограничения на употребление местоимений *мы* и *наш* в медиатекстах. Соответственно, в британском дискурсе СМИ указанные местоимения используются преимущественно в текстовых фрагментах, в которых авторизованный текст является типичным (комментарии экспертов, реплики интервью и т.д.):

«In March huge swathes of the coral reefs stretching over hundreds of miles off the coast of Queensland, Australia, was killed by an underwater heatwave caused by global warming.

Since then “many more have died more slowly” according to the initial findings of surveys of 83 reefs by a research team at James Cook University.

*Dr Andrew Hoey said: “In March, **we measured** a lot of heavily bleached branching corals that were still alive, but we didn’t see many survivors this week».*

«Speaking earlier on BBC Radio 4, he said he understood “the problems that can come in some areas”, which is why he would create a “migrant impact fund” to ease pressure on public services.

*“Migrants that have come to this country make an enormous contribution to it. **Our conference** understands that and Tom Watson put*

that case very well about the work that migrants have done in the NHS and education and other industries.”».

Дискурс СМИ характеризуется широким разнообразием жанров, которые мотивируют разнообразие языковых средств реализации коммуникативных стратегий и тактик, а также разнообразие тем, освещаемых в СМИ, что в языковом аспекте сближает дискурс СМИ с другими видами дискурса.

Тематика медиатекстов, в которых реализуется коммуникативная стратегия амальгамирования при помощи местоимений *мы, наши*, определяет коммуникативные функции, которые выполняют данные местоимения. Е. В. Грищенко по этому поводу говорит: «Семантика совместимости имеет широкое поле дискурсивного применения. Каждый вид дискурса: научный, политический, деловой, публицистический и др. – обнаруживает свою специфику в реализации категории совместности через местоимение *мы*».

Так, например, актуализация научной тематики в медиатекстах определяет типичные для научного дискурса формы речевого этикета с использованием местоимения *мы*: «Prof. Andrew Baird, who led the re-surveys in the central section, said: “As we expected from the geographic pattern of bleaching, the reefs further south are in much better shape. There is still close to 40 per cent coral cover at most reefs in the central Great Barrier Reef, and the corals that were moderately bleached have nearly all regained their normal colour.”».

1. Попова Е. В. Двойственная природа языковой нормы. Бюро переводов "Альба", 2011.
2. Швачко С. О. Про деякі аспекти мовотворчої функції / С. О. Швачко, І. К. Кобякова // *Studia Germanica et Romanica*. Іноземні мови. Зарубіжна література. Методика викладання. – 2004. – Т.1, №2. – С.21-30.

ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИСКУРСУ СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ КАЗОК

Однорал О. А.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – викладач Назаренко О. В.

Дискурс — це складне і важливе поняття в лінгвістиці. Цей термін є багатозначним, але найвлучніше його можна назвати, «мовою, зануреною в життя», тобто мовлення з усіма залученими до нього екстралінгвістичними факторами. Дискурс відображає у собі реальну картину світу і реагує на її зміни. Через дослідження певного дискурсу можна дослідити зміни у мові та мовленні, які зумовлені різноманітними екстралінгвістичними факторами, тобто зовнішніми умовами, що впливають на сказане, прослідкувати за тенденцією цих змін.

Посилаючись на сучасний літературний довідник, можемо визначити дискурс як «наділений значенням фрагмент усної чи писемної мови, що відображає соціальну, епістемологічну, художню практику і здатний впливати на неї» [1, с. 67], тобто це — мова в процесі її застосування.

Казковий дискурс належить до художнього фікційного дискурсу. Казки підпорядковуються однаковим законам. Вони містять надприродні явища, мають розважальний та повчальний характер, особливе розмежування часу і простору. Казковий дискурс є антропоцентричний і прагматичний. Він спрямований на досягнення прагматичного ефекту, відображає універсалії притаманні певному народу і залишається у його свідомості.

Особливі просторово-часові характеристики, які відрізняються від реальних регламентацій часу та простору і є абстрактними, виступають жанротворчими атрибутами художньої реальності і формують у казці категорію дива, яка визначає характер оповіді [2, с. 190].

Сучасна англійська казка загалом майже не відходить від свого жанру, від казки у її традиційному розумінні. Вона є дуже яскравою, містить в собі як прозу, так і поезію, може мати як щасливі, так і сумні мотиви, часто базується на філософських роздумах про життя, може містити в собі сплетіння жанрів, є інтертекстуальною. Її головним героєм зазвичай виступає дитина, але яка сприймається читачем як сформована особистість. Англomовна казка є сплетінням міфічного,

фольклорного і сучасного бачення літератури та світу в цілому [3]. У ній можна побачити як сліди глобалізації та розвитку науки і технологій, що проявляється в науково-фантастичному характері казок і проблематиці, що стосується більшості людей незалежно від їх місця проживання, так і звернення до народного, витоків англійської культури, давніх часів, мудрості, яку можна почерпнути у своїх предків.

У сучасних англійських казках присутня велика кількість художніх засобів і прийомів: яскраві епітети, метафори, гіпербола, гру слів, синтаксичні стилістичні прийоми, різноманітні способи передачі особливості мовлення (графони, капіталізація, італізація і т.д.) героїв для вираження їх особистостей і настрою, використання як застарілої лексики для досягнення ефекту архаїчності, так і неологізмів і реалій сучасного життя, для актуалізації казки. Пор.:

"I," she said for the third and last time, "am the QUEEEEEEEEEEEEEEN" (Goldman W. The Princess Bride).

Ці особливості дискурсу відбивають основні мовні і літературні тенденції сьогодення, відображають у собі тенденції розвитку суспільства, технологій, людського світосприйняття, роблять казку актуальною, підлаштовують її під сучасний світ, тим часом змінюючись разом з ним. У той же час, у казці зберігся тісний зв'язок з минулим, давньою, елементи якої накладаються на нашу реальність.

1. Літературний словник-довідник / За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. – К. : ВЦ «Академія», 2007. – 752 с. – (Nota bene).
2. Цалапова О. М. Хронотоп лісу в казці раннього українського модернізму. – // Літературознавчі обрії. Серія «Класична українська література». – Вип. 17. – Луганськ. – С. 190 — 194.
3. Nazarenko O., Ivanenko O., Vitchenko V. Communicative Orientation of Proper Names in English Fairy Tale Discourse [Електронний ресурс] // – Режим доступу: http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/48412/1/Nazarenko_onomastics.pdf
4. Швачко С. А. Содержательно-структурные аспекты английских сказок и стихотворений: Методические рекомендации. Сумы: СГПИБ 1988. - 34 с.

СЕМАНТИЧНА ПРЕДСТАВЛЕНІСТЬ ВЛАСНИХ ІМЕН НЕГАТИВНИХ ПЕРСОНАЖІВ В АНГЛОМОВНОМУ КАЗКОВОМУ ДИСКУРСІ

Пономаренко В. М.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – викладач Назаренко О. В.

Власні імена посідають значне місце в лексичному складі будь-якої мови. Ці мовні одиниці слугують для позначення об'єктів навколишньої реальності. Специфіка власних імен віддавна привертала увагу дослідників у різних областях науки, а своєрідність виділила їх в окрему науку – ономастику, яка також включає у себе значну кількість галузей.

Особлива увага сучасних лінгвістів приділяється інтерпретації феномену «казкового дискурсу». Казковий дискурс – активне середовище реалізації специфічних параметрів категорії казковості, що характеризується особливим жанровим ускладненням [1, с. 4].

Аналіз теоретичних доробків продемонстрував, що дослідники виділяють різні ознаки в жанрі літературної казки. Вона може бути заснована на фольклорних, міфологічних, епічних джерелах, або ж бути плодом уяви письменника, але вона у будь-якому випадку підпорядкована авторській волі [2, с. 21].

У рамках розвитку сучасної філології, питання ономастики стає все більш актуальним. Важливо не лише розкласти значення слова на складові, але й з'єднати їх у лаконічному визначенні, оскільки реалізоване в слові поняття є не просто набором суттєвих відмінних ознак, а сама думка про них.

Літературна казка як один із жанрів казкового дискурсу, поєднує у собі риси казкового та літературного. Аналіз фольклорної та літературної казки продемонстрував, що вони різняться за генезою (літературна казка створюється одним автором, фольклорна – результат колективної творчості); за формою оповідання (літературна казка існує у письмовій формі, в одному варіанті, фольклорна казка змінюється навіть тоді, коли вона переказується одним і тим ж оповідачем); за змістом (літературна казка характеризується чималою різноманітністю сюжетів, які вказують на її зв'язок з реальною дійсністю); за композицією (літературна казка характеризується менш суворими правилами побудови, ніж фольклорна казка).

На нашу думку, одним із визначних факторів авторської казки є її співвіднесеність із творами реального характеру. Ця риса особливо проявляється у динамічності характерів казкових персонажів та їх неоднозначності з позицій оцінки «добрий – поганий». Також у літературній казці часто порушуються класичні елементи «щасливого кінця» та сюжетної схеми «через труднощі до щастя».

Семантичний аналіз антропонімів негативних героїв літературної казки продемонстрував кілька частотних варіантів семантичного поєднання в іменах казкових героїв. Так, нами було виокремлено наступні варіанти: поєднання архаїчної форми імені та сучасного прізвища, поєднання міфічного імені та прізвища із архаїчним значенням, запозичення та авторський словотвір.

Результати дослідження показали, що автори художніх казок, створюючи персонажну систему, ретельно дотримуються процесів іменування героїв, адже від цього значно залежить їх сприйняття читачем та декодування авторської реальності.

1. Назаренко Е. В. Современная авторская сказка как пример постмодернистского дискурса [Электронный ресурс] / – Режим доступа до ресурсу: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=08SAxoEAAAAJ&citation_for_view=08SAxoEAAAAJ:Tyk-4Ss8FVUC
2. Цикушева И. В. Жанровые особенности литературной сказки (на материале русской и английской литературы) / И. В. Цикушева // Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 2: Филология и искусствоведение. - 2008. - №1. - С. 21-24.
3. Швачко С. А. Содержательно-структурные аспекты английских сказок и стихотворений: Методические рекомендации. Сумы: СГПИБ 1988. - 34 с.

ТЕРМІНИ-СКОРОЧЕННЯ В АНГЛОМОВНОМУ НАУКОВО-ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Ступак В. Г.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – ст. викладач Кириченко О. А.

У сучасній англійській мові чітко прослідковується тенденція до мовної компресії та економії мовних зусиль. Це зумовлено постійним збільшенням потоку інформації, розвитком науки та техніки, інтеграцією науки з повсякденним життям людини.

Оскільки мова науки постійно поповнюється новими поняттями, вони з часом перетворюються на терміни. Задля більш повного та точного вираження поняття терміни у своїй більшості складаються з двох або більше слів. Саме це є причиною збільшення вживання термінів-скорочень у англomовному науково-публіцистичному дискурсі.

С. Н. Горелікова розглядає термінологічні скорочення як «... загально використовувані синонімічні короткі варіанти стандартних термінів» [1, 134]. Такі лексичні одиниці мають ті ж властивості та виконують такі ж функції, як терміни та скорочення окремо. Тобто, терміни-аббревіатури зменшують обсяг, при цьому не втрачаючи інформативності терміну, який скорочується.

Усі терміни-скорочення поділяються на загальновідомі (ті, які зафіксовані у термінологічних словниках) та текстові (ті, які використовуються автором при написанні тексту).

Серед великої кількості різновидів термінологічних скорочень можна виділити аббревіатури, акроніми, слова-злитки. Терміни-скорочення також можна класифікувати за різними ознаками:

1. структурною: буквені – *BWT (British Winter Time)*; складові – *logo (logotype)*; буквено-цифрові – *AI (a one)*;
2. способом утворення: афери́зи – *till (unlill)*; апокопи – *reg (register)*; синкопи – *recpt (receipt)*; змішані усічення – *sitcom (situation comedy)*;
3. за сферою вживання: графічні та лексичні.

Потрібно звернути увагу, що особливим типом аббревіатур можна вважати латинські аббревіатури, які не мають аналогів в українській мові, а в англійській читаються не як латинські слова, а як

їх англійські відповідники [3, с. 74]. Наприклад: *R.I.P.* (*requiescat in pace*), *e.g.* (*example gratia*), *P.S.*(*post scriptum*), *a.m.* (*ante meridiem*).

Через велику кількість новоутворених термінів-скорочень і співпадіння їх графічної та звукової форми виникає омонімія термінів-абревіатур у різних галузях науки та техніки. Одним зі способів вирішення даної проблеми є використання графічних позначок для їх розмежування.

Вивчення вживання термінів-скорочень саме в науково-публіцистичному дискурсі зумовлене частотністю використання термінів у текстах науково-публіцистичного стилю. Це підтверджуються у багатьох наукових статтях, зокрема О. А. Кириченко наголошує, що « ... найбільш типовою лексичною ознакою науково-технічної літератури є насиченість тексту спеціальними термінами, термінологічними словосполученнями» [3, с. 86]. Головною характеристикою даного стилю є точність вираження та висока інформативність, саме тому у таких текстах терміни-скорочення вживаються найчастіше.

За допомогою аналізу англійських наукових періодичних видань можна визначити, що найбільш поширені приклади вживання термінів-абревіатур у науково-публіцистичному дискурсі англійської мови є скорочення для позначення назв установ, організацій, посад, мір одиниць, назв технологій, систем та пристроїв. Найбільша кількість термінів-скорочень, а саме абревіатур, використовується у текстах медичного спрямування. Це зумовлено великою кількістю медичних термінів, які складаються з двох та більше слів. Використання термінів-абревіатур також досить часто спостерігається у заголовках для привернення уваги і зменшення розміру.

Отже, терміни-скорочення – це лексичні одиниці, що активно використовуються у всіх стилях англійської мови, а особливо в науково-публіцистичному, за допомогою яких досягається лаконічність та уникнення надлишковості в тексті.

1. Гореликова С. Н. Природа термина и некоторые особенности терминообразования в английском языке / С. Н. Гореликова // Вестник Оренбургского государственного университета. – № 6, 2002. – С. 129 – 136.
2. Кириченко О. А. Особливості науково-технічних текстів, типові труднощі перекладу та шляхи їх подолання / О. А. Кириченко,

Ю. С. Сибірцева, С. О. Плохута // Філологічні трактати Сумського державного університету: Т. 6. – № 1, 2014. – С. 85–90.

3. Ніколенко А. Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика. : навчальний посібник для студ. вузів / А. Г. Ніколенко. – В. : Нова Книга, 2007. – 528 с.

ТЕМАТИЧНИЙ РЕПЕРТУАР АНГЛОМОВНОГО ПАРЕНТАЛЬНОГО ДИСКУРСУ

Ткаченко Н. В.

(Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка)

Науковий керівник — канд. філол. наук, доцент Козлова В. В.

Англомовний парентальний дискурс — це особистісно орієнтована комунікативна взаємодія, яка відбувається в сімейно-побутовій сфері спілкування, де учасники комунікації — батьки й діти реалізують свої асиметричні й статусні ролі [1, 5].

Тематичний репертуар англомовного парентального дискурсу, тобто теми спілкування батьків та дітей характеризуються різноманітністю та відсутністю фіксованості й визначається комунікативними потребами інтрактантів та статусно-рольовою специфікою їхньої міжособистісної взаємодії [2, 159]. У межах кожної стереотипної теми прослідковується наявність тематичних стереотипів, які актуалізуються відповідними мовними одиницями серед іншого мовного матеріалу [3, 46]. Стереотипи торкаються різних проблем повсякденного життя англомовних родин, тому в англомовному парентальному дискурсі можна виділити декілька найбільш вживаних тематичних стереотипів :

1. Свята. У англомовних родинах спостерігається значна прихильність до традицій, зокрема до традицій підготовки та святкування суто сімейних подій та червоних дат календаря. Про це свідчать такі висловлювання : *"We should do Christmas shopping. Christmas without gifts isn't Christmas"*, *"I like celebrating Halloween with my family. It's so much fun to decorate the house all together and to go trick-or-treating with friends"*.

2. Навчання. Одним з найбільших пріоритетів для батьків та дітей є успішне навчання. У межах глобальної теми навчання можемо

виділити такі висловлювання, що часто зустрічаються в англomовному парентальному дискурсі: *"Have you got any homework for tomorrow?"*, *"Nevertheless, your teachers complain about your progress"*, *"Have you done your homework?"*, *"What marks did you get at school?"*

3. Дружба. Тема дружби та стосунків дітей з однолітками завжди турбує батьків. На глобальному рівні можемо виділити такі словосполучення з даної теми в англomовному парентальному дискурсі: *"to get on well together"*, *"to be thick as thieves"*, *"circle of friends"*, *"to make peace"*, *"to have something in common"*, *"to hit off with somebody"*.

4. Хобі. З дитинства батьки намагаються підібрати для дитини захоплення або хобі, від якого вона б отримувала задоволення та користь. В англomовному парентальному дискурсі зустрічаємо такі висловлювання: *"You are really good at what you do!"*, *"You are a master of your craft"*, *"You have great results"*, *"Is it dangerous for your life?"*.

Таким чином, тематичний репертуар англomовного парентального дискурсу пов'язаний зі значущими для родини проблемам і є репрезентованим відповідними тематичними стереотипними висловленнями.

1. Козлова В. В. Реалізація виховного впливу в англomовному та парентальному дискурсі: структурно-семантичний та прагматичний аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / В.В. Козлова. – Харків, 2012. – 20 с.

2. Козлова В. В. Типологічні особливості англomовного парентального дискурсу / В. В. Козлова // Каразінські читання : Людина. Мова. Комунікація : Тези доповідей XII наук. конф. з міжнародною участю. — Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. — С. 158 — 159.

3. Грибок О. М. Тематичний репертуар побутового дискурсу (на матеріалі німецької мови) / О. М. Грибок // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна» : зб. наук. пр. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2016. – Вип. 61. – С. 46 — 48.

КАТЕГОРІЯ ЗВ'ЯЗНОСТІ В АНГЛОМОВНОМУ НАУКОВО-АКАДЕМІЧНОМУ ДИСКУРСІ

Черниш М. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Ємельянова О. В.

Науково-академічний дискурс привертає увагу багатьох сучасних дослідників, які зосереджують свої пошуки на вивченні правил побудови даного виду дискурсу, його змістовних категоріях. Термін «дискурс» сьогодні – це одне з найскладніших наукових понять, що включає в себе не лише лінгвістичну складову, але і екстралінгвістичну. Дискурс постає як текст, створений в результаті мовленнєвої діяльності представників певного лінгво-культурного об'єднання, який розглядається в сукупності його лінгвальних параметрів та соціокультурного контексту. Основними ознаками тексту є цілісності і зв'язності, що визнається більшістю вчених, однак ці категорії трактуються дуже неоднозначно.

Визначальне місце зв'язності у системі текстово-дискурсивних категорій зумовило посилений інтерес до неї як вітчизняних, так і зарубіжних мовознавців, на з'ясування сутності цієї категорії спрямовувати зусилля О. В. Бекетова, І. Р. Гальперін, М. Холлідей, В. І. Карасик, Л. М. Макаров й багато інших учених.

Зв'язність і цілісність тексту забезпечується різними мовними засобами, за допомогою яких здійснюється активізація сприйняття читачем певного тексту.

Категорію зв'язності дослідники кваліфікують як семантико-структурну єдність текстових компонентів, що на семантичному рівні репрезентує підкатегорія когерентності – внутрішня змістова зв'язність між одиницями тексту; а на структурному – підкатегорія когезії – зовнішня зв'язність між текстовими одиницями. Про когерентність тексту прийнято говорити як про властивість тексту та про когезію як властивість елементів тексту та види зв'язку між ними.

За І. Р. Гальперінім «когезія – це форми зв'язку (граматичні, семантичні, лексичні) між окремими частинами тексту, що визначають перехід від одного контекстно-варіативного членування тексту до іншого» [5, 125]. М. Л. Макаров зробив висновок, що «когерентність ширша за когезію» [14, 195].

Найчастіше виділяють п'ять засобів когезії: референцію, субституцію, еліпсис, кон'юнкцію (з'єднання) і лексичну когезію, хоча між даними категоріями немає непорушних кордонів.

Референція – це найпростіший і найпоширеніший вид когезії, характерний для науково-академічного дискурсу. Зв'язок між референтами буває анафоричний, тобто вказує на референт в попередньому контексті, і катафоричний, який вказує на референт в подальшому контексті [1, 3].

Анафора – згадування референтів, вже активованих у робочій пам'яті мовця і адресата [1, 3]. Так, при використанні анафори мовець часто опирається на те, що відповідний референт був щойно згаданий у попередньому дискурсі.

Пр.: It turns out, however, that the mass of a black-brane can vanish as a hole it wraps around shrinks. This features miraculously affects the space-time itself, allowing one space-time with a certain number of internal holes to change to another with a different number of holes, violating the laws of classical topology (Duff M. J. The theory formerly known as string, p. 63).

Анафоричний зв'язок здійснюється за допомогою вказівного займенника *this*, який вживається із загальнонауковим словом *feature*. Ємкість, лаконічність, інформативність такого когезійного елемента ґрунтується на принциповій можливості його полісемічного використання.

У результаті аналізу англomовного науково-академічного дискурсу було виявлено основні графологічні засоби когезії, такі як повторна номінація заголовку, використання підзаголовку, приміток та виносок, наявність статистичної вибірки та інші.

Усі засоби когезії слугують для забезпечення зв'язності тексту, встановлення логічних зв'язків між його складовими частинами та реченнями. Вони допомагають донести до читача наукову інформацію з певної галузі знань.

1. Бекетова О. В. Фігури повтору як лінгвостилістичні засоби аргументації / О.В. Бекетова // Взаємодія одиниць різних рівнів германських та романських мов : Вісник КДЛУ. – 1997. – Вип. 3. – 7 с.
2. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования / И. Р. Гальперин. – М. : Наука, 1981. – 139 с.

3. Макаров Л. М. Интерпретативный анализ дискурса в малой группе / Л. М. Макаров. – Тверь : изд-во Тверского госуд. ун-та, 1998. – 199 с.
4. Duff M. J. The theory formerly known as strings // Scientific American. – February, 1998. – P. 64-69.

ЛІНГВОМІЛІТАРНИЙ ІМІДЖ УКРАЇНИ В МЕЖАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Чуприна І. С.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, ст. викладач Прокопенко А. В.

Лінгвомілітарна складова іміджу держави формується у межах медіаполітичного дискурсу. Політичний імідж держави як її образ, що конструюється цілеспрямовано, має, по суті, два основні адресати: суспільство всередині країни та світову спільноту. Цілком очевидно, що кожна держава потребує позитивного політичного іміджу, який сприятиме її соціально-економічному та політичному розвитку й розширенню зв'язків із зовнішнім світом.

Імідж можна розглядати в аспекті образу, що здатний надавати явищу властиві йому ознаки, а для суб'єкта – характеристики. При цьому ці властивості перетворюються і подаються як головні, що радикально змінюють уявлення про явище [2]. У такому аспекті імідж держави – це не просто соціально-психічний (когнітивний) образ суспільної свідомості як відображення дійсності, а спеціально модельоване відображення на основі якої-небудь реальності. Складовою суцільного політичного іміджу держави є і його міліарна складова, яка може характеризуватися як позитивно, так і негативно.

Позитивний імідж держави в очах її громадян здатний консолідувати державоутворюючу націю до протистояння зовнішніх впливів, об'єднати їх для забезпечення постійного цілеспрямованого суспільного розвитку у єдності та підсилити самоідентифікацію населення як єдиного народу, громади незалежно від етнічного походження та майнового стану його складових суб'єктів. При цьому технології руйнування іміджу держави з боку супротивників її

успішно або нейтралізуються, або зустрічають адекватну протидію народу, ведуть до його згуртування [3].

Створення негативного мілітарного іміджу, демонізація когось або чогось шляхом «навішування ярликів» являють собою крайній ступінь детермінологізації низки одиниць політичної мови. Наприклад: “*Ever since Ukraine’s February revolution, the Kremlin has characterised the new leaders in Kiev as a ‘fascist junta’ made up of neo-Nazis and anti-Semites, set on persecuting, if not eradicating, the Russian-speaking population*” (BBC News).

Вислів *fascist junta* носить дисфемістичний характер за рахунок гіперболізованих слів *fascist* і *junta* (“a group of military officers that governs a country, usually without having been elected”) (BBC News).

Оскільки, політика – це бізнес, то війна стає інструментом максимізації політичних прибутків і мінімізації затрат [1, с. 78]. Поняття «економічної вартості» (*economic value*) війни важко назвати метафоричним, коли мова йде про можливі втрати (*losses*) в міжнародній торгівлі, або коли розглядається питання фінансування армії, забезпечуючи її амуніцією, паливом і різною провізією. Але коли військові і цивільне населення зазнають поранень і втрат, саме тоді ми бачимо застосування метафори *war of business*. Цим пояснюється метафоричне розуміння ціни людського життя (*the cost of human life*).

Незважаючи на те, чи співрозмовники є прихильниками, чи противниками війни, вони обидва використовуватимуть концептуальну метафору бізнесу (*business*) для того, щоб завуалювати різницю між ціною життя (*the cost of life*) і ціною обладнання (*the cost of equipment*), так ніби немає ніякої відмінності між поняттями «втрата життя» (*the loss of life*) і «втрата грошей» (*the loss of money*).

Таким чином, лінгвомілітарний імідж України реалізується за допомогою мілітарних концептуальних метафор, прагматичний потенціал яких свідомо використовується в англomовному політичному дискурсі для переконцептуалізації картини світу адресата. Метафора дає змогу певним чином передбачати розвиток політичних, військових подій, наштотхнути читача на потрібну думку.

1. Алексієвць О. Англomовний політичний дискурс : особливості просодичної організації / О. Алексієвць // Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія 1 / Історія, міжнародні відносини. – 2015. – Вип. 15. – 312 с.

2. Гурковський В. І. Захист іміджу Української держави в умовах інформаційної глобалізації [Електронний ресурс] / В. І. Гурковський // Державне управління: теорія та практика. – 2012. – № 2. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2012_2_11 – (27. 10. 2016).
3. Демидов О. В. Инвективная лексика в СМИ (на примере политического журналистского дискурса) [Електронний ресурс] / О. В. Демидов // Инвективная лексика в СМИ. – Режим доступа : http://lib.csu.ru/vch/11/2004_01/014.pdf – (27.10. 2016).

ЛІНГВАЛЬНЕ ВТІЛЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ ЯК АСПЕКТ ЛІНГВОКОНФЛІКТОЛОГІЇ (НА ТЛІ АНГЛОМОВНИХ ПРОМОВ ПОЛІТИКІВ)

Шевченко А. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, ст. викладач Прокопенко А. В.

Лінгвоконфліктологія – нова галузь досліджень у прикладній лінгвістиці, яка набуває обертів з кінця 90-х років ХХ ст., коли в суспільстві гостро постала проблема образи честі та гідності особистості через прийоми сугестивного впливу та маніпулювання свідомістю реципієнтів семантико-стилістичними особливостями мовлення [3, с. 259]. Лінгвоконфліктологія вийшла за межі розмовно-побутового мовлення і потрапила у медіаполітичний, юридичний, науковий та міжособистісний дискурс.

Метою мовлення будь-якого політика є спрямування мислення, думок, емоцій, почуттів реципієнтів у необхідному йому руслі. У зв'язку з цим, політики часто використовують у своєму мовленні різні комунікативні тактики та стратегії.

Превалюючою є конфронтаційна стратегія. Прикладом цієї стратегії може слугувати промова британського політика Девіда Камерона: *In Ukraine, one country is effectively challenging the territorial integrity of another country because those Russian-backed rebels in eastern Ukraine are using Russian rocket launchers, Russian tanks and Russian artillery. You cannot buy this equipment on eBay. It comes from Russia.* (The Guardian, 18.02.2015).

Особливості комунікативної моделі поведінки європейських політиків з приводу ситуації військового конфлікту на Сході України

можна охарактеризувати наступним чином: переважна частина висловлювань заснована на застосуванні конфронтаційної стратегії (*We have said in the past that **Russia must be judged by actions not words; what we see is that Russia's actions continue to escalate tensions rather than contribute to a peaceful resolution of this crisis*** (GOV.UK, 12.11.2014)), число висловлювань містять стратегію компромісу (*And so we call again on **Russia to withdraw its equipment, weapons, and troops from Ukrainian territory, as it undertook to do in September, and to use its influence to secure a lasting ceasefire. Its continued support for the armed separatists serves only to escalate an already perilous situation and will only lead to a further deterioration in Russia's relations with the international community*** (GOV.UK, 12.11.2014)), дискредитації та кооперації (*The EU supports Ukraine. We show solidarity with Ukraine. We stand shoulder to shoulder with the people of Ukraine. Almost exactly one year ago we signed the political chapters of an Association Agreement. That is tangible proof of our promise to you* (The Guardian, 18.02.2015)), наявна також стратегія маніпуляції (*Russian actions have been consistently designed to undermine, interfere with and transgress Ukraine's sovereignty and territorial integrity in a way which flouts international norms, including the UN Charter* (GOV.UK, 12.11.2014)), які реалізуються на лінгвальному рівні та виявляють агресивно налаштоване ставлення Росії по відношенню до України.

Вивчення англомовних промов європейських політиків дозволяє виявити одну картину того, що відбувається державний переворот в Україні, трактований у різних країнах, як односторонні дії з позиції конкуруючої держави, зводиться до «допомоги» з боку цих країн: солідарності в досягненні безпеки та підтримці прав і свобод. Всі промови відомих європейських політиків містять такі поняття, як економічні, територіальні інтереси, державний переворот, односторонні дії, співпрацю, солідарність, що виражаються лінгвальними засобами.

Можна зауважити й те, що кожен з політиків, чії промови було проаналізовано, вербалізують по-різному російську агресію проти України. Наприклад: Ш. Фюле є стриманим у висловах і називає політику Росії як “*threaten the territorial integrity and independence of Ukraine*”, Д. Гуск – “*tragedy of Ukraine, war*”, Д. Грібаускайте – “*it is a real war*”.

Деякі політики є менш радикальними у своїх судженнях, але наголошують, що ситуація, що склалася є зіткненням національних

інтересів та порушенням прав людини. Зі свого боку європейські політики виголошують стурбованість щодо конфлікту та виказують допомогу в досягненні безпеки та підтримці прав і свобод людини.

1. Форманова С. В. Мова і культура / С. В. Форманова. – Вип. 14, т. 8, 2011. – С. 259 –266.
2. The situation in Ukraine continues to be a severe threat to international peace and security [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.gov.uk>.
3. Europe cannot ignore Russia's role in Ukraine conflict, says Cameron [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/international>

Секція
"ПРОБЛЕМИ СТИЛІСТИКИ І ЛІНГВІСТИКИ ТЕКСТУ"

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СЛОГАНІВ ДО
АНГЛОМОВНИХ ФІЛЬМІВ

Близнюк А. С.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Чуланова Г.В.

Реклама – це унікальне явище комунікації, котре представляє собою інтерес для вивчення багатьма науками. Як відомо, «реклама» використовується для позначення двох різних сторін рекламного процесу, як: 1) реклами як сфери людської діяльності; 2) реклами як готового продукту. Відмінною рисою вдалої реклами є гармонічне поєднання основної рекламної ідеї з тими засобами виразності, які даній ідеї найбільше відповідають.

Як елементу суспільної комунікації рекламі властива ідеологічно-прагматична функція, яка полягає в тому, щоб у результаті передачі інформації здійснити вплив на адресата реклами, досягти бажаного комунікативного ефекту, тобто змінити поведінку, систему ціннісних орієнтацій адресата в потрібному для рекламодавця напрямку, добитись того, щоб споживач віддав перевагу рекламованому товару перед будь-яким іншим.

З лінгвістичної точки зору, реклама є особливою сферою практичної діяльності, продуктом якої є мовленнєві твори – рекламні тексти [1, с.57]. Рекламний текст належить до текстів масового впливу, які розв'язують комунікативно-прагматичне завдання, спрямоване на забезпечення надійності, тривалості та ефективності процесу комунікації. Рекламний текст вирізняється насамперед такими характерними особливостями, як чіткість, лаконічність і динамічність.

Рекламний текст – фрагмент емоційно маркованої мовної картини світу. Рекламний текст є текстом особливого мовного оформлення. В рекламному тексті відбивається комунікативна поведінка людини – цілеспрямоване розширення знань адресата про об'єкт реклами, формування позитивного іміджу, створення необхідних форм поведінки тієї або іншої групи людей. Цілеспрямованістю тексту комерційної реклами є його раціональна

дія – зацікавити адресата у властивостях певного предмету з метою спонукання адресата придбати його. Ця спрямованість обумовлює використання в тексті реклами суто позитивних оцінок об'єкту, які роблять вплив на позитивний вибір адресатом предмету реклами.

Важливим засобом впливу й маніпулювання свідомістю реципієнта у рекламі є слоган. Щодо слоганів для кінофільмів, приховані можливості мови використовуються авторами для того, щоб нав'язати потенційному глядачу певне уявлення про кінофільм, ставлення до нього, емоційну реакцію на нього тощо.

На сьогоднішній стан, лінгвістичний аналіз кінослоганів та їх особливості є ще недостатньо вивченими. У сучасній лінгвістиці основну увагу було приділено саме жанрам реклами, стилістиці та загальній композиції рекламного тексту. Наприклад, праці М. Л. Крамаренко, М. М. Кохтева, А. Ю. Морозова та інших. Це питання також висвітлене у працях зарубіжних вчених, таких як К. Л. Бове, Ч. Г. Сендідж, В. Фрайбургер, К. Ротцолл [2].

Слогану до кінофільму притаманні наступні риси:

- 1) певна композиційна та структурна організація тексту;
- 2) наявність оцінного елемента, що створює позитивне враження від фільму;
- 3) наявність невербальних компонентів, введених у слоган для привернення уваги [3, с. 106].

Слогани до фільмів характеризуються завершеністю, інформативністю, цілісністю, ситуативністю, інтерпретованістю, доцільністю та дієвістю. Прагматична спрямованість слугує відправною точкою для вивчення залежності структурно-семантичної організації будь-якого слогану до фільму від його прагматичної та комунікативної спрямованості. Комунікативна мета реалізується через інформативну функцію кінослогану, вона є повідомленням про вихід нового фільму та які почуття викликає дана кінострічка.

Завдяки поєднанню різних за функціями лексичних одиниць, мовні засоби лексичного рівня є одними із основних засобів створення емоційного наповнення рекламного слогану. Прикладами можуть слугувати власні назви, сленгова лексика, фразеологічні зрощення (ідіоми); усі ці засоби привертають увагу адресата і сприяють швидкому запам'ятовуванню кінослогану. Прикладом вживання особових імен у кінослоганах може слугувати слоган до фільму “*Ted 2*” – “*Ted Is Coming, Again*”, де, лише знаючи короткий сюжет

кінострічки, глядач може зрозуміти, що “Ted” – це ім’я головного героя – плюшевого ведмедика, котрий ожив.

Стилістичне оформлення кінослогану є основною складовою адекватного сприйняття його реципієнтом. При вдалому використанні різних стилістичних прийомів, досягається основна мета прагматичного аспекту слогану до фільму – зацікавити адресата, викликати закономірний інтерес до кінострічки, за допомогою вербальних засобів впливу через призму мови підштовхнути потенційного глядача до придбання квитка в кіно, диску з фільмом.

Основними стилістичними засобами сучасних англомовних кінослоганів є порівняння, епітети, метафора та антитеза. В структурі сучасних кінослоганів нерідко можна зустріти явище порівняння, коли один предмет пояснюється через інший, не завжди подібний до нього. Прикладом є кінослоган *“Party like a mother”* з фільму *“Bad Moms”*, який вжитий у ролі пропозиції для глядача, але конкретно до нього не звертається. Антитеза – це стилістична фігура, яка утворюється зіставленням слів або словосполучень, протилежних за своїм змістом. У фільмі *“The Revenant”* слоган *“Blood lost. Life found”* вміщує у своїй структурі два антоніми *“lost”* та *“found”*, котрі протиставляються один одному.

Успішний кінослоган має містити в собі набір певних синтаксичних особливостей. Для того, щоб слоган не виглядав простим та викликав інтерес у реципієнта, його наділяють певними мовними рисами, які втілюються у його структурному оформленні, а це, в свою чергу, відбувається за допомогою різноманітних засобів, у даному випадку – синтаксичних.

Щодо мети висловлювання, то близько 80% слоганів мають розповідний характер, адже не завжди до кожного кінофільму можна створити слоган, котрий несе в собі спонукальну інтенцію або який побудований у вигляді запитання. Наприклад, слоган до кінокартини *“Alien”* *“In space no one can hear you scream”* хоча і є розповідним, складним реченням, але несе в собі певну емотивну забарвленість, висловлюючи пересторогу, почуття безвиході та навіть атмосферу жаху.

Три крапки в побудові тексту слоганів до фільмів виконують різні функції. Три крапки – знак, що передає недомовленість думки або значущість сказаного, вказує на підтекстний зміст. Наприклад, *“They’re young... they’re in love... and they kill people”* з кінофільму *“Bonnie and Clyde”*, де кожне двоскладне речення залишає по собі

певну недомовленість та невелику інтригу для реципієнта; слоган до кінокартини “Forrest Gump” – “*Life is like a box of chocolates... you never know what you're gonna get*”, котрий на даний момент став кірлатим висловом, афоризмом, та багато інших.

У наш час одним із найбільш популярних видів мистецтва є кіно. Одним із способів реклами кінопродукції є кінослоган, тобто коротка фраза, яка передає в яскравій, образній формі основну ідею рекламної кампанії певного кінофільму. Вплив на адресата відбувається за допомогою численних мовних засобів, серед яких можна виділити лексичні, стилістичні та синтаксичні.

У результаті дослідження було виявлено, що найбільш часто вживаними лексичними засобами у слоганах до англomовних фільмів є власні назви (11,5 %), сленгова лексика (20,1 %) та фразеологічні зрощення (15,6 %).

Зі стилістичних засобів найчастіше зустрічаються метафори (75,3 %), епітети (24,7%), антитези (38,2%), а частка порівнянь порівняно невелика – лише (8,3%) .

Синтаксичні засоби у складі слоганів знаходять широке застосування у вигляді розповідних речень (78,3%), окличних речень (12,5%), риторичних запитань (15,1%), речень із вживанням трьох крапок (21%), односкладних (42,3%), простих (28,3%), складних (47,8%), еліптичних речень (35,2%), речень із використанням інверсії (38,7%) та речень із вживанням повторів (45,9%).

1. Кобякова І. К. Текстотворюючий потенціал реклами [Текст] / І. К. Кобякова, О. Зайцева // Матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів гуманітарного факультету : конференція присвячена Дню науки в Україні та 60-річчю СумДУ, 21-25 квітня 2008 р. – Суми : СумДУ, 2008. – Ч.1. – С. 57-58.
2. Сэндидж Ч., Фрайбургер В., Ротцолл К. Реклама: теорія и практика. – М. : Прогресс, 1989. – 630 с.
3. Чуланова Г. В. Лінгво-прагматичні особливості тексту-регулятиву в рекламно-художньому дискурсі сучасної англійської мови: дис. канд. філ. наук./ Чуланова Галина Валеріївна – Донецьк, 2012. – 241 с.

ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Корчагіна О.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Жулавська О. О.

Словосполучення «стилістика тексту» відомо давно, однак його зміст викликає лише найзагальніші, уявлення. Стрімко розвивається лінгвістика тексту та вона показала, що поряд з граматиною, семантикою тексту і іншими аспектами, і областями його вивчення необхідна і стилістика тексту.

Стиль мови – це поєднання двох факторів – «що йдеться» і «як то кажуть», або це цілеспрямована сукупність мовних засобів. Виникнення і розвиток наукового стилю пов'язано з розвитком різних областей наукового знання, різних сфер діяльності людини. На перших порах стиль наукового викладу був близький до стилю художньої оповіді. Відділення наукового стилю від художнього відбулося, коли в грецькій мові стала створюватися наукова термінологія. В основі стилю сучасної англійської наукової і технічної літератури лежать норми англійської письмової мови з певними специфічними характеристиками, а саме:

1) *Лексика*. Вживається велика кількість спеціальних термінів і слів не англосаксонського походження. Слова відбираються з великою ретельністю для максимально точної передачі думки. Велику питому вагу мають службові (функціональні) слова (прийменники і союзи) і слова, що забезпечують логічні зв'язки між окремими елементами висловлювань (прислівники).

2) *Грамматика*. Використовуються тільки ті одиниці, що твердо встановилися в письмовій мові, такі як граматичні норми. Широко поширені пасивні, безособові і невизначено-особисті конструкції. Здебільшого вживаються складносурядні і складнопідрядні речення, в яких переважають іменники, прикметники та неособисті форми дієслова.

3) *Спосіб викладу матеріалу*. Основне завдання наукової і технічної літератури – гранично ясно і точно довести певну інформацію до читачів. Це досягається логічно обґрунтованим викладенням фактичного матеріалу, без застосування емоційно забарвлених слів, виразів і граматичних конструкцій [1, с.92].

Науково-технічний стиль існує переважно в письмовому монологічному мовленні і стильовими рисами цього стилю, є підкреслена логічність, доказовість, точність (однозначність), абстрактність, узагальненість. В основі стилю сучасної англійської наукової і технічної літератури лежать норми англійської письмової мови з певними специфічними характеристиками.

Відмінною особливістю будь-якого наукового тексту є його інформативність і пов'язана з нею насиченість загальнонаукової лексики і спеціальною термінологією [2, с.35].

Однією з найбільш розповсюджених особливостей науково-технічного тексту є широке вживання речень з дієсловом-присудком у пасивному стані, тобто вживання пасивних конструкцій. **Passive Voice** – пасивний стан дієслова в англійській мові. на відміну від активного (Active Voice). Це означає, що підмет виступає не як суб'єкт дії, а як об'єкт, дії якого виражені дієсловом, що виступає в пасивному стані. Passive Voice демонструє, що яка-небудь річ (на прикладі науково-технічної літератури), що виступає підметом в реченні, відчуває дію на собі. Тобто, питання ставиться не *хто що робить?*, а *що робиться над ким / чим?* Зазвичай Passive Voice використовується у випадках, коли коли суб'єкт, що виконує дію, невідомий або не є важливим чи актуальним: *is extinguished, was structured, is composed: More information can be conveyed in a given amount of time by dividing the bandwidth of a signal carrier so that more than one modulated signal is sent on the same carrier; These are sometimes known as continuous wave modulation methods to distinguish them from pulse code modulation (PCM), which is used to encode both digital and analog information in a binary way, the magnetic field is set up.*

Це пояснюється тим, що науково-технічний текст найчастіше являє собою описання процесів або фактів, і тому автор прагне зосередити увагу саме на них. Як правило, переклад таких речень не викликає ускладнень, за винятком тих випадків, коли перехідність дієслів в українській та англійській мовах не співпадає [3, с.145].

1. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка. – М. : Просвещение, 1995.
2. Наер В. Л. К описанию функционально–стилевой системы современного английского языка // Лингвостилистические особенности научного текста. – М. : 1981. С. 3 – 13.
3. Пумпянский А. А. Язык и стиль научной литературы, Калининский госуниверситет, 1987.

ТИПОЛОГИЯ ЯЗЫКОВОЙ ЛИЧНОСТИ В МЕДИАТЕКСТАХ КАЗАХСТАНА

Сокол А. Н.

*(Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилёва,
г. Астана, Казахстан)*

Научный руководитель – д-р филол. наук, профессор Жаркынбекова Ш. К.

Современный анализ любых языковых явлений в рамках антропоцентризма ставит перед исследователем задачу рассмотрения языковой личности: как отдельных индивидов, так и групп, различных по охвату и характеристикам. Языковая личность (ЯЛ) традиционно рассматривается как «совокупность способностей и характеристик человека, обуславливающих создание и восприятие им речевых произведений (текстов)» [1, 8].

Другой подход к анализу ЯЛ – создание совокупного образа ЯЛ определенной группы с четко обозначенными границами: ЯЛ старшеклассника, ЯЛ преподавателя, ЯЛ депутата-женщины и т.д. Базой для такого подхода является выделение групп – объектов анализа и определение типов ЯЛ для исследования, от чего, в итоге, может зависеть объективность и достоверность выдвигаемых положений. Тип ЯЛ – это более крупная единица анализа, чем конкретная, единичная ЯЛ, при этом результаты такого исследования имеют прикладной характер и в большей степени применимы для решения практических задач. Как справедливо замечает К.Ф. Седов, «одна из наиболее насущных задач, которые стоят перед современной антропоцентрической лингвистикой, – создание типологии языковых личностей, способной отражать индивидуальные особенности речевого поведения носителей языка» [2, 3].

Сегодня в лингвистике существует несколько подходов и оснований для выделения типов ЯЛ. Так, В. Е. Гольдин и О. Б. Сиротинина предлагают разделение носителей языка по типам внутринациональных речевых культур: носитель элитарной речевой культуры, среднелитературной, литературно-разговорной, фамильярно-разговорной, просторечной, народно-речевой, профессионально-ограниченной. Н. В. Орлова с точки зрения особенностей языковой коммуникации, установок и намерений ее участников выделяет три типа языковых личностей: фатический, рационально-аналитический и эстетический. Дополняя эту классификацию, К. Ф. Седов по «доминирующей установке по

отношению к участникам общения» [2, 22-23] выделяет конфликтный, централизованный и кооперативный типы ЯЛ.

В настоящее время в связи с разной трактовкой исходного понятия «языковая личность» виды объектов исследования достаточно разнородны. Это так называемые модельные ЯЛ (персонажи художественного произведения), «коллективные ЯЛ» той или иной социолингвистической группы и реальные ЯЛ. Выбор объекта обусловлен, прежде всего, представлением исследователя о его типичности для социума [3, 2]. Говоря о типах языковой личности, выделяемых в медиатекстах, мы придерживаемся категории «коллективной ЯЛ» определенной социальной группы. Исследователи языковой личности так или иначе сталкиваются с проблемой сбора материала, так как зафиксировать естественную речь ЯЛ в условиях реальной жизни довольно сложно, и самый эффективный метод – опираться исключительно на письменные источники. Другая проблема возникает при определении типов ЯЛ, ярко выраженных в СМИ: большинство текстов отражает ЯЛ, прежде всего, журналиста, и намного в меньшей мере – представителей других социальных групп, но и в этой части присутствует призма ЯЛ журналиста-редактора. Для решения этой проблемы обращаемся к жанровому своеобразию текстов масс-медиа; из всей совокупности жанров наиболее точно и неизменно черты ЯЛ передает интервью. Именно интервью может стать источником фактического материала при исследовании типов языковой личности, отраженных в медиатекстах.

Медиатексты Казахстана, прежде всего письменные, представлены на современном этапе развития в двух основных источниках: газетах и новостных интернет-порталах. Эти виды характеризуются оперативностью публикаций, что позволяет обеспечить наименьшее затраченное на редактуру время, а значит, тексты интервью сохраняют максимальную близость к первоисточнику – непосредственно высказыванию исследуемой ЯЛ.

1. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность. – М. : Наука, 1987. – 261 с.
2. Седов К. Ф. Становление структуры устного дискурса как выражение эволюции языковой личности: дис. д-ра ... фил. наук. – Саратов, 1999. – 421 с.
3. Иванцова Е. В. Проблемы формирования методологических основ лингвоперсонологии // Вестник Томского государственного университета. – № 3.– Томск, 2008. – С. 27-43.

Секція
**"МЕТОДОЛОГІЯ Й МЕТОДИКА СУЧАСНИХ
ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ"**

**ВЕРБАЛІЗАЦІЯ МОВИ ТІЛА НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ
ФРЕНСІСА СКОТТА ФІЦДЖЕРАЛЬДА "ЗАГАДКОВА
ІСТОРІЯ БЕНДЖАМІНА БАТТОНА"**

Дейнека М. Ю., учениця
(Сумське територіальне відділення МАН України, Білопільська
загальноосвітня школа I-III ступенів №2)
Науковий керівник – учитель Стахівська А. А.
(Сумське територіальне відділення МАН України, Білопільська
загальноосвітня школа I-III ступенів №2)

Вивчення вербалізації мови тіла на матеріалі творів Френсіса Скотта Фіцджеральда "Великий Гетсбі" та "Загадкова історія Бенджаміна Баттона" можуть слугувати гарним прикладом вербалізації мови тіла у лінгвістиці, зокрема у паралінгвістиці та кінесичі. Спираючись на дослідження Е. Сепіра, що стосуються жестикуляції, як окремого коду, та Ф. де Соссюра, вивчені зв'язки мови тіла із мовленням та емоціями людини. Це – нерозривний трикутник спілкування.

Користуючись дослідженнями М. В. Глаголева, обрані основні елементи "кінесичної" поведінки людини, а саме міміка, жести та рухи, що є частиною мовної комунікації людини.

Паракінесика, лінгвістика та психологія тісно співіснують у процесі запропонованого наукового дослідження вербалізації мови тіла та емоційного стану особистості. Таким чином, невербальні ознаки мовця дають можливість створити його жестово-мімічний та психологічний портрет.

Спираючись на результати дослідів таких науковців, як Ф. де Соссюр та В. І. Шаховський, можна сказати, що лексична вербалізація мови тіла може відбуватися шляхом використання частин мови для позначення жестів, міміки та емоцій. Так, зокрема у творах Ф. С. Фіцджеральда, такий метод відіграє велике значення. Дослідивши обрані матеріали на вербалізацію мови тіла шляхом використання частин мови, результати показали, що у романах Ф. С. Фіцджеральда найширше використовується дієслово. У меншій

мірі автор застосовує для вербалізації міміки, жестів та емоцій герундій, а найрідше зустрічається іменник. Що стосується власне мови тіла, то у творах найчастіше зустрічаються ілюстрації жестів та міміки. Приклади вербалізованих рухів зустрічаються найрідше.

Відповідно роботам В. І. Шаховського, кожне слово має власний емоційний заряд, що підтверджується запропонованою науковою роботою. Твори Ф. С. Фіцджеральда містять у собі велику кількість прикладів вербалізації мови тіла, зокрема міміки, жестів та емоцій. Для цього автор використовує різні частини мови, у переважній більшості номінативні, а саме дієслово (частково у формі герундія) та іменник. Майже усі приклади мови тіла емоційно забарвлюються власне дієсловом та іменником, що ілюструє жест, міміку та рух, або є підкріплені прислівником чи прикметником.

Отже, хоча більшість дослідників (М. В. Глаголев, Є. М. Верещагін, В. Г. Костомаров) притримується думки про те, що, не дивлячись на зв'язок вербальної та невербальної мов, значення другої є набагато більшим для людини, адже майже все на світі можна виразити рухами тіла, жестами та мімікою, дана наукова робота доводить те, що і чимало невербального може бути влучно та зрозуміло пояснене на словах. Також ця наукова робота показує, що більш прозоро та зрозуміло пояснює емоції, називає їх вербальна мова, в той час, як кінесика не може у повному обсязі передати почуттів людини.

СЛЕНГОВІ ВИРАЗИ В СУЧАСНІЙ ЛІТЕРАТУРІ НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ ДЖОНА ГРІНА «ПАПЕРОВІ МІСТА»

Дика М. С., учениця

(Сумське територіальне відділення МАН України; Охтирська гімназія Охтирської міської ради Сумської області)

Науковий керівник – учитель Корнелюк С. В.

(Сумське територіальне відділення МАН України; Охтирська гімназія Охтирської міської ради Сумської області)

Сленг найбільше поширений серед підлітків, рідше зустрічається серед дорослих людей. Тому причиною його виникнення є спроба виділитися з-поміж оточуючих, виглядати

унікальними та сучасними. Періодично тинейджери використовують сленгові вирази у розмові з друзями, щоб батьки не дізналися секретів.

Головною ознакою сленгу є його опозиція до лексики літературної мови. Друга ознака – це групове маркування слів: сленгові одиниця у свідомості носія мови несе на собі відбиток певної субкультури та співвідноситься з певною соціальною групою. Отже, можна зазначити, що молодіжний сленг – це сукупність постійно трансформованих мовних засобів високої експресивної сили, що використовується в спілкуванні між молодими людьми, які перебувають у дружніх, фамільярних відносинах, і виступають засобом внутрішньо групового спілкування. [3]

Відповідно до умов у яких вживається сленг, хто його вживає, існують певні його види. Найрізноманітніші підвиди особливо у професійному сленгі.

Види сленгу починаються з комп'ютерного і закінчуються навіть кримінальним. Ось класифікація сленгу з відомої онлайн енциклопедії Вікіпедія : театральний жаргон; армійський жаргон; журналістський жаргон; комп'ютерний сленг; гральний жаргон; мережевий жаргон; жаргон покидьків; жаргон Фідонета; молодіжний сленг; жаргон радіолюбителів; сленг наркоманів; сленг футбольних хуліганів; феня [1].

Відповідно у кожного виду є свої особливості, чинники формування, а їх дослідженням активно займаються вчені та науковці ХХ – ХХІ століть.

Проаналізувавши багато матеріалів, дослідивши сленгові вирази у романі Джона Гріна «Паперові міста», можна з упевненістю сказати, що молодіжний сленг має право на існування, він активно розвивається, доповнюється і проникає в літературу. У цього явища є декілька сторін, негативних та позитивних.

Говорячи про негативні наслідки проникнення сленгу в літературу, слід зауважити, що він вбиває добре відому літературну мову, її правила та звучання. І вже одні й ті самі ситуації , розкривають характери персонажів по-іншому, через застосування сленгу. Сучасна література все більше спрямована на підлітків, намагаючись зацікавити їх у читання книжок, а отже наповнена мовою зрозумілою їм – сленгом. Це робить літературу незрозумілою для людей іншого покоління, вони вважають, що література гине.

Але з боку позитивних рис, література, що наповнена сленговими виразами, що змальовує сучасні, актуальні проблеми

підлітків, стає дедалі популярнішою серед тинейджерів. Їм зрозуміла мова і вона цікавить їх. Можна сказати, що сленг вбиває літературу, але я вважаю, що за ним майбутнє.

Сленг виникає так само швидко як і зникає, але залишають деякі вирази, що придатні для створення нової літератури. Час іде – все змінюється, література, мова. Вони повинні бути зрозумілими кожному, сленг допомагає у цьому. І з стрімким розвитком науково-технічного прогресу сленг у близькому майбутньому пошириться на всі сфери життя ті літератури.

На прикладі роману Джона Гріна можна зробити висновок, що без сленгу неможливо зобразити сучасне життя, неможливо передати емоції сучасних людей, особливо підлітків. Сленг не вбиває літературну мову, а збагачує її, надає нового звучання, творить майбутнє, допомагає звернути увагу підлітків на книги. Сленг – це не просто жаргон, це засіб вираження внутрішнього світу тинейджерів, тому саме він повинен стати складовою сучасної літератури.

Вживання сленгу забезпечує сучасне змалювання подій, причому навіть тих, що відбулися в іншу епоху. Він має виняткову можливість перепорювати будь-який текст, осучаснювати його. Важливо, що саме це приваблює багатьох читачів, а отже стає популярним серед сучасних авторів.

У романі Джона Гріна «Паперові міста» присутні два види сленгу: молодіжний та комп'ютерний. Вони передають атмосферу сучасності, реалістично зображають діалоги та інтернет-діалоги підлітків.

1. Онлайн енциклопедія Вікіпедія [<https://ru.wikipedia.org/wiki/Сленг>]
2. Клименко О. Л. «Сленг і американський мовний стандарт: Особливості взаємодії» / О. Л. Клименко // Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. - 2015. - № 2. - С. 246-251. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_fi_2015_2_36.
3. Науменко Л. М. «Молодіжний сленг – реалії сьогодення» / Л. М. Науменко // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. – 2013. – Вип. 34. – С. 227-230. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkrnu_fil_2013_34_63
4. Дорда В. О. «Американський студентський сленг: лінгвокогнітивні аспекти» / В. О. Дорда // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер. : Філологія. – 2013. – № 1052,

вип. 74. – С. 130-135. – Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIFL_2013_74_25

5. John Green. "Paper towns"/ John Green// Penguin Books; Mti edition.
– 2015. – 336 p.

ДОСЛІДЖЕННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У ДЕТЕКТИВНОМУ РОМАНІ АГАТИ КРІСТІ «ДЕСЯТЬ НЕГРИТЯТ»

*Школьний С. С., учень
(Сумське територіальне відділення МАН України,
Сумське територіального відділення МАН
Комунальна установа «Шосткинська гімназія
Шосткинської міської ради Сумської області»)
Науковий керівник – учитель Денисенко О. О.
(Сумське територіальне відділення МАН України,
Комунальна установа «Шосткинська гімназія
Шосткинської міської ради Сумської області»)*

Фразеологія – це своєрідна скарбниця мови. Світ фразеології сучасної англійської мови є надзвичайно великим, і кожен аспект його дослідження, безумовно, заслуговує уваги. Англійська мова має тисячолітню історію. За цей час у ній зібралась велика кількість висловів, які люди вважали вдалимими та влучними. Так і виник особливий шар мови – фразеологія, тобто сукупність самостійних стійких висловів.

Існує безліч ознак, за якими класифікують фразеологічні одиниці: частина мови як ключовий компонент поєднання слів, наявність або відсутність синоніма і т.д. Таким чином, актуальність дослідження визначається тим, що фіксована класифікація фразеологічних одиниць на даний момент відсутня. Як предмет дослідження було взято корпус фразеологічних одиниць в детективному жанрі на прикладі твору Агати Крісті.

Провівши дослідницьку роботу, можна зробити висновки, що фразеологізм – це самостійна мовна одиниця, яка характеризується відповідними диференційними ознаками. Основними рисами фразеологізмів є образність та експресивність. Фразеологія в значній своїй частині не відрізняється за будовою від вільних словосполучень. Окрім того, що у вільних словосполученнях можна замінити одне

слово іншим, а фразеолоізми володіють постійністю лексичного складу.

У роботі розглядаються найбільш загальноновживані та повні поняття фразеології, фразеологічної одиниці (ФО) і аналізуються класифікації ФО, запропоновані вітчизняними та зарубіжними лінгвістами, а корпус наявних фразеологічних одиниць піддали двом різним типам класифікацій: заснованих на структурних характеристиках і характеристиках неподільності елементів фразеологічних одиниць.

Проаналізувавши випадки вживання Агатою Крісті ФО в детективних творах, відзначили, що фразеологічні одиниці вживаються в основному в діалогах, у внутрішній мові героїв, і в гострі моменти сюжету. Це говорить про прагнення автора надати діалогам персонажів природність і експресивність, що є одним з важливих показників стилістичної забарвленості мови детектива.

Наукове видання

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 16–17 березня 2017 року)

Відповідальний за випуск І. К. Кобякова
Комп'ютерне верстання Н. М. Балакіревої

Стиль та орфографія авторів збережені.

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 8,37. Обл.-вид. арк. 10,11.

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет,
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.